

EU REPORT 2013

ZPRÁVA O FINANČNÍM ŘÍZENÍ PROSTŘEDKŮ
EVROPSKÉ UNIE V ČR

Nejvyšší kontrolní úřad

Jankovcova 2

170 04 Praha 7

tel.: +420 233 045 111

fax: +420 220 808 094

www.nku.cz

Obsah

Seznam použitých zkratků.....	5
Shrnutí.....	7
A. Obecné informace.....	10
A.1 Aktuální vývoj v oblasti plnění a kontroly rozpočtu EU	10
A.1.1 Opatření EU a ČR přijatá v oblasti ochrany finančních zájmů EU	10
A.1.2 Posilování efektivnějšího řízení výdajů	10
A.1.3 Víceletý finanční rámec 2014–2020.....	11
A.2 Struktura rozpočtu EU a jeho vztah k ČR	11
A.2.1 Příjmy rozpočtu EU	11
A.2.2 Výdaje rozpočtu EU	13
A.2.3 Rozpočet EU ve vztahu k ČR	14
A.3 Výroční zpráva EÚD za rozpočtový rok 2011	16
A.4 Aktuální vývoj v oblasti ochrany finančních zájmů EU	18
B. Sektorové záležitosti.....	20
B.1 Příjmy EU	20
B.1.1 Vývoj systému vlastních zdrojů v EU	20
B.1.2 Opatření ke zlepšení boje proti podvodům s DPH – aktuální vývoj	21
B.2 Společná zemědělská politika a společná rybářská politika EU	23
B.2.1 Aktuální vývoj SZP a SRP v ČR	23
B.2.2 Kontrolní činnost NKÚ v oblasti SZP a SRP	26
B.2.3 Auditní činnost EÚD	27
B.2.4 Ochrana finančních zájmů EU a boj proti podvodům.....	28
B.2.5 SZP a SRP v programovém období 2014–2020.....	29
B.3 Politika soudržnosti EU	30
B.3.1 Aktuální vývoj politiky soudržnosti v ČR	30
B.3.2 Kontrolní činnost NKÚ	33
B.3.3 Auditní činnost EÚD	34
B.3.4 Ochrana finančních zájmů EU	35
B.3.5 Vytváření předpokladů pro programové období 2014–2020 v ČR.....	37
B.4 Ostatní finanční nástroje EU	38
B.4.1 Ostatní finanční nástroje EU v ČR.....	39
B.4.2 Finanční řízení a kontrola	40
B.4.3 Ochrana finančních zájmů EU	41

C. Ostatní aktivity NKÚ v oblasti finančního řízení	42
C.1 Právní otázky	42
C.1.1 Návrh na rozšíření pravomoci NKÚ	42
C.1.2 Novelizace zákona o NKÚ	42
C.1.3 Zákon o kontrole	42
C.1.4 Novelizace předpisů v souladu s doporučeními NKÚ	43
C.1.5 Zatím nepřijatá doporučení NKÚ ke změnám právního řádu	43
C.2 Mezinárodní aktivity NKÚ	43
C.2.1 Auditní činnost	43
D. Prameny a literatura	45
E. Přílohy	50

Seznam použitých zkratk

BRH	Nejvyšší kontrolní instituce Spolkové republiky Německo (Bundesrechnungshof)
ČR	Česká republika
DAS	prohlášení o věrohodnosti (Déclaration d'assurance)
DG Empl	Generální ředitelství pro zaměstnanost (Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion)
DG Regio	Generální ředitelství pro regionální politiku (Directorate-General for Regional Policy)
DPH	daň z přidané hodnoty
EFRR	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj (European Regional Development Fund)</i>
ENRF	<i>Evropský námořní a rybářský fond (European Maritime and Fisheries Fund)</i>
ES	Evropská společenství
ERF	<i>Evropský rybářský fond</i>
ESF	<i>Evropský sociální fond (European Social Fund)</i>
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EZPZF	<i>Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)</i>
FNOR	<i>Finanční nástroj pro orientaci rybolovu (Financial Instrument for Fisheries Guidance)</i>
FS	<i>Fond soudržnosti</i>
FTT	daň z finančních transakcí (Financial Transaction Tax)
HND	hrubý národní důchod
IMS	systém řízení nesrovnalostí (<i>Irregularity Management System</i>)
IOP	<i>Integrovaný operační program</i>
IPA	předvstupní nástroj (<i>Instrument for Pre-accession Assistance</i>)
ISPA	<i>Nástroj předvstupních strukturálních politik (Instrument for Structural Policies for Pre-accession)</i>
JPD	<i>Jednotný programový dokument pro cíle regionu soudržnosti Praha</i>
KA	kontrolní akce
Komise	Evropská komise
KZ	kontrolní závěr
LPIS	veřejný registr půdy (<i>Land Parcel Information System</i>)
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZe	Ministerstvo zemědělství
NIK	Nejvyšší kontrolní instituce Polské republiky (Najwyższa Izba Kontroli)

NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NOK	Národní orgán pro koordinaci (je začleněn do struktury MMR)
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům (Office européen de lutte anti-fraude)
OP	operační program
OPPA	operační program <i>Praha – Adaptabilita</i>
OP RVMZ	operační program <i>Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství</i>
OWNRES	databáze vlastních zdrojů (<i>Own Resources Database</i>)
PAS	pověřený auditní subjekt
PRV	<i>Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013</i>
Rada	Rada Evropské unie
ROP	regionální operační program regionu soudržnosti
RR	regionální rada regionu soudržnosti
SAI	nejvyšší kontrolní instituce (Supreme Audit Institution[s])
SAPS	jednotná platba na plochu (Single Area Payment Scheme)
SF	strukturální fondy
SFEU	<i>Smlouva o fungování Evropské unie</i>
SOKP	silniční okruh kolem hlavního města Prahy
SOT	společná organizace trhu
SRP	společná rybářská politika
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	společná zemědělská politika
Top-Up	národní doplňkové platby v zemědělství
VFR	víceletý finanční rámec

Shrnutí

Údaje a informace uváděné v předkládané *Zprávě o finančním řízení prostředků Evropské unie v ČR za rok 2012* (dále jen „*EU report 2013*“) se týkají především období do konce rozpočtového roku 2012. V případě nedostupnosti informací do termínu redakční závěrky (duben 2013) jsou jako aktuální použity oficiální údaje z roku 2011. To se týká zejména číselných údajů a souhrnných informací převzatých z výročních zpráv a statistických přehledů vydávaných institucemi EU. *EU report 2013* strukturou a mírou podrobnosti obsažených dat přímo navazuje na předchozí vydání *EU reportu*.

Obecné informace

V oblasti ochrany finančních zájmů EU pokračovala Komise v roce 2012 v úsilí o redukování rozpočtových schodků a snižování zadluženosti členských států. V souladu se strategií *Evropa 2020* prosazovala přijetí prorůstových priorit, které členské státy zahrnuly do svých konvergenčních programů a do národních programů reforem. Pro efektivnější řízení byl schválen *Společný strategický rámec*, který vymezuje klíčové oblasti pro podporu v souladu s cíli politik EU.

Návrh víceletého finančního rámce 2014–2020 připravený Komisí byl na jednání Evropské rady upraven do kompromisní podoby s redukováním závazků do výše 1 % HND Evropské unie. Evropský parlament však v březnu 2013 návrh neschválil s odvoláním na jeho nízkou flexibilitu a omezení výdajů na investice podporující ekonomický růst a zaměstnanost.

Rozpočet EU v roce 2011 tvořily příjmy v celkové hodnotě 129,9 mld. €, z toho příspěvek z ČR dosáhl 1,68 mld. €. Celkové výdaje EU činily 126,5 mld. €, z toho do ČR směřovala částka 3,03 mld. €. Čistá pozice ČR dosáhla v roce 2011 částky 1,35 mld. €, což v meziročním srovnání představovalo pokles o více než 0,57 mld. €, příčinou bylo mj. pozastavení financování několika OP. Za rok 2012 byla podle údajů MF zveřejněných v únoru 2013 vykázána čistá pozice ČR v rekordní výši 2,94 mld. €. Tento výrazný nárůst způsobilo především obnovení čerpání podpory zejména u OP *Doprava* a OP *Životní prostředí*. Za období trvání členství ČR v EU tak dosáhla kumulovaná čistá pozice hodnoty více než 7 mld. €.

Audit plnění rozpočtu EU provádí EÚD, který ve výroční zprávě za rok 2011 v prohlášení o věrohodnosti vydal k legalitě a správnosti plateb opět záporný výrok. U plateb jako celku konstatoval meziroční zvýšení nejpravděpodobnější míry chyb z 3,7 % v roce 2010 na hodnotu 3,9 % v roce 2011 a systémy dohledu a kontroly hodnotil jako částečně účelné.

Sektorové záležitosti

Systém vlastních zdrojů v dosavadní podobě je Evropským parlamentem i Komisí považován za příliš složitý, neprůhledný a odporující zásadě solidarity. Komise proto navrhla s účinností od roku 2014 soubor legislativních změn obsahující mj. zavedení nového zdroje z DPH, zavedení FTT a nahrazení stávajícího systému korekčních mechanismů systémem ročních paušálních plateb. Schvalování návrhů je předmětem řady diskuzí směřujících i k základnímu nastavení navrhovaného systému.

Pro eliminaci podvodů v oblasti DPH byla na úrovni EU přijata koncepce jednoho správního místa, vytvořena platforma pro užší spolupráci (tzv. *fórum EU pro DPH*) a zaveden *mechanismus rychlé reakce* poskytující členským státům právní základ k přijetí okamžitých opatření.

V ČR byla (mj. v souladu s doporučením NKÚ) přijata nová právní úprava zákona o DPH, která přinesla řadu nových opatření proti daňovým únikům, např. zavedení zajišťovacího příkazu správcem daně, ručení za nezaplacenou daň příjemcem zdanitelného plnění nebo širší využití elektronických systémů pro vystavování, předávání a uchovávání daňových dokladů.

SZP a SRP jsou financovány z rozpočtové kapitoly *Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi*, která ve struktuře výdajů plynoucích v roce 2011 z rozpočtu EU do ČR představovala podíl více než 37 %. Na obě politiky bylo v roce 2011 refundováno z rozpočtu EU celkem 29,28 mld. Kč a v roce 2012 (dle údajů SZIF) celkem 31,27 mld. Kč.

V roce 2012 NKÚ schválil KZ z kontrolní akce zaměřené na opatření určená na zlepšování kvality života ve venkovských oblastech, které jsou podporovány z osy III PRV.¹ NKÚ kvantifikoval pochybení ve výši 2,8 % kontrolovaného objemu a systém implementace hodnotil přes dílčí nedostatky v řídicích a kontrolních mechanismech jako funkční a účinný. U příjemců byla zjištěna zejména pochybení v zadávání veřejných zakázek či pochybení spočívající v uplatňování nezpůsobilých výdajů.

Z dlouhodobého pohledu výsledky kontrol NKÚ ukazují na opakující se nedostatky v hodnocení projektů zejména z hlediska účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti a na problémy v monitorování plnění cílů a dosaženého pokroku při realizaci programů a projektů. Nedostatky přetrvávají i v nastavení systémů kontroly a dohledu, a to zejména ve vztahu k jejich účinnosti a spolehlivosti.

Politika soudržnosti je financována z rozpočtové kapitoly *Udržitelný růst*, která ve struktuře výdajů směřovaných v roce 2011 z rozpočtu EU do ČR zaujímala 61% podíl. Celkem bylo na programy zahrnuté do politiky soudržnosti v roce 2011 refundováno z rozpočtu EU 43,5 mld. Kč a v roce 2012 (dle údajů MF) 81,3 mld. Kč. Čerpání alokace bylo v průběhu roku 2011 a počátkem roku 2012 negativně ovlivněno v důsledku chyb zjištěných jak certifikačním orgánem, tak zejména Komisí. Nedostatky se týkaly kvality výkonu řídicí kontroly, systému hlášení a šetření nesrovnalostí a vymáhání neoprávněně vyplacených částek, administrativní kapacity, činnosti auditního orgánu a nezávislosti PAS. Výše čerpání byla z části negativně ovlivněna také prodloužováním realizace velkých projektů a problémy se zajištěním dostatečného spolufinancování z národních zdrojů. K odstranění nedostatků byl počátkem roku 2012 přijat *Akční plán*², po jehož splnění v polovině roku 2012 pominuly důvody Komise pro přerušení proplácení žádostí o platbu.

V roce 2012 schválilo Kolegium NKÚ celkem devět kontrolních akcí³, jejichž předmětem byly peněžní prostředky vynaložené z rozpočtu EU na opatření v oblasti politiky soudržnosti. Pět z nich bylo zaměřeno na tematické OP a čtyři na ROP. Výsledky kontrol prokázaly nedostatky u implementačních orgánů i u příjemců podpor. Z hlediska četnosti výskytu tvoří nejpočetnější skupinu chyb nárokování nezpůsobilých výdajů (cca 29 %), dále nedostatky systému kontroly a dohledu (cca 24 %) a porušování pravidel pro zadávání veřejných zakázek (cca 14 %). Závěry z dlouhodobé analýzy nedostatků zjišťovaných NKÚ korespondují s auditními výstupy EÚD, a to přes rozdílnost přístupu obou kontrolních institucí k vyhodnocování zjištěných nedostatků.

Ostatní finanční nástroje EU jsou až na výjimky přidělovány prostřednictvím rozpočtu EU přímo žadatelům – cílem je zvýšit spolupráci mezi subjekty z různých členských států k zajištění efektivního řešení společných problémů. Podporované programy tedy mají nadnárodní charakter a mají přinést „evropskou přidanou hodnotu“. Ostatní finanční nástroje, zahrnující zejména komunitární programy, jsou financovány především z kapitol *Udržitelný růst*, *Občanství, svoboda, bezpečnost a spravedlnost* a *Vnější vztahy, pomoc a rozšíření*. Subjekty z ČR nebyly v přímé konkurenci s ostatními žadateli příliš úspěšné při získávání podpory pro předkládané projekty, v letech 2011 a 2012 čerpaly z rozpočtu EU v každém roce prakticky stejnou částku, která činila v přepočtu cca 2,6 mld. Kč.

NKÚ v roce 2012 ověřil plnění cílů společné migrační a azylové politiky EU naplňované prostřednictvím programu *Solidarita a řízení migračních toků*⁴. Při kontrole zjistil nedostatky řídicího a kontrolního systému, a to zejména při hodnocení a výběru projektů. Dále specifikoval nedostatky ve stanovení měřitelných indikátorů pro monitorování a ve výkonu kontrol před provedením plateb.

1 KA č. 11/15, částka 2/2012 *Věstníku NKÚ*.

2 Generální ředitel pro regionální politiku Komise na základě auditních zpráv informoval dopisem ze dne 20. března 2012 ČR o závažných nedostacích ve fungování řídicích a kontrolních systémů u OP spolufinancovaných z EFRR a FS a upozornil na pět problematických oblastí: nezávislost PAS, činnost auditního orgánu, systém řešení nesrovnalostí, řídicí kontrola a otázky spojené s administrativní kapacitou. Součástí dopisu Komise byl *Akční plán pro zlepšení systému řízení a kontroly v rámci SF a FS v ČR* (v textu „*Akční plán*“), který obsahoval přehled nápravných opatření, která bylo nutné realizovat ve stanovených termínech.

3 KA č. 11/16 až 11/20, KA č. 11/35, KA č. 12/02, KA č. 12/06 a KA č. 12/10 – podrobně viz příloha č. 4.

4 KA č. 11/27, částka 2/2012 *Věstníku NKÚ*.

Ostatní aktivity

Podněty k úpravám právního prostředí uplatnil NKÚ v roce 2012 především v rámci meziresortních připomínkových řízení k návrhům právních předpisů předkládaných exekutivními orgány a v menší míře také ve schválených kontrolních závěrech z provedených kontrolních akcí. Přijata byla doporučení k precizování úpravy zákona o rozpočtových pravidlech, zatímco ve fázi návrhu zůstala doporučení k novele rozpočtových pravidel územních rozpočtů. K dlouho diskutovanému rozšíření kontrolního mandátu NKÚ nebylo dosaženo shody mezi komorami Parlamentu ČR.

Mezinárodní aktivity NKÚ byly v roce 2012 zastoupeny mj. bilaterální spoluprací v rámci společných auditů se SAI členských států EU. Zadávání veřejných zakázek a prevence korupce v oblasti výstavby dopravní infrastruktury jsou předmětem společného auditu s BRH. OP *Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013* je předmětem koordinovaného auditu s NIK, společná zpráva z této kontroly bude publikována pravděpodobně koncem roku 2013. Kromě toho byl NKÚ zapojen do činnosti řady pracovních skupin Kontaktního výboru a účastnil se auditních misí EÚD v ČR.

A. Obecné informace

A.1 Aktuální vývoj v oblasti plnění a kontroly rozpočtu EU

A.1.1 Opatření EU a ČR přijatá v oblasti ochrany finančních zájmů EU

Strategie *Evropa 2020*, která si vytkla za cíl vytvořit v rámci EU inteligentní a udržitelnou ekonomiku podporující sociální začleňování, je počínaje rokem 2011 každoročně naplňována prostřednictvím *evropského semestru ekonomického řízení*. Ten začíná přijetím roční analýzy růstu, která obsahuje mj. sdělení Komise k dosaženému pokroku v plnění priorit předchozího semestru a zejména doporučení navrhovaná pro další období. V *Roční analýze růstu na rok 2012*⁵ Komise vyzvala orgány EU a členské státy soustředit úsilí na úrovni národní i v rámci EU na následující soubor pěti priorit, podle Komise je třeba:

- uskutečňovat konsolidaci veřejných financí s příznivými dopady na růst,
- obnovit běžné úvěrové podmínky pro hospodářství,
- podporovat růst a konkurenceschopnost v současnosti i pro budoucnost,
- řešit nezaměstnanost a sociální dopady krize,
- modernizovat veřejnou správu.

V závěru analýzy vyzvala Komise členské státy, aby tato doporučení zahrnuly do svých konvergenčních a stabilizačních programů a do národních programů reforem.

Národní program reforem pro rok 2012 nazvaný *Investice pro evropskou konkurenceschopnost*⁶ předložila ČR Komisi dne 13. dubna 2012 a *Konvergenční program České republiky*⁷ na období 2012–2015 dne 25. dubna téhož roku. Oba programy byly Komisí posuzovány společně. Na základě tohoto posouzení doporučila Rada⁸, aby ČR provedla v období 2012–2013 konkrétní opatření v celkem šesti specifikovaných oblastech. Jednalo se o tato opatření:

- zabezpečit plánovaný pokrok k nápravě nadměrného rozpočtového schodku (např. zamezením plošných škrťů, zajištěním prorůstových výdajů, vystupňováním úsilí o zlepšení efektivity veřejných výdajů);
- zavést další změny ve veřejném důchodovém systému k zajištění jeho dlouhodobé udržitelnosti;
- přijmout další opatření k podstatnému zvýšení dostupnosti cenově přístupných a kvalitních předškolních zařízení péče o dítě;
- posílit veřejné služby zaměstnanosti zvýšením kvality a efektivity odborné přípravy;
- přijmout a uplatňovat služební zákon s cílem podpořit stabilitu a efektivitu veřejné správy a zamezit porušování předpisů (např. zajistit odpovídající provádění nového zákona o zadávání veřejných zakázek, vyřešit otázku anonymní držby akcií, posílit boj proti korupci);
- přijmout nezbytné právní předpisy k vytvoření transparentního a jasně vymezeného systému hodnocení kvality vysokoškolských a výzkumných ústavů.

V *Roční analýze růstu na rok 2013*⁹ Komise formulovala ekonomické a sociální priority pro koordinaci jednotlivých politik na rok 2013, tedy pro třetí období *evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik* (dále jen „evropský semestr“). Ponechala v platnosti pět priorit stanovených pro rok 2012 s odvoláním na jejich široký záběr a pozitivní dopady jejich naplňování.

A.1.2 Posilování efektivnějšího řízení výdajů

V návaznosti na přijetí legislativního balíčku týkajícího se šesti nařízení o SF a FS¹⁰ (tzv. six-pack), které schválil Evropský parlament 28. září 2011 a které vstoupily v platnost 13. prosince 2012, předložila Komise návrh

5 Sdělení Komise: *Roční analýza růstu na rok 2012*, KOM(2011) 815 v konečném znění ze dne 23. listopadu 2011.

6 Schválen usnesením vlády ČR ze dne 11. dubna 2012 č. 271.

7 Schválen usnesením vlády ČR ze dne 25. dubna 2012 č. 309.

8 Doporučení Rady z 6. července 2012 č. 11248/12.

9 Sdělení Komise: *Roční analýza růstu na rok 2013*, KOM(2012) 750 v konečném znění ze dne 28. listopadu 2012.

10 Detailní informace o legislativních návrzích tzv. six-pack jsou uvedeny na str. 11 *EU reportu 2012*, včetně příslušných poznámek pod čarou č. 5–8.

tzv. legislativního dvoubalíčku¹¹ (tzv. two-pack). Cílem těchto opatření je posílit rozpočtový dohled nad členskými státy eurozóny a zajišťovat nápravy rozpočtových schodků. Předpokládá se, že tento legislativní dvoubalíček vstoupí v platnost v průběhu první poloviny roku 2013.

Jako další krok pro posílení efektivnějšího řízení výdajů navrhla Komise vymezit jasnější strategické zaměření procesu programování na úrovni členských států a regionů. Za tímto účelem předložila v březnu 2012 návrh *Společného strategického rámce*, jehož základním cílem je vymezit klíčové oblasti pro podporu v souladu s cíli politik EU, konkretizovat územní problémy a prioritní oblasti pro spolupráci. Dalším cílem je např. řešení mechanismů koordinace a mechanismů pro zajištění soudržnosti, a to v souladu s hospodářskými politikami členských států a EU. *Společný strategický rámec* byl schválen¹² v září 2012.

A.1.3 Víceletý finanční rámec 2014–2020

V polovině roku 2011 předložila Komise návrh VFR¹³ pro období let 2014–2020. Jeho konkrétní podoba byla předmětem intenzivních diskuzí a konečný kompromisní návrh byl přijat na jednání Evropské rady ve dnech 7. a 8. února 2013.¹⁴ Prostředky na závazky byly v porovnání s původním návrhem sníženy na celkovou částku 959,99 mld. € (1 % HND Evropské unie) a prostředky na platby na částku 908,40 mld. €. Pro posílení růstu a zaměstnanosti byly navýšeny výdaje na výzkum, inovace a vzdělávání, naopak došlo ke snížení výdajů v oblasti hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Evropský parlament však na svém zasedání dne 13. března 2013 tento konečný návrh výraznou většinou hlasů odmítl schválit s poukazem na nízkou flexibilitu rozpočtu. Poslanci nesouhlasili zejména s omezením výdajů na investice podporující ekonomický růst a zaměstnanost.

A.2 Struktura rozpočtu EU a jeho vztah k ČR

A.2.1 Příjmy rozpočtu EU

Příjmová strana rozpočtu je tvořena především tzv. vlastními zdroji. Tyto zdroje vybírají jménem EU samy členské státy a následně je převádějí do rozpočtu EU. Další zdroje rozpočtu představují tzv. ostatní příjmy.

Příjmy rozpočtu EU zahrnují:

- **Tradiční vlastní zdroje** – cla vybraná za dovoz produktů pocházejících z nečlenských států EU a dále zemědělské a cukerné dávky. Členské státy odvádějí do rozpočtu EU pouze 75 % z takto získaných peněžních prostředků a zbytek si ponechávají jako náhradu za náklady spojené s jejich výběrem.
- **Zdroj založený na DPH** – jednotná procentní sazba pro všechny členské státy uplatňovaná na harmonizovaný vyměřovací základ DPH. Celkový objem harmonizovaného základu je omezen úrovní 50 % HND členského státu.
- **Zdroj založený na HND** – variabilní zdroj, který slouží k dorovnávání rozdílů mezi příjmy a výdaji rozpočtu. Jednotná procentní sazba se aplikuje na všechny členské státy.
- **Ostatní příjmy** – např. přebytek rozpočtu z předchozího roku, pokuty uložené za porušení pravidel hospodářské soutěže či jiných předpisů, daně z příjmů zaměstnanců institucí EU nebo příspěvky nečlenských států do programů EU.

Podíl jednotlivých zdrojů na celkových příjmech rozpočtu EU, které v roce 2011 činily téměř 129,87 mld. €, ukazuje graf č. 1.

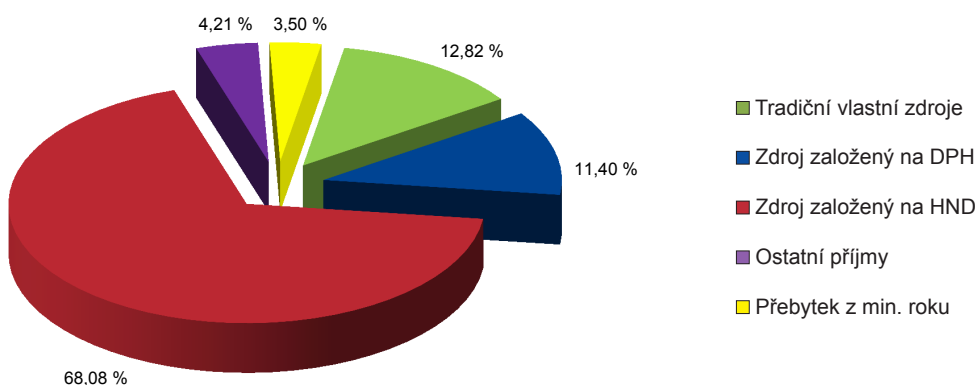
11 Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy, ve kterých dochází k závažným obtížím, pokud jde o jejich finanční stabilitu v eurozóně, nebo jsou těmito obtížemi ohroženy, KOM(2011) 819 v konečném znění z 23. listopadu 2011; návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních týkajících se sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zajišťování nápravy nadměrného rozpočtového schodku členských států v eurozóně, KOM(2011) 821 v konečném znění z 23. listopadu 2011.

12 *Společný strategický rámec* tvoří přílohu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních ohledně *Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu*, jichž se týká *Společný strategický rámec*, o obecných ustanoveních ohledně *Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti* a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Pozměněný návrh nařízení KOM(2012) 496 v konečném znění byl schválen 11. září 2012.

13 Návrh nařízení Rady, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020, KOM(2011) 398 ze dne 29. června 2011.

14 EUCO 37/13 ze dne 8. února 2013.

Graf č. 1 – Struktura financování rozpočtu EU v roce 2011

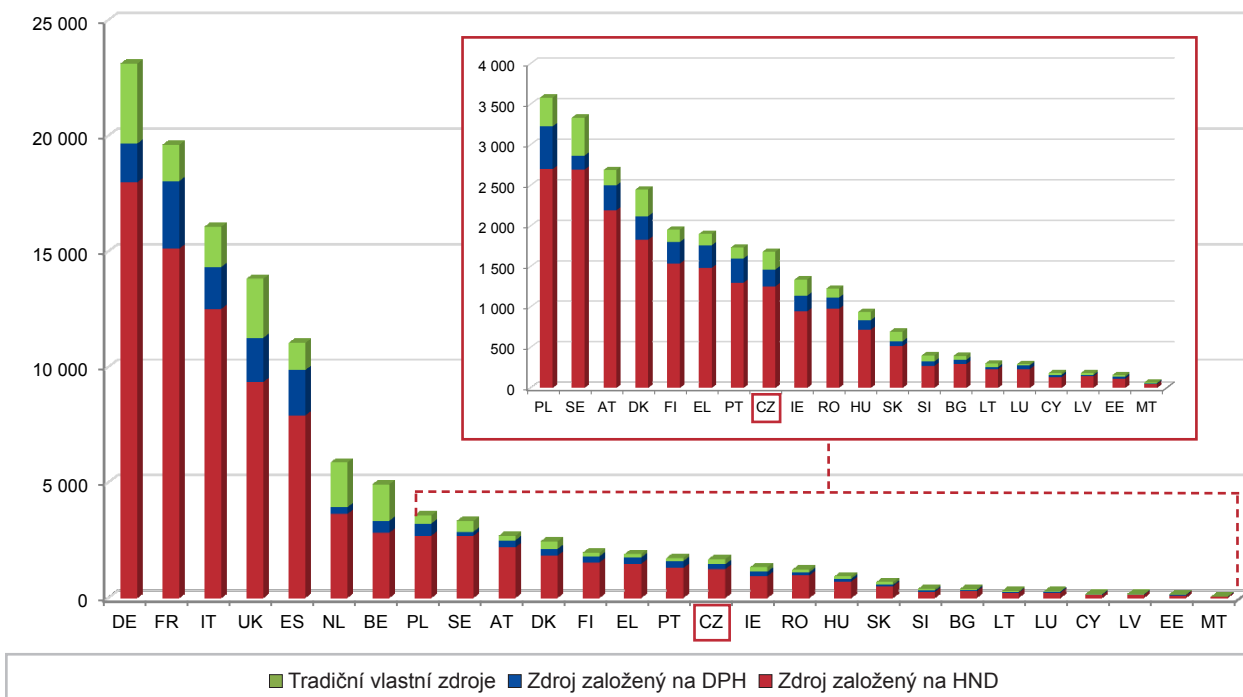
Zdroj: EU budget 2011 – Financial Report, Evropská komise 2012.

Na konečnou výši odvodů od jednotlivých členských států mají vliv i **korekční mechanismy**, na jejichž základě se některým z členských států část příspěvků vrací. Finančně nejvýznamnější je korekční mechanismus Velké Británie (v roce 2011 činil 3,60 mld. €), který slouží ke snížení rozpočtové nevyváženosti mezi odvody a čerpáním Velké Británie. Náklady na toto opatření nesou ostatní členské státy (ve výši 0,3 % vlastního zdroje založeného na DPH)¹⁵. Dále bylo přiznáno výrazné snížení ročních příspěvků založených na HND (pro období 2007–2013) Nizozemsku a Švédsku a rovněž byla přijata redukce plateb pro Dánsko, Irsko a Velkou Británii v souvislosti s jejich odmítnutím účasti v některých oblastech právní a bezpečnostní spolupráce. Také tento výpadek v příjmech je financován ostatními členskými státy podle jejich podílu na HND Evropské unie jako celku.¹⁶

Graf č. 2 zachycuje strukturu příjmů rozpočtu EU podle jednotlivých členských států po zohlednění všech korekčních mechanismů.

Graf č. 2 – Odvody jednotlivých členských států do rozpočtu EU v roce 2011

(v mil. €)

Zdroj: EU budget 2011 – Financial Report, Evropská komise 2012.

Použité zkratky: AT – Rakousko, BE – Belgie, BG – Bulharsko, CZ – Česká republika, CY – Kypr, DE – Německo, DK – Dánsko, EE – Estonsko, EL – Řecko, ES – Španělsko, FI – Finsko, FR – Francie, HU – Maďarsko, IE – Irsko, IT – Itálie, LT – Lotyšsko, LU – Lucembursko, LV – Litva, MT – Malta, NL – Nizozemsko, PL – Polsko, PT – Portugalsko, RO – Rumunsko, SE – Švédsko, SI – Slovinsko, SK – Slovensko, UK – Velká Británie.

¹⁵ Pro období 2007–2013 je tato sazba upravena pro Rakousko na 0,225 %, pro Německo na 0,15 % a pro Nizozemsko a Švédsko na 0,10 %.

¹⁶ Rozhodnutí Rady č. 2007/436 (ES, Euratom), o systému vlastních zdrojů Evropských společenství.

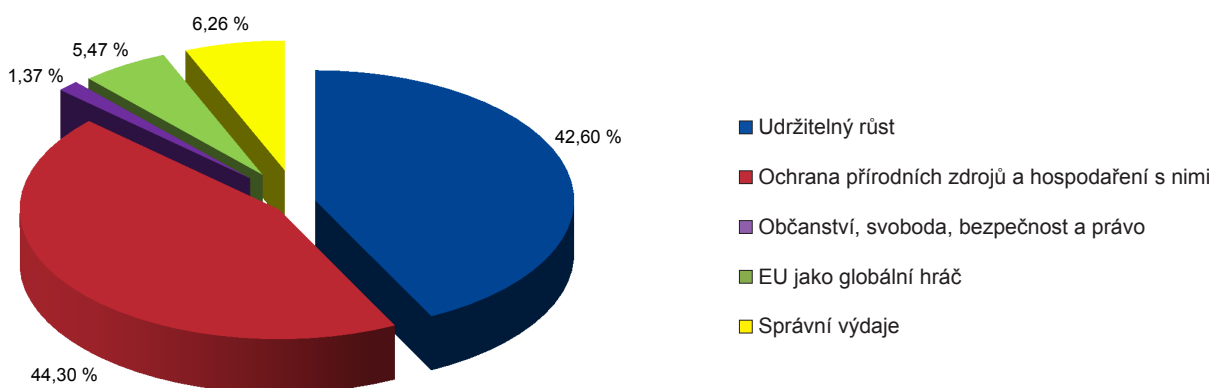
A.2.2 Výdaje rozpočtu EU

Rozpočet roku 2011 byl sestaven na základě finanční perspektivy na roky 2007–2013. Výdajová strana rozpočtu se skládá z následujících šesti kapitol:

- **Udržitelný růst** – obsahuje dvě podkapitoly. První podkapitola *Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost* zahrnuje aktivity jako např. vzdělávání, vědu a výzkum nebo rozvoj transevropských sítí. Druhá podkapitola *Soudržnost pro růst a zaměstnanost* obsahuje prostředky určené na posilování ekonomické, sociální a územní soudržnosti.
- **Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi** – obsahuje prostředky určené na zemědělství, rozvoj venkova, rybářství a ochranu životního prostředí.
- **Občanství, svoboda, bezpečnost a právo** – je opět členěna do dvou podkapitol. První podkapitola *Svoboda, bezpečnost a právo* zahrnuje výdaje např. na řízení migrace, boj proti terorismu, ochranu základních lidských práv či na soudní spolupráci. Druhá podkapitola *Občanství* pokrývá výdaje na podporu evropské kultury, ochranu spotřebitele a ochranu zdraví obyvatel.
- **EU jako globální hráč** – kapitola financuje výdaje určené na přeshraniční aktivity Evropské unie, na rozšíření EU, bilaterální vztahy a humanitární či rozvojovou pomoc.
- Zbývající dvě kapitoly tvoří **správní výdaje a výdaje na kompenzace** (v roce 2011 však byly kompenzace nulové).

Následující graf ukazuje strukturu výdajů rozpočtu EU v rozpočtovém roce 2011 dle jednotlivých kapitol. Výdaje v roce 2011 činily celkem 126,50 mld. €, přičemž první dvě výše uvedené kapitoly tvořily 86,9 % všech výdajů rozpočtu.

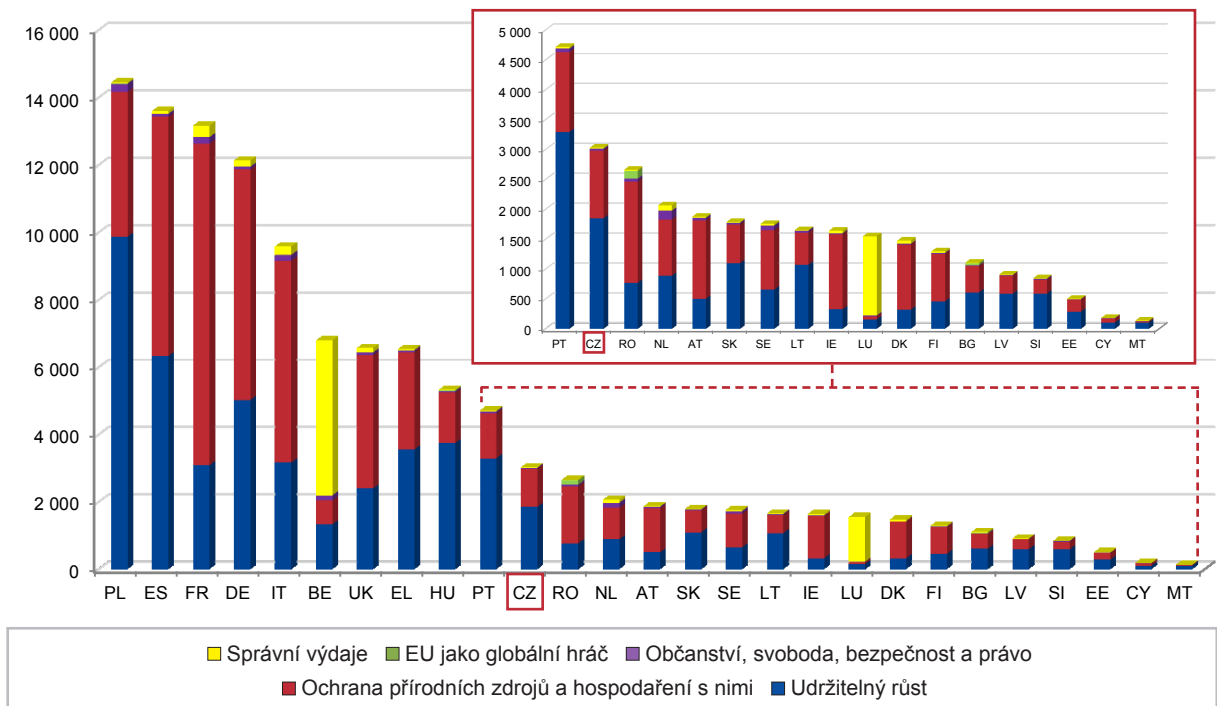
Graf č. 3 – Podíl výdajových kapitol na rozpočtu EU v roce 2011

Zdroj: *EU budget 2011 – Financial Report*, Evropská komise 2012.

Úroveň a strukturu čerpání rozpočtu EU v jednotlivých členských zemích ilustruje graf č. 4.

Graf č. 4 – Čerpání jednotlivých členských států z rozpočtu EU v roce 2011 (v mil. €)

Zdroj: EU budget 2011 – Financial Report, Evropská komise 2012.

Použité zkratky: viz legenda pod grafem č. 2 (str. 12).

Z grafu je patrné, že u zemí přistoupivších v roce 2004 (a později) stále převažují spíše výdaje do politiky soudržnosti, zatímco v původních členských státech (EU-15) byly výdaje čerpány především v rámci kapitoly Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi, kam patří mj. SZP.

A.2.3 Rozpočet EU ve vztahu k ČR

Členství v EU přináší ČR možnost čerpat peněžní prostředky z fondů EU, např. v rámci politiky soudržnosti či SZP. Na druhé straně je však ČR povinna přispívat do společného rozpočtu EU.

A.2.3.1 Příjmy rozpočtu EU z ČR

Následující tabulka uvádí přehled příspěvků, které ČR poskytla do rozpočtu EU v letech 2004–2011. Celkově ČR za dané období přispěla do rozpočtu EU téměř 9,71 mld. €.

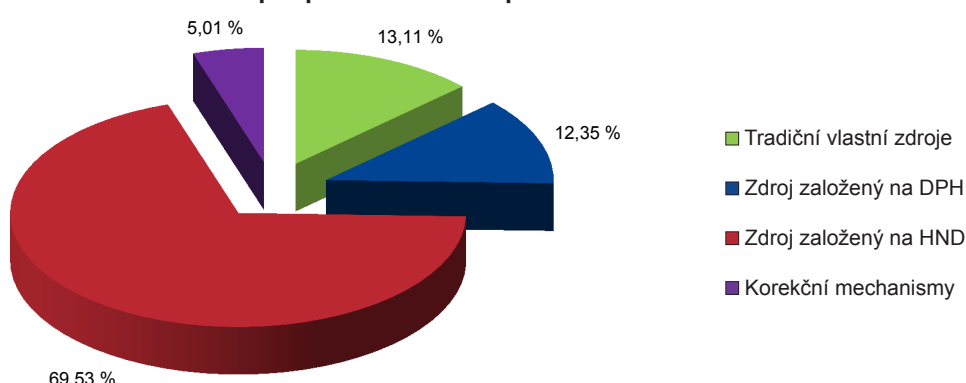
Tabulka č. 1 – Přehled příjmů rozpočtu EU pocházejících z ČR v letech 2004–2011 (v mil. €)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tradiční vlastní zdroje	60,4	146,1	149,0	178,8	206,9	166,8	189,4	220,6
Zdroj založený na DPH	80,1	150,6	173,7	199,9	221,4	170,0	180,9	207,7
Zdroj založený na HND	373,0	614,6	632,5	703,8	843,8	860,3	1 050,9	1 169,9
Korekční mechanismy	51,7	78,9	80,1	84,5	123,9	177,0	76,5	84,3
Celkem	565,2	990,2	1 035,3	1 167,0	1 396,0	1 374,1	1 497,7	1 682,5
Meziroční změna (v %)	x	+75,2	+4,6	+12,7	+19,6	-1,6	+9,0	+12,3

Zdroj: EU budget 2011 – Financial Report a předchozí zprávy o rozpočtu EU, Evropská komise 2005–2012.

Struktura příspěvku ČR v roce 2011, jejíž hodnotové vyjádření je uvedeno v posledním sloupci této tabulky, je v procentuálním vyjádření patrná z následujícího grafu.

Graf č. 5 – Struktura příspěvku ČR do rozpočtu EU v roce 2011

Zdroj: EU budget 2011 – Financial Report, Evropská komise 2012.

Příspěvek ČR do rozpočtu EU se každoročně zvyšuje, poklesl pouze v roce 2009, kdy se vliv finanční a ekonomické krize projevil nejvýrazněji. V roce 2011 tento příspěvek opět rostl a činil více než 1,68 mld. €, což je o téměř 12,5 % více než v roce 2010.¹⁷

A.2.3.2 Výdaje rozpočtu EU směřující do ČR

V roce 2011 došlo v ČR poprvé k meziročnímu poklesu čerpání peněžních prostředků z rozpočtu EU, a to o 11,3 % v porovnání s rokem 2010. Částka ve výši 3,03 mld. €, kterou ČR v roce 2011 z rozpočtu EU získala, představuje přesto druhou nejvyšší v historii čerpání prostředků z fondů EU. Za období let 2004–2011 obdržela ČR z rozpočtu EU celkem téměř 16,78 mld. €. Výši čerpání v jednotlivých letech znázorňuje následující tabulka.

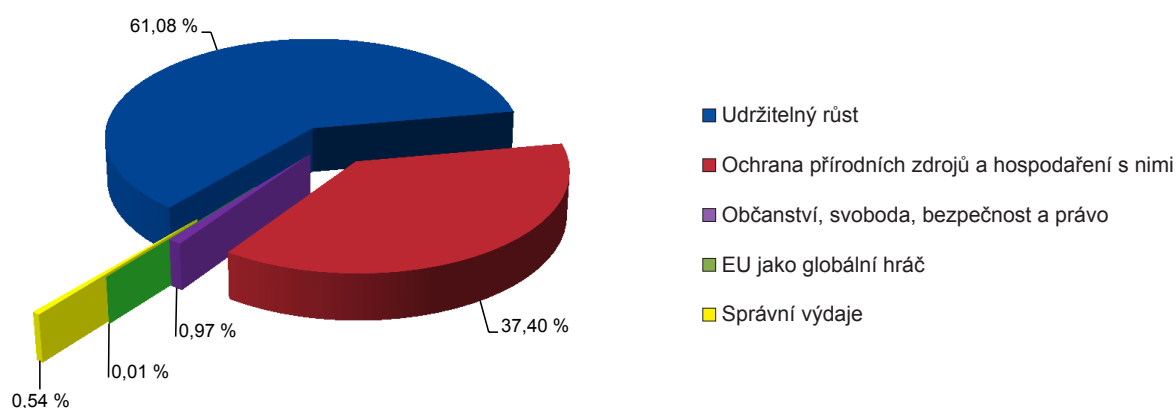
Tabulka č. 2 – Výdaje rozpočtu EU do ČR v letech 2004–2011

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Celkem (v mil. €)	815,7	1 074,9	1 330,0	1 721,0	2 441,1	2 948,6	3 415,6	3 029,1
Meziroční změna (v %)	x	+31,8	+23,7	+29,4	+41,8	+20,8	+15,8	-11,3

Zdroj: EU budget 2011 – Financial Report a předchozí zprávy o rozpočtu EU, Evropská komise 2005–2012.

Z grafu č. 6 je zřejmé, že největší objem výdajů již tradičně plyne z kapitoly *Udržitelný růst*, v jejímž rámci se uskutečňuje **politika soudržnosti**, do které směřovalo více než 61 % všech výdajů. Na druhém místě je pak **SZP** (financovaná z kapitoly *Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi*), na kterou připadlo více než 37 % všech výdajů plynoucích do ČR. Platby uskutečněné v rámci těchto politik představovaly více než 98 % čerpání ČR ze zdrojů EU.

Graf č. 6 – Struktura čerpání ČR z rozpočtu EU v roce 2011

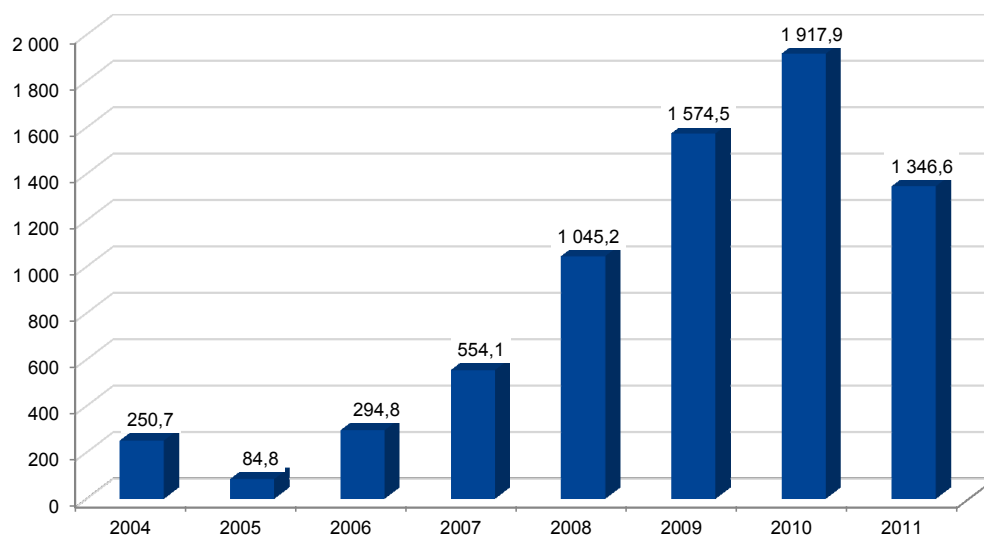
Zdroj: EU budget 2011 – Financial Report, Evropská komise 2012.

¹⁷ Na základě plánované mimořádné revize národních účtů přepočítal Český statistický úřad nově v roce 2011 HND za roky 2004–2010 a výsledky byly v průměru o 3–4 % vyšší než údaje, které publikoval v předchozích letech. V důsledku zvýšení HND Komise zvýšila úhrady do zdroje dle HND za předchozí roky o více než 4 mld. Kč a toto zvýšení promítla do odvodů členských států v roce 2011.

A.2.3.3 Čistá pozice ČR v rámci EU

ČR se řadí k členským státům, jejichž příjmy z rozpočtu EU převyšují jejich odvody, je tedy tzv. čistým příjemcem. Následující graf vychází z oficiálních zdrojů EU a zobrazuje vývoj čisté pozice ČR v letech 2004–2011.

Graf č. 7 – Čistá pozice ČR v letech 2004–2011 (v mil. €)

Zdroj: EU budget 2011 – Financial Report a předchozí zprávy o rozpočtu EU, Evropská komise 2005–2012.

Z grafu je patrné, že čistá pozice ČR v roce 2011 výrazně poklesla, a to bezmála o 30 %. Za tímto poklesem stála revize národních účtů provedená Českým statistickým úřadem, na jejímž základě musela ČR dodatečně odvést do rozpočtu EU přibližně 0,2 mld. €, a zejména pozastavení certifikací výdajů v důsledku výskytu problémů především u OP *Doprava*, OP *Životní prostředí* a ROP *Severozápad*.

Celkově čistá pozice ČR za roky 2004–2011 dosáhla bezmála 7,07 mld. €, což v přepočtu činí přibližně 173,80 mld. Kč¹⁸.

V únoru 2013 MF zveřejnilo údaje, dle kterých se v rozpočtovém roce 2012 čistá pozice ČR výrazně zlepšila a dosáhla rekordní úrovně 2,94 mld. €, což je hodnota více než dvakrát vyšší ve srovnání s rokem 2011, kdy činila 1,35 mld. €. Celkové příjmy z rozpočtu EU činily 4,52 mld. € a celkové odvody do rozpočtu EU 1,58 mld. €. Tento výrazný nárůst byl možný především díky růstu čerpání ze SF a FS, k čemuž došlo zejména v důsledku obnovení čerpání z OP *Doprava* a OP *Životní prostředí*.

A.3 Výroční zpráva EÚD za rozpočtový rok 2011

EÚD v souladu s ustanovením čl. 287 SFEU a finančním nařízením¹⁹ přijal na svém zasedání dne 6. září 2012 výroční zprávy²⁰ za rozpočtový rok 2011.

Výroční zpráva o plnění rozpočtu byla publikována 12. listopadu 2012²¹. Hlavní částí zprávy je prohlášení EÚD o věrohodnosti (DAS). Toto prohlášení zahrnuje výrok o spolehlivosti konsolidované účetní závěrky EU a výroky k legalitě a správnosti operací, na nichž se tato účetní závěrka zakládá. EÚD se domnívá, že konsolidovaná účetní závěrka EU ve všech významných ohledech věrně zobrazuje finanční situaci EU k 31. prosinci 2011 a že výsledky činnosti EU a peněžní toky za daný rok jsou v souladu s ustanoveními finančního nařízení a s účetními pravidly přijatými účetním oddělením Komise.

18 Pro přepočtení byl použit průměrný kurz za rok 2011 dle České národní banky: 24,586 Kč/€.

19 Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství ve znění pozdějších úprav.

20 Výroční zpráva o plnění rozpočtu, zpráva o evropských rozvojových fondech a zvláštní zprávy.

21 Úřední věstník Evropské unie ze dne 12. listopadu 2012, část IV (2012/C 344/01).

V rámci výroku k legalitě a správnosti operací, na nichž se zakládá účetní závěrka za rozpočtový rok 2011, vydal EÚD ve vztahu k příjmům a závazkům výroky, v nichž konstatoval, že příjmy i závazky byly ve všech významných (materiálních) ohledech legální a správné. Naproti tomu k legalitě a správnosti plateb vydal EÚD stejně jako v předchozích letech záporný výrok, neboť se domnívá, že platby, na nichž se zakládá účetní závěrka za rozpočtový rok 2011, jsou ve významném rozsahu zatíženy chybami. Současně dospěl k závěru, že z hlediska zajišťování legality a správnosti plateb byly systémy dohledu a kontroly částečně účelné a nejpravděpodobnější míra chyb²² činí 3,9 %. Na tomto celkově nepříznivém hodnocení se podílí zejména platby v rámci skupiny politik „rozvoj venkova, životní prostředí, rybolov a ochrana zdraví“ s nejpravděpodobnější mírou chyb 7,7 %, „regionální politika, energetika a doprava“ s nejpravděpodobnější mírou chyb 6,0 %, „výzkum a jiné vnitřní politiky“ s nejpravděpodobnější mírou chyb 3,0 %, „zemědělství: podpora trhu a přímá podpora“ s nejpravděpodobnější mírou chyb 2,9 % a „zaměstnanost a sociální věci“ s nejpravděpodobnější mírou chyb 2,2 %. Skupina politik „vnější vztahy, pomoc a rozšíření“ jako celek nebyla ve významné míře zatížena chybami, avšak významná (materiální) míra chyb byla zjištěna u průběžných a konečných plateb.

Ve skupinách politik s nejvyššími platbami byly ze zkoumaných souborů vyhodnoceny i podíly operací se zjištěnými chybami:

- Ve skupině politik „zemědělství: podpora trhu a přímá podpora“ byly na základě testování 180 průběžných/konečných plateb zjištěny chyby u 39 % operací.
- Ve skupině politik „rozvoj venkova, životní prostředí, rybolov a ochrana zdraví“ byly na základě zkoumání vybraných 178 průběžných/konečných plateb zjištěny chyby u 57 % operací.
- Ve skupině politik „regionální politika, energetika a doprava“ byly na základě testování 180 průběžných/konečných plateb odhaleny chyby u 59 % operací.

Shrnutí výsledků celkového posouzení systémů dohledu a kontroly za jednotlivé oblasti rozpočtu uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 3 – Shrnutí zjištění týkajících se správnosti operací za rok 2011

Skupina politik	Realizované platby (v mil. €)	Nejpravděpodobnější míra chyb (v %)	Četnost chyb ²³ (v %)	Posouzení systémů dohledu a kontroly
Zemědělství: podpora trhu a přímá podpora	43 806	2,9	39	Částečně účelné
Rozvoj venkova, životní prostředí, rybolov a ochrana zdraví	13 305	7,7	57	Částečně účelné
Regionální politika, energetika a doprava	33 373	6,0	59	Částečně účelné
Zaměstnanost a sociální věci	10 171	2,2	40	Částečně účelné
Vnější vztahy, pomoc a rozšíření	6 201	1,1	33	Částečně účelné
Výzkum a jiné vnitřní politiky	10 591	3,0	49	Částečně účelné
Správní a jiné výdaje	9 777	0,1	7	Účelné
Kontrolované platby celkem	127 224	3,9	44	Částečně účelné
Příjmy celkem	130 000	0,8	2	Účelné

Zdroj: výroční zpráva EÚD o plnění rozpočtu za rozpočtový rok 2011 – tabulka 1.2.

Pozn.: Rozdíl mezi veškerými platbami v roce 2011 ve výši 129,40 mld. € a částkou kontrolovaného souboru plateb v hodnotě 127,22 mld. € představovaly vyplacené zálohy v jednotlivých politikách.

²² Nejpravděpodobnější míra chyb je vážený průměr procentuálně vyjádřených měr chyb zjištěných ve vzorku. EÚD se s 95% pravděpodobností domnívá, že míra chyb v souboru se pohybuje mezi dolní a horní hranicí povolené (akceptovatelné) míry chyb.

²³ Četnost chyb udává, jak velký podíl kontrolovaného vzorku je zatížen vyčíslitelnými, resp. nevyčíslitelnými chybami. Procenta se zaokrouhlují.

Z meziročního porovnání výsledků auditů provedených EÚD vyplývá, že odhadovaná nejpravděpodobnější míra chyb²⁴ u kontrolovaných plateb celkem se v roce 2011 oproti roku 2010 zvýšila o 0,2 %, tj. z původních 3,7 % na 3,9 %. EÚD zjistil chyby přibližně ve 44 % kontrolovaných operací, přičemž četnost chyb se zvýšila ve všech skupinách politik kromě bývalých skupin politik „soudržnost, doprava a energetika“ a „správní a jiné výdaje“. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že přes každoročně opakované výtky a přijímaná nápravná opatření zatím ke zlepšení situace nedochází.

A.4 Aktuální vývoj v oblasti ochrany finančních zájmů EU

Komise ve spolupráci s členskými státy předložila v souladu s čl. 325 SFEU Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu za rok 2011²⁵ o opatřeních k ochraně finančních zájmů EU a boji proti podvodům. Výroční zpráva posuzuje, do jaké míry jsou peněžní prostředky EU nebo příjmy rozpočtu EU ohroženy zneužitím v důsledku nesrovnalostí, podvodů či jiných protiprávních jednání, která jsou v rozporu s finančními zájmy EU. Zpráva dále podává informaci o opatřeních přijatých v boji proti podvodům na úrovni EU a hodnotí opatření přijatá na úrovni členských států v jedné konkrétní oblasti, a to v oblasti politiky soudržnosti.

Dle této výroční zprávy bylo v roce 2011 prostřednictvím elektronických systémů²⁶ nahlášeno v oblasti příjmů a výdajů celkem 12 204 nesrovnalostí²⁷. Počty případů a souhrnné částky nahlášených nesrovnalostí v podrobnějším členění podle jednotlivých oblastí výskytu jsou patrné z tabulky č. 4.

Tabulka č. 4 – Přehled evidovaných podezření na podvod a ostatních oznámených nesrovnalostí v rámci EU za rok 2011 (v mil. €)

Oblast výdajů	Počet podezření na podvod	Počet ostatních nesrovnalostí	Objem podezření na podvod (podíl z prostředků)	Objem ostatních nesrovnalostí (podíl z prostředků)
Zemědělství	139	2 256	77	101
			(cca 0,14 %)	(cca 0,18 %)
Rybolov	2	46	0,03	1,6
			(cca 0,003 %)	(cca 0,24 %)
Politika soudržnosti	276	3 604	204	1 015
			(cca 0,40 %)	(cca 2,00 %)
Předvstupní fondy	56	207	12	48
			(cca 0,67 %)	(cca 2,63 %)
Přímé výdaje	34	888	1,5	49,9
			(cca 0,002 %)	(cca 0,78 %)
Výdaje celkem	507	7 001	295	1 215,5
			(celkem 0,21 %)	(cca 0,86 %)
Příjmy celkem (tradiční vlastní zdroje)	723	3 973	109	278
			(celkem 0,49 %)	(cca 1,24 %)

Zdroj: zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2011*.

24 Nejpravděpodobnější míra chyb byla na rozdíl od předchozích let počítána na základě reprezentativního vzorku průběžných a konečných plateb za rok 2011 se zohledněním případů, kdy příjemci plateb v rámci SZP nesplnili povinnosti spojené s podmíněností; míra spolehlivosti tohoto výpočtu činí 95 %.

25 Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2011*, KOM(2012) 408 v konečném znění ze dne 19. července 2012.

26 Databáze OWNRES se vztahuje na rozpočtové příjmy z *tradičních vlastních zdrojů* a systém IMS se zabývá výdajovou stranou rozpočtu v případech sdíleného řízení zajišťovaného Komisí a členskými státy.

27 Členské státy mají povinnost oznámit Komisi podezření na podvod a všechny nesrovnalosti přesahující částku 10 000 €, pokud tyto prostředky pocházejí ze zdrojů EU.

Ze srovnání s údaji za rok 2010 vyplynulo, že v oblasti příjmů byl celkový počet nahlášených podezření na podvod nižší a klesla také jimi dotčená úhrnná částka. V případě ostatních oznámených nesrovnalostí v oblasti příjmů však jejich počet i finanční dopad mírně vzrostly.

Tento stav Komise vyhodnotila jako důsledek zaměření celní kontroly členských států na vysoce rizikové dovozy a zlepšení míry odhalování nesrovnalostí a podvodů v oblasti tradičních vlastních zdrojů.

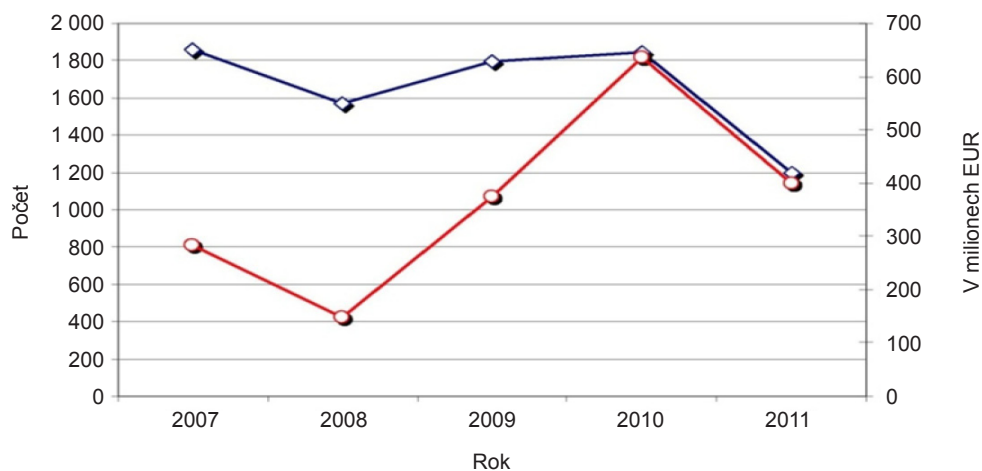
V oblasti výdajů se ve srovnání s rokem 2010 počet oznámených případů podezření na podvod snížil zhruba na polovinu a podobný trend zaznamenal i jejich finanční objem. Počet ostatních oznámených nesrovnalostí poklesl o 25 % a poklesl i objem jejich finančního dopadu, i když jen mírně.

Komise zdůvodňuje tento pozitivní vývoj zlepšením systému řízení a kontroly především v oblasti politiky soudržnosti a také snížením počtu zemí, na které se vztahovala předvstupní politika.

Podle údajů publikovaných Komisí ve statistickém vyhodnocení nesrovnalostí²⁸ za rok 2011 oznámila ČR celkem 382 nesrovnalostí v úhrnné částce 169,45 mil. €. Z toho se v oblasti tradičních vlastních zdrojů jednalo o 49 případů nesrovnalostí v částce 2,92 mil. €, v oblasti zemědělství bylo oznámeno 62 případů nesrovnalostí v částce 2,14 mil. € a v oblasti politiky soudržnosti celkem 270 případů v celkové výši 164,38 mil. €. V porovnání s rokem 2010 se celkový počet oznámených nesrovnalostí mírně zvýšil, a to především v důsledku zvýšeného počtu oznámení v oblasti politiky soudržnosti. Celkový objem nesrovnalostí však poklesl zhruba na polovinu částky vyčíslené v roce 2010.

I když počet nesrovnalostí oznámených v minulých letech členskými státy jako podvod vykazoval (s výjimkou výše zmíněného poklesu v roce 2011) stabilní hodnotu, související finanční částky zaznamenaly v předchozích letech poměrně výrazný nárůst (viz následující graf).

Graf č. 8 – Nesrovnalosti oznámené jako podvody a související částky za roky 2007–2011

Zdroj: zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2011*.

Rovněž s ohledem na tento trend přijala Komise obecnou strategii boje proti podvodům a souvisejícím protiprávním jednáním poškozujícím finanční zájmy EU. Tato strategie zahrnuje veškeré možnosti obrany vyplývající ze SFEU, a to včetně ochrany pomocí trestního práva. K důslednému provedení zmíněné strategie navrhla Komise právní instrument, který stanovuje opatření pro oblasti prevence a potírání podvodů či jiného protiprávního jednání tím, že mj. vymezuje trestné činy a stanovuje příslušné sankce.²⁹

²⁸ Dokument SWD(2012) 229 ze dne 19. července 2012, který je doprovodným materiálem ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2011*.

²⁹ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie, KOM(2012) 363 ze dne 11. července 2012.

B. Sektorové záležitosti

B.1 Příjmy EU

B.1.1 Vývoj systému vlastních zdrojů v EU

Evropský parlament přijal dne 8. června 2011 usnesení o investování do budoucnosti, ve kterém stanovil své priority pro sestavení nového VFR na období 2014–2020, který by přispěl k vytvoření konkurenceschopné, udržitelné a inkluzivní Evropy.³⁰ V tomto usnesení mj. uvedl, že současný systém vlastních zdrojů je příliš složitý, neprůhledný, nemá dostatečné vazby na stávající politiky EU a není spravedlivý. Evropský parlament proto požaduje reformu vlastních zdrojů rozpočtu EU s cílem nahradit stávající příspěvky členských států skutečně evropskými zdroji.

Ve sdělení nazvaném *Rozpočet – Evropa 2020*³¹ se Komise koncem června 2011 přiklonila k argumentům Evropského parlamentu s tím, že současný systém vlastních zdrojů klade nepřiměřený důraz na čistou bilanci mezi členskými státy, čímž odporuje zásadě solidarity EU, oslabuje společný evropský zájem a do značné míry ignoruje „evropskou přidanou hodnotu“. Současně s tím Komise předložila tři samostatné legislativní návrhy, které by měly být vydány Radou a které toto její stanovisko reflektují a jsou klíčové pro změnu systému.³² Jejich účinnost se předpokládá od 1. ledna 2014. V souvislosti se zaváděním nového systému vlastních zdrojů by mělo dojít k těmto zásadním změnám:

- ukončení platnosti stávajícího zdroje založeného na DPH k 31. prosinci 2013,
- zavedení FTT k 1. lednu 2014, přičemž v návrhu rozhodnutí je stanovena maximální procentní sazba pro FTT,
- zavedení nového zdroje z DPH k 1. lednu 2014 jako podílu z DPH vybírané při dodání zboží a služeb, intrakomunitárním nákupu zboží a dovozu zboží podléhajícího základní sazbě DPH v každém členském státě, přičemž tento podíl nepřekročí dva procentní body základní sazby DPH,
- zvýšení podílu příjmů EU z tradičních vlastních zdrojů ze současných 75 % na 90 %,
- nahrazení stávajících korekčních mechanismů systémem ročních paušálních plateb, které by měly být časově omezeny na období finančního rámce EU.

Možnost rychlé a bezproblémové realizace této změny je ztížena tím, že je spojena se sestavováním nového VFR a že se rozšířily pravomoci Evropského parlamentu v oblasti spolurozhodování. Proces schvalování je tak doprovázen řadou diskuzí na různých úrovních, přičemž se řeší nejenom jednotlivé detaily předložených návrhů, ale i jejich vhodnost a základní nastavení.

Evropský parlament se opakovaně vyjádřil (např. v červnu 2012) v tom smyslu, že trvá na tom, aby rozpočet vykazoval náležitou rovnováhu mezi příjmy ze skutečně vlastních zdrojů a výdaji EU. Dále uvádí, že není připraven souhlasit s nařízením o VFR, nebude-li dosaženo politické dohody o reformě systému vlastních zdrojů, která povede ke zrušení stávajících slev a dalších mechanismů finančních oprav. Pozice ČR je taková, že odmítá navrhovaný systém jako celek a požaduje předložení nového návrhu. Své stanovisko ČR odůvodňuje tím, že prosazuje jednoduchý, transparentní a spravedlivý systém financování rozpočtu EU. Ten by měl být založen na příjmech z tradičních vlastních zdrojů a na zdroji založeném na HND, který nejlépe odráží vyspělost jednotlivých členských států. Nové zdroje financování z DPH a FTT by v předložené podobě nepřinesly požadované zjednodušení a FTT by navíc mohla způsobit i zhoršení konkurenčního prostředí v EU.

30 Úřední věstník Evropské unie, C 380 E/89 ze dne 11. prosince 2012.

31 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Rozpočet – Evropa 2020 část II: kapitoly politik*, KOM(2011) 500 ze dne 29. června 2011.

32 Návrh rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropské unie, KOM(2011) 510 ze dne 29. června 2011; návrh nařízení Rady, kterým se stanoví prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Evropské unie, KOM(2011) 511 ze dne 29. června 2011; návrh nařízení Rady o metodách a postupu pro poskytování *tradičních vlastních zdrojů a vlastních zdrojů z HND* a o opatřeních ke krytí hotovostních nároků, KOM(2011) 512 ze dne 29. června 2011.

Podobný názor jako ČR přitom zastává i EÚD, jak je patrné např. z jeho stanoviska č. 2/2012, publikovaného v dubnu 2012³³. Také EÚD považuje navrhovaný nový vlastní zdroj založený na DPH za složitý a ve vztahu k FTT se vyjádřil v tom smyslu, že kromě možného oslabení konkurenčního prostředí je i velmi obtížné predikovat výši, v jaké se podaří příjmy z tohoto zdroje plnit. A to i z toho důvodu, že jeho zavedení musí být schváleno ve všech členských státech, což by se nemuselo včas podařit.

Tento názor EÚD je podpořen i skutečností, že v lednu 2013 ministři financí členských států EU rozhodli na základě předchozího usnesení Evropského parlamentu o zavedení FTT pouze v 11 členských státech³⁴, přičemž už dříve Rada konstatovala, že pro globální zavedení FTT se nepodaří získat jednomyslnou podporu. ČR má ve vztahu k tomuto nástroji i nadále rezervovaný postoj.

Aktuální stav zavádění nového finančního rámce je takový, že teprve v únoru 2013 se vrcholní představitelé členských států dohodli na konečné podobě finančních plánů a tato jejich dohoda musela projít schvalovacím procesem v Evropském parlamentu. Evropský parlament však kompromisní návrh v březnu 2013 neschválil. S ohledem na tuto skutečnost a výše uvedené problémy bude možné přinést konkrétnější informace o způsobu financování rozpočtu EU pro následující období až v dalších vydáních *EU reportu*.

B.1.2 Opatření ke zlepšení boje proti podvodům s DPH – aktuální vývoj

Paralelně s přípravou nového finančního rámce a současně s projednáváním možnosti zavedení nových zdrojů rozpočtu EU se na úrovni EU i jednotlivých členských států přijímají úpravy směřující ke zkvalitnění stávajících procesů výběru vlastních zdrojů. Přijátá opatření směřují s ohledem na charakter jednotlivých nástrojů především do oblastí boje proti podvodům s DPH, neboť v této oblasti je nezbytná spolupráce členských států. Zároveň se v ní vyskytují značné ztráty, které musí být následně sanovány ostatními zdroji. Kolegium NKÚ v únoru 2012 schválilo kontrolní závěr z KA č. 11/07 zaměřené na výběr DPH při dovozu zboží z třetích zemí (viz *EU report 2012*). S ohledem na závažnost zjištění tuto oblast NKÚ nadále soustavně monitoruje.

Z mnoha aktivit, které v oblasti boje proti podvodům s DPH probíhaly v uplynulém roce na úrovni EU, je nezbytné stručně zmínit alespoň následující tři.

První se týká koncepce jednoho správního místa. Tento koncept bude zaváděn od roku 2015 a měl by umožnit osobám povinným k dani přiznávat a platit DPH v členském státě, ve kterém jsou usazeny. V této oblasti byla přijata nová prováděcí nařízení³⁵ upravující jednotlivé aspekty zaváděného konceptu, neboť je nezbytné stanovit společná pravidla, jako jsou definice a rozsah režimů, oznamovací povinnosti, identifikace, přiznání k DPH, měna či záznamy. Zavedení jednoho správního místa od 1. ledna 2015 pro poskytovatele telekomunikačních služeb, služeb rozhlasového a televizního vysílání a elektronických služeb by se mělo v budoucnu rozšířit na další činnosti včetně dodávek zboží.

Druhou důležitou aktivitou je vytvoření platformy pro užší spolupráci zainteresovaných subjektů při diskuzích o vývoji správy DPH v EU, a to prostřednictvím zřízení *fóra EU pro DPH*.³⁶ Toto uskupení, které tvoří nejvýše 45 členů (vždy jeden zástupce každého členského státu a zástupci organizací zastupujících podnikatele nebo daňové odborníky), bylo vytvořeno v reakci na potřebu komunikačního kanálu³⁷ na úrovni EU, kde by bylo možné vyměňovat si názory ohledně praktických hledisek správy DPH a napomáhat rozvoji opatření v této oblasti v rámci EU. Působnost fóra je zatím časově omezena do 30. září 2018.

33 Stanovisko č. 2/2012 ze dne 20. března 2012 k pozměněnému návrhu rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropské unie – KOM(2011) 739, k pozměněnému návrhu nařízení Rady, kterým se stanoví prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Evropské unie – KOM(2011) 740, k pozměněnému návrhu nařízení Rady o metodách a postupu pro poskytování tradičních vlastních zdrojů a vlastních zdrojů z HND a o opatřeních ke krytí hotovostních výdajů – KOM(2011) 742, k návrhu nařízení Rady o metodách a postupech pro poskytování vlastního zdroje založeného na DPH – KOM(2011) 737, k návrhu nařízení Rady o metodách a postupech pro poskytování vlastního zdroje založeného na dani z finančních transakcí – KOM(2011) 738.

34 Tyto členské státy teprve zváží, zda se FTT pro ně stane základem pro vlastní zdroj.

35 Nařízení Rady (EU) č. 967/2012, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 282/2011, pokud jde o zvláštní systémy pro neusazené osoby povinné k dani poskytující telekomunikační služby, služby rozhlasového a televizního vysílání nebo elektronické služby osobám nepovinným k dani; prováděcí nařízení Komise (EU) č. 815/2012, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (EU) č. 904/2010, pokud jde o zvláštní režimy pro neusazené osoby povinné k dani poskytující telekomunikační služby, služby rozhlasového a televizního vysílání nebo elektronické služby osobám nepovinným k dani; návrh nařízení Rady, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 282/2011, pokud jde o místo poskytnutí služeb, KOM(2012) 763 ze dne 18. prosince 2012.

36 *Úřední věstník Evropské unie*, C 198/05 ze dne 6. července 2012.

37 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o budoucnosti DPH: *Pro jednodušší, stabilnější a účinnější systém DPH uzpůsobený jednotnému trhu*, KOM(2011) 851 ze dne 6. prosince 2011.

Poslední aktivitou, která by s ohledem na zkvalitňování boje proti podvodům s DPH na úrovni EU měla být zmíněna, je zavádění tzv. *mechanismu rychlé reakce*³⁸. Toto zvláštní opatření má ve specifických situacích poskytovat členským státům právní základ pro přijetí okamžitých opatření, pro která stávající legislativa neposkytuje dostatečný základ. Pomoci by to mělo zejména v boji proti nenadálým a rozsáhlým formám daňových podvodů v oblasti DPH, které by mohly vést ke značným a nenapravitelným ztrátám. Na základě standardizované žádosti členského státu by Komise povolovala zavedení opatření ve lhůtě jednoho měsíce. Z tohoto důvodu by měl být vypracován a schválen seznam opatření, která bude možné v rámci *mechanismu rychlé reakce* použít.

V ČR došlo v návaznosti na změny v právních předpisech EU a také v souladu s některými doporučeními NKÚ k novelizaci příslušných zákonů. Z hlediska boje proti podvodům s DPH má podstatný význam zavedení nového opatření, kdy správce daně může vydat s okamžitou účinností a vykonatelností zajišťovací příkaz, jestliže má odůvodněnou obavu, že hrozí nebezpečí z prodlení (stejně opatření bylo zapracováno i do novely zákona o spotřebních daních). Nově bylo také rozšířeno ručení za nezaplacenou daň, kdy příjemce zdanitelného plnění ručí, pokud je úplata za plnění poskytnuta bezhotovostním převodem na účet vedený poskytovatelem platebních služeb mimo území ČR. Zákon o DPH³⁹ byl s účinností od 1. ledna 2013 pozměněn dvěma novelami (zákonem č. 502/2012 Sb.⁴⁰ a zákonem č. 500/2012 Sb.⁴¹). Tzv. technická novela zákona o DPH, tj. zákon č. 502/2012 Sb., byla připravena především z důvodu povinné implementace směrnice Rady 2010/45/EU⁴², pokud jde o pravidla fakturace. Dalším a zásadním důvodem pro novelizaci byly návrhy nových opatření pro boj s daňovými úniky v oblasti DPH. Novela zákona upravila zejména následující oblasti:

- Daňové doklady – záměrem změn je širší využívání elektronických systémů pro vyhotovování, předávání a uchovávání daňových dokladů.
- Evidence pro účely DPH – nově je plátce povinen vést v evidenci pro účely DPH u přijatých zdanitelných plnění, která použije pro uskutečňování plnění s nárokem na odpočet daně, také daňové identifikační číslo osoby, která uskutečňuje plnění (tj. dodavatele), s výjimkou plnění, u nichž byly vystaveny zjednodušené daňové doklady.
- Zdaňovací období – byla provedena změna v základním zdaňovacím období, kterým je nově povinně po určitou dobu u všech nově registrovaných plátců kalendářní měsíc. Dále jsou stanoveny podmínky, za kterých si může plátce zvolit za zdaňovací období kalendářní čtvrtletí, a pravidla pro změnu zdaňovacího období. Zavedení kalendářního měsíce jako zdaňovacího období bylo provedeno z důvodu ztížení daňových úniků v případě rozdílných zdaňovacích období mezi účastníky obchodních transakcí a dále s cílem umožnit správcům daně rychlejší získání informací a rychlejší reakci na zjištěné skutečnosti nasvědčující případným podvodům nebo krácení daně.
- Povinnost zveřejňování bankovních účtů používaných pro ekonomickou činnost – pro všechny daňové subjekty byla zavedena povinnost uvádět v přihlášce k registraci mj. i čísla svých bankovních účtů používaných pro ekonomickou činnost (stávající plátci mají povinnost čísla svých bankovních účtů správci daně oznámit). Použití jiných účtů než zveřejněných bude důvodem pro ručení příjemcem zdanitelného plnění za daň nezaplacenou poskytovatelem plnění.
- Nespolehlivý plátce – institut tzv. nespolehlivého plátce byl zaveden z důvodu zefektivnění boje proti daňovým únikům. Tento institut umožní identifikovat plátce, kteří závažným způsobem porušují povinnosti v souvislosti s platbou DPH a u nichž nemůže správce daně z moci úřední zrušit jejich registraci, protože splňují základní podmínku pro plátce, tj. překročení stanoveného obrátu pro povinnou registraci k DPH. Správce daně zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup skutečnost, že se plátce stal nespolehlivým. Příjemce zdanitelného plnění bude v případě, že poskytovatelem plnění je nespolehlivý plátce, ručit za daň nezaplacenou poskytovatelem plnění.
- Ručení oprávněného příjemce – jako další nástroj v boji proti daňovým únikům byl zaveden institut ručení za DPH oprávněným příjemcem, kterému vznikla v souvislosti s přijetím výrobků podléhajících spotřební dani povinnost přiznat a zaplatit DPH. Oprávněný příjemce zboží dodaného do ČR z jiného členského státu EU ručí správci daně za DPH, která nebyla zaplacená osobou, jež pro něj toto zboží pořídila.

38 Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému DPH, pokud jde o mechanismus rychlé reakce proti podvodům v oblasti DPH, KOM(2012) 428 ze dne 31. července 2012.

39 Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

40 Zákon č. 502/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

41 Zákon č. 500/2012 Sb., o změně daňových, pojistných a dalších zákonů v souvislosti se snižováním schodků veřejných rozpočtů.

42 Směrnice Rady 2010/45/EU, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, o společném systému DPH, pokud jde o pravidla fakturace.

- Ručení příjemce zdanitelného plnění při dodání pohonných hmot – institut ručení za DPH byl rozšířen i na případy, kdy plátce přijme zdanitelné plnění, které spočívá v dodání pohonných hmot distributorem pohonných hmot podle zákona upravujícího pohonné hmoty. Příjemce ručí za nezaplacenou DPH z tohoto plnění, pokud v okamžiku jeho uskutečnění není o poskytovateli zdanitelného plnění zveřejněna způsobem umožňujícím dálkový přístup informace, že je registrován jako distributor pohonných hmot v registru na webových stránkách Celní správy ČR.
- Povinná elektronická podání od 1. ledna 2014 – nově bude zavedena povinnost pro plátce DPH činit podání (příhlášky k registraci, daňová přiznání, hlášení a přílohy k daňovým přiznáním) elektronicky. Tuto povinnost nebudou mít fyzické osoby, jejichž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců nepřesáhne 6 mil. Kč, pokud nemají zákonem stanovenou povinnost činit podání elektronicky.

NKÚ hodnotí pozitivně legislativní kroky v této oblasti v rámci EU i na národní úrovni a lze konstatovat, že většina doporučení z jeho kontrolních akcí z let 2009–2012 zaměřených na správu a výběr DPH byla přijata. Jedná se především o měsíční podávání souhrnných hlášení, úpravu podmínek registrace daňových subjektů k DPH nebo zkrácení zdaňovacího období. Podávání daňových přiznání k DPH elektronickou cestou bude v ČR zavedeno s účinností od 1. ledna 2014.

B.2 Společná zemědělská politika a společná rybářská politika EU

SZP spolu se SRP patří mezi politiky financované v rámci rozpočtu EU z výdajové kapitoly *Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi*. Tato kapitola se podílela na celkových výdajích rozpočtu EU za rok 2011 cca 44,3 % a představovala jeho nejvýznamnější položku.

Výdaje v rámci SZP jsou hrazeny především z *Evropského zemědělského záručního fondu*, který poskytuje prostředky na opatření přímé podpory a na tržní opatření, dále jsou hrazeny z *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova*, který spolufinancuje programy rozvoje venkova. Výdaje na SRP jsou financovány z ERF.

B.2.1 Aktuální vývoj SZP a SRP v ČR

SZP a SRP jsou v ČR uskutečňovány prostřednictvím akreditované platební agentury, kterou je SZIF. Roli řídicího orgánu plní MZe. V roce 2011 bylo v ČR v rámci SZP vyplaceno 36,27 mld. Kč, z toho prostředky EU činily přibližně 29,28 mld. Kč a národní podíl činil cca 6,99 mld. Kč. V roce 2012 bylo v ČR v rámci SZP vyplaceno 35,65 mld. Kč, z toho prostředky EU činily přibližně 31,27 mld. Kč a prostředky ČR cca 4,38 mld. Kč.

Celkový objem vyplacených peněžních prostředků na oblast SZP v letech 2011 a 2012 pokračoval v trendu mírného meziročního poklesu, jenž trvá již tři roky. Finančně nejvýznamnější oblastí výdajů zůstávají přímé platby, které meziročně vzrostly o cca 10 %. Na druhém místě je následuje PRV, u nějž v posledních dvou letech dochází k poklesu výdajů. Výdaje v jednotlivých oblastech SZP zobrazuje následující tabulka.

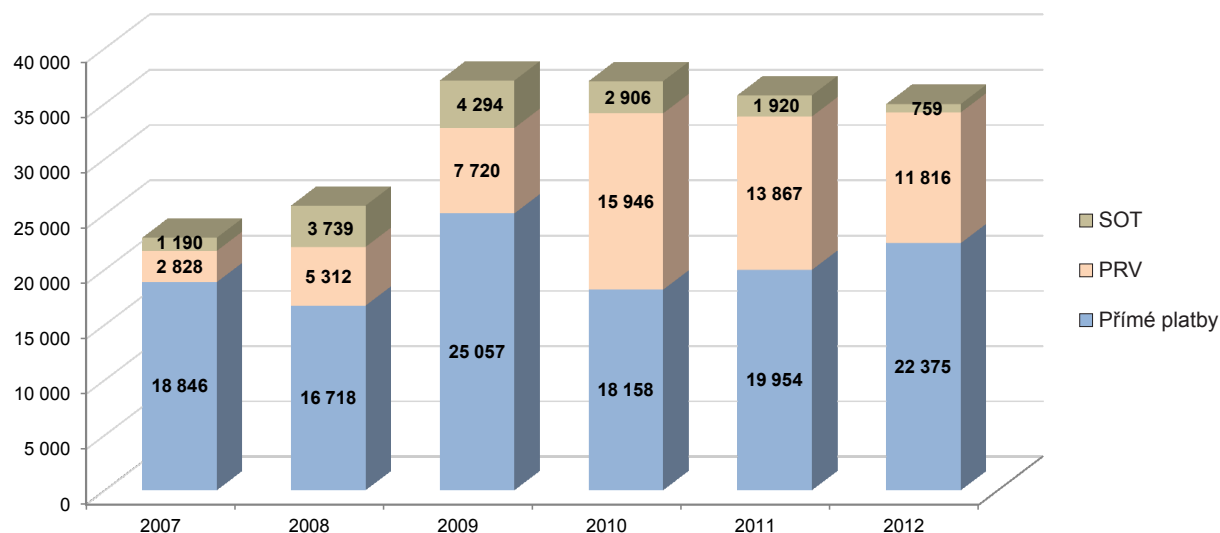
Tabulka č. 5 – Přehled vyplacených prostředků SZIF v hlavních oblastech SZP v ČR (v mil. Kč)

Oblast výdaje	Rok 2011			Rok 2012		
	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
Přímé platby	2 136,56	17 817,60	19 954,16	650,94	21 724,52	22 375,46
SOT	1 521,35	398,55	1 919,90	447,28	312,05	759,33
PRV	3 060,48	10 806,19	13 866,67	2 620,95	9 194,61	11 815,56
<i>Horizontální plán rozvoje venkova</i>	70,64	260,86	331,50	12,30	38,52	50,82
Celkem	6 789,03	29 283,20	36 072,23	3 731,47	31 269,70	35 001,17

Zdroj: výroční zpráva SZIF za rok 2011, podklady SZIF – přehled vyplacených finančních prostředků SZIF v hlavních oblastech SZP v roce 2012.

Výši dotací vyplacených v hlavních oblastech SZP a SRP v letech 2007–2012 souhrnně uvádí následující graf.

Graf č. 9 – Peněžní prostředky vyplacené v rámci SZP v letech 2007–2012 (v mil. Kč)

Zdroj: výroční zprávy SZIF za roky 2007 až 2011, podklady SZIF – přehled vyplacených finančních prostředků SZIF v hlavních oblastech SZP v roce 2012.

B.2.1.1 Přímé platby

Přímé platby patří k nejvýznamnější kategorii podpor, které do českého zemědělství plynou po vstupu ČR do EU. Jsou poskytovány především na hektar obhospodařované zemědělské půdy evidované v rámci geografického informačního systému LPIS a jsou vypláceny ze zdrojů EU v rámci SAPS. Výše prostředků poskytnutá příjemcům podpory ze zdrojů EU prostřednictvím přímých plateb je dorovnáována z národních zdrojů formou národní doplňkové podpory (tzv. Top-Up), a to až na úroveň přímých plateb poskytovaných ve státech EU, které se staly jejími členy před rokem 2004.

Rozpis peněžních prostředků vyplacených v ČR v letech 2011 a 2012 na přímé platby je uveden v tabulce č. 6.

Tabulka č. 6 – Přehled prostředků vyplacených na přímé platby v roce 2011 a 2012 (v mil. Kč)

Přímé platby	Rok 2011			Rok 2012		
	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
SAPS	0,00	16 036,79	16 036,79	0,00	19 267,21	19 267,21
Top-Up	2 136,56	0,00	2 136,56	650,93	0,00	650,93
Oddělená platba za cukr	0,00	990,46	990,46	0,00	1 660,69	1 660,69
Oddělená platba za rajčata	0,00	9,25	9,25	0,00	10,51	10,51
Zvláštní podpora	0,00	781,10	781,10	0,00	786,12	786,12
Celkem	2 136,56	17 817,60	19 954,16	650,93	21 724,53	22 375,46

Zdroj: výroční zpráva SZIF za rok 2011, podklady SZIF – přehled vyplacených finančních prostředků SZIF v hlavních oblastech SZP v roce 2012.

Ve srovnání s rokem 2010 došlo v roce 2011 k nárůstu výdajů celkem o cca 1,80 mld. Kč, resp. o cca 4,22 mld. Kč v roce 2012, a to zejména u SAPS plně financované z prostředků EU. Důvodem tohoto nárůstu je zvyšování sazeb pro české zemědělce v důsledku postupného vyrovnávání SAPS na úroveň, kterou získávají farmáři z původních členských zemí EU.

V rámci přímých plateb bylo v roce 2011 proplaceno celkem 51 963 žádostí o platbu, v tom 26 079 žádostí o podporu formou SAPS, 23 019 žádostí o Top-Up, 2 093 žádostí o zvláštní podporu a 772 žádostí o oddělenou platbu za cukr nebo rajčata.

B.2.1.2 Společná organizace trhu (SOT)

Jedním z mechanismů SZP je SOT, která se týká jednotlivých zemědělských prvovýrobků a výrobků po prvním zpracování. Smyslem SOT je regulovat nabídku jednotlivých výrobků takovým způsobem, aby nedocházelo k jejímu kolísání, a tedy ani ke kolísání cen vyplácených zemědělským výrobcům. SOT zároveň slouží k tomu, aby nedocházelo k výkyvům cen, které platí zpracovatel nebo konečný spotřebitel za nákup těchto výrobků. K tomuto účelu se využívají různé nástroje jako například produkční kvóty, intervenční nákupy, podpora skladování, intervenční prodeje, vývozní subvence, finanční podpory a dotace nebo záruky.

Tabulka č. 7 – Přehled prostředků vyplacených na SOT v roce 2011 a 2012**(v mil. Kč)**

Typ opatření SOT	Rok 2011			Rok 2012		
	ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
Finanční podpory	118,46	173,47	291,93	117,49	139,36	256,85
Vývozní subvence	0,00	20,02	20,02	0,00	3,61	3,61
Dotace a odvody	177,79	140,86	318,65	284,60	161,99	446,59
Intervenční nákupy	1 216,42	58,82	1 275,24	21,15	0,52	21,67
Ostatní související výdaje	8,68	5,38	14,06	24,04	6,56	30,60
Celkem	1 521,35	398,55	1 919,90	447,28	312,04	759,32

Zdroj: výroční zpráva SZIF za rok 2011, podklady SZIF – přehled vyplacených finančních prostředků SZIF v hlavních oblastech SZP v roce 2012.

Ve srovnání s rokem 2010 došlo u SOT k výraznému poklesu plateb, a to v roce 2011 o téměř 0,99 mld. Kč a v roce 2012 o více než 2,15 mld. Kč. Výdaje v této oblasti mají trvale klesající tendenci již od roku 2009. Důvodem je vývoj tržních cen v EU a ČR, kdy o intervenční nákupy ani o vývozní subvence není zájem.

B.2.1.3 Program rozvoje venkova (PRV)

V letech 2011 a 2012 pokračovala implementace pěti prioritních os PRV na období 2007–2013. K 30. listopadu 2012 bylo proplaceno 66 % celkové alokace na PRV.⁴³

Přehled vyplacených prostředků na PRV podle jednotlivých os v letech 2011 a 2012 zobrazuje následující tabulka.

Tabulka č. 8 – Přehled prostředků vyplacených na PRV v roce 2011 a 2012**(v mil. Kč)**

Osa PRV		Rok 2011			Rok 2012		
		ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
I	Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	895,94	2 687,82	3 583,76	791,37	2 374,11	3 165,48
II	Zlepšování životního prostředí a krajiny	1 410,98	5 643,71	7 054,69	1 151,28	4 604,97	5 756,25
III	Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova	529,29	1 587,88	2 117,17	486,38	1 459,13	1 945,51
IV	Leader	213,97	855,87	1 069,84	180,63	722,54	903,17
V	Technická pomoc	10,30	30,91	41,21	11,29	33,86	45,15
Celkem		3 060,48	10 806,19	13 866,67	2 620,95	9 194,61	11 815,56

Zdroj: výroční zpráva SZIF za rok 2011, podklady SZIF – přehled vyplacených finančních prostředků SZIF v hlavních oblastech SZP v roce 2012.

Rovněž v oblasti PRV došlo od roku 2010 k poklesu plateb. Každoročně se celkové platby na opatření PRV snižovaly cca o 2 mld. Kč. Je to dáno naplněním míry alokace u některých opatření a ukončováním projektů.

⁴³ Zdroj: www.eagri.cz – materiál *Aktuální stav implementace PRV na období 2007–2013*.

B.2.1.4 Horizontální plán rozvoje venkova

Na *Horizontální plán rozvoje venkova* bylo v roce 2011 vynaloženo celkem 331,50 mil. Kč, z toho 70,64 mil. Kč ze státního rozpočtu a 260,87 mil. Kč z rozpočtu EU. V roce 2012 to bylo 50,82 mil. Kč, z toho 12,30 mil. Kč ze státního rozpočtu a 38,52 mil. Kč z rozpočtu EU. V tomto případě se jedná o neuzavřený program minulého programového období, kde se postupně dokončuje proplácení.

B.2.1.5 OP Rybářství 2007–2013

V letech 2011 a 2012 v ČR pokračovala implementace tří prioritních os OP *Rybářství*. Přehled prostředků vyplacených v rámci tohoto OP v členění podle jednotlivých os je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 9 – Přehled prostředků vyplacených v rámci OP *Rybářství* 2007–2013 (v mil. Kč)

Osa OP <i>Rybářství</i>		Rok 2011			Rok 2012		
		ČR	EU	Celkem	ČR	EU	Celkem
II	Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh	27,39	82,18	109,57	20,72	62,17	82,89
III	Opatření společného zájmu	26,27	78,80	105,07	10,13	30,40	40,53
V	Technická pomoc	0,77	2,32	3,09	1,49	4,47	5,96
Celkem		54,43	163,30	217,73	32,34	97,04	129,38

Zdroj: publikace *Zemědělství 2011*, podklady MZe.

V polovině roku 2011 byly u prioritní osy II uzavřeny závazky na 100 % alokace a u prioritní osy III na 45 %. Z tohoto důvodu došlo v roce 2012 k přesunu disponibilních peněžních prostředků ve výši cca 86 mil. Kč mezi osami a k vyloučení některých opatření, o které nebyl ze strany žadatelů zájem.

B.2.2 Kontrolní činnost NKÚ v oblasti SZP a SRP

V období let 2007–2012 NKÚ provedl osm kontrolních akcí zaměřených na SZP nebo SRP,⁴⁴ z toho se čtyři kontrolní akce zaměřily na projektová opatření a zbylé čtyři na nárokové platby a ostatní podpory. Těmito kontrolami byly pokryty všechny finančně významné oblasti těchto politik. Z provedených kontrol vyplynuly zejména následující poznatky:

U projektových opatření:

1. **Systém implementace PRV** je přes dílčí nedostatky kontrolních mechanismů MZe hodnocen jako v zásadě funkční a účinný.
2. **Výběr projektů** je často prováděn na základě kritérií, která nepostihují kvalitu.
3. **Systém hodnocení a výběru projektů u OP *Rybářství*** nebyl v souladu se zásadou řádného finančního řízení, tj. v souladu s kritérii efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti.
4. **Monitorování plnění cílů a dosaženého pokroku** při realizaci programů a projektů je prováděno na základě nevhodně stanovených monitorovacích indikátorů.
5. **U příjemců podpor jsou často zjišťovány chyby v zadávání veřejných zakázek a uplatňování nezpůsobilých výdajů.**
6. **Příjemci podpor účelově rozdělovali investiční projekty** do menších celků. Tím neoprávněně získali vyšší částku dotace, než by mohli získat na jeden nerozdělený projekt.

U nárokových plateb a ostatních podpor:

7. **U nárokových plateb** nebyly zjištěny skutečnosti, které by svědčily o výskytu významných nesprávností v poskytování a/nebo použití těchto plateb.
8. **Prostředky určené k úhradě nákladů intervencí a vývozních subvencí** byly v zásadě poskytnuty a použity v souladu se stanovenými podmínkami.
9. **Řídicí a kontrolní systém** pro neprojektová opatření PRV je částečně účinný.

⁴⁴ Jednalo se o tyto kontrolní akce: KA č. 07/11, KA č. 08/05, KA č. 08/25, KA č. 09/12, KA č. 10/01, KA č. 10/28, KA č. 10/29, KA č. 11/15.

U obou typů podpor lze konstatovat:

10. **Kontrolní systémy SZIF a MZe** nejsou plně spolehlivé a účinné.
11. **MZe dlouhodobě neodstraňuje některé nedostatky** zjištěné NKÚ a nepřijímá nápravná opatření.⁴⁵

V roce 2012 byla dokončena kontrola osy III PRV⁴⁶. Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda peněžní prostředky státního rozpočtu ČR a EU určené na zlepšování kvality života ve venkovských oblastech byly poskytnuty a použity v souladu se stanovenými podmínkami.

Kontrola NKÚ ověřila administraci, realizaci a proplacení 36 projektů, na které byly formou dotací vyplaceny prostředky ve výši 301,20 mil. Kč, tj. cca 4,4 % z celkové částky vyplacené v rámci osy III PRV. Kontrola se rovněž zabývala nastavením pravidel PRV.

Systém implementace opatření osy III PRV hodnotil NKÚ jako v zásadě funkční a účinný. Kontrolní akce přesto odhalila některé nedostatky, které se týkaly zejména činností prováděných řídicím orgánem (tj. MZe) a činností platební agentury (tj. SZIF). Byly zjištěny nedostatky v řídicích a kontrolních mechanismech. Šlo zejména o nedostatky týkající se nastavení monitorovacích indikátorů na úrovni projektů a mechanismů výběru projektů k financování. Nastavení kontroly přiměřenosti výdajů nebylo dostatečné a způsobilé zajistit, aby uplatněné výdaje projektů byly v souladu se zásadami hospodárnosti, účinnosti a efektivity.

Při kontrolní akci byla odhalena pochybení v celkové výši 8,31 mil. Kč, což představuje cca 2,8 % kontrolovaného objemu.

Kontrolou u příjemců bylo mj. zjištěno pochybení při realizaci zadávacích řízení a ve dvou případech uplatnění DPH v celkové výši 3,55 mil. Kč, přestože u plátce DPH šlo o nezpůsobilý výdaj. SZIF tím porušil rozpočtovou kázeň, a to ve stejné výši. Rovněž bylo zjištěno porušení zákona o účetnictví v důsledku nesprávného účtování o majetku pořízeném z dotace.

SZIF nesprávně obodoval jeden projekt a přidělil mu více bodů, než na kolik měl příjemce nárok. V případě řádně provedeného bodování by tento projekt nebyl k financování vybrán. V důsledku této chyby byly neoprávněně vyplaceny peněžní prostředky ve výši 4,32 mil. Kč, čímž se SZIF dopustil porušení rozpočtové kázně a nesrovnalosti.

B.2.3 Auditní činnost EÚD

B.2.3.1 Výroční zpráva EÚD

Výroční zpráva EÚD k rozpočtu EU za rok 2011 obsahuje mimo jiné tato hlavní sdělení:

- **Zemědělství: podpora trhu a přímá podpora**

Na základě výsledků auditů dospěl EÚD k závěru, že platby za rozpočtový rok 2011 byly v této oblasti ve významném rozsahu zatíženy chybami a že zkoumané systémy dohledu a kontroly byly částečně účelné. Přibližně tři čtvrtiny vyčíslitelných chyb jsou chyby v „přesnosti“, přičemž nejčastější chybou je vykázaní nadměrné plochy ze strany příjemců v žádostech o prostředky EU. Nepřesnými údaji v různých databázích *Integrovaného administrativního a kontrolního systému* (IACS⁴⁷) je negativně ovlivněna účelnost kontrolních systémů.

- **Rozvoj venkova, životní prostředí, rybolov a ochrana zdraví**

EÚD dospěl k závěru, že platby za rozpočtový rok 2011 ve skupině politik „rozvoj venkova, životní prostředí, rybolov a ochrana zdraví“ byly ve významném rozsahu zatíženy chybami a že zkoumané systémy dohledu a kontroly byly částečně účelné. Větší část nejpravděpodobnější míry chyb se týkala způsobilosti opatření nesouvisejících s plochou zemědělské půdy. V 10 ze 43 plateb na agroenvironmentální režimy zemědělci nedodrželi environmentální závazky, které přijali. Dále audit EÚD odhalil, že administrativní kontroly a kontroly na místě nejsou dostatečně důsledné, aby zmírnily riziko vykazování nezpůsobilých výdajů.

⁴⁵ Nedostatky se týkaly jak metodického zajištění a provádění předběžných kontrol, tak zpráv o výsledcích finančních kontrol. Vnitřní kontrolní systém nevytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy. Tyto skutečnosti byly zjištěny v KA č. 07/11, KA č. 08/25, KA č. 09/12, KA č. 10/01 a KA č. 10/28.

⁴⁶ KA č. 11/15, částka 2/2012 *Věstníku NKÚ*.

⁴⁷ Z anglického *Integrated Administration and Control System*.

B.2.3.2 Zvláštní zprávy EÚD

EÚD vydal v roce 2012 čtyři zvláštní zprávy zaměřené na oblast zemědělství. ČR nebyla v žádném z těchto auditů vybrána do kontrolovaného vzorku.

Ve zvláštní zprávě č. 7/2012⁴⁸ týkající se trhu s vínem EÚD uvádí, že nedošlo k nápravě stávající nerovnováhy na tomto trhu.

Ve zvláštní zprávě č. 8/2012⁴⁹ EÚD informoval o výsledku auditu, který zjišťoval, zda je podpora, kterou EU poskytuje na modernizaci zemědělských podniků, zaměřena na priority a specifické potřeby členských států. EÚD zjistil, že míra zacílení se v kontrolovaných členských státech výrazně liší a *programy rozvoje venkova* členských států často nedokládají dostatečně náležité zacílení investiční podpory. Společný rámec hodnocení a monitorování neposkytuje nezbytné údaje, které by umožňovaly průběžně sledovat pokrok v dosahování priorit EU; údaje jsou málo spolehlivé a neumožňují provést srovnání mezi jednotlivými členskými státy.

Zvláštní zpráva č. 11/2012⁵⁰ odpovídala na otázky, zda je přímá podpora účelná, dobře monitorovaná a zacílená na nejrelevantnější regiony v členských státech. EÚD dospěl k závěru, že kontrolované režimy ve své stávající podobě nejsou zaměřeny na nejrelevantnější regiony a zemědělské oblasti, a současně neshledal, že by byl kontrolovaný režim podpory účelnější, než je podpora oddělená od produkce. Dále shledal nedostatky v monitorování hlavních ukazatelů výkonnosti.

Zvláštní zpráva č. 16/2012⁵¹ se týkala účelnosti zjednodušeného systému podpory SAPS – a to zejména hlavních prvků režimu SAPS a příspěvku režimu k plnění cíle podpory příjmů zemědělců v nových členských státech – a přípravy k přechodu na nový systém přímých plateb společný pro všechny členské státy EU. EÚD konstatoval, že definice pojmu „zemědělec“ je nedostatečná a že platby jsou vypláceny příjemcům, kteří se zemědělské činnosti nevěnují nebo se jí věnují jen okrajově. Členské státy nedefinovaly přesně způsobilou plochu. Platby se prováděly v souvislosti s nevyužívanými pozemky nebo i půdou využívanou k nezemědělským činnostem. Většina členských států používajících SAPS není připravena na zavedení nového režimu, který bude založen na nárocích.

B.2.4 Ochrana finančních zájmů EU a boj proti podvodům

B.2.4.1 Vývojové trendy v odvětví zemědělství EU

Počet oznámených případů nesrovnalostí v oblasti zemědělství v roce 2011 vzrostl na 2 395 oproti roku 2010, kdy bylo oznámeno 1 841 případů nesrovnalostí. Výše odhadovaného finančního dopadu nesrovnalostí za rok 2011 činila cca 178 mil. € oproti 131 mil. € v roce 2010.

V oblasti zemědělství po vzrůstajícím trendu let 2008 až 2010 výrazně poklesl počet nesrovnalostí oznámených jako podvody, a to ze 414 v roce 2010 na pouhých 139 v roce 2011. Finanční dopad těchto nesrovnalostí však vzrostl (v roce 2010 činil 69 mil. € a v roce 2011 již 77 mil. €). Tento nárůst lze vysvětlit oznámením dvou velkých případů v hodnotě 39 a 26 mil. €. V případě *Evropského rybářského fondu* byly ohlášeny dva podvody v celkové hodnotě 30 tis. €.

Míra zpětného získávání prostředků neoprávněně vyplacených jako nezpůsobilé náklady poklesla z 85 % v roce 2010 na 77 % v roce 2011.

B.2.4.2 Plnění povinností souvisejících s hlášením nesrovnalostí v ČR⁵²

V roce 2011 bylo v ČR v oblasti zemědělství a rybářství hlášeno 62 případů nesrovnalostí, což znamená výrazný nárůst oproti roku 2010 (hlášeno pouze 38 případů) a setrvale vzrůstající tendenci. Objem těchto nesrovnalostí dosáhl 2 138 724 €, což je téměř dvojnásobný nárůst v porovnání s rokem 2010 (1 177 815 €). Tři případy se týkaly podezření na podvod, a to v úhrnné částce 3 589 €.

48 Zvláštní zpráva č. 7/2012 – *Reforma společné organizace trhu s vínem: dosavadní pokrok*, EÚD 2012.

49 Zvláštní zpráva č. 8/2012 – *Zacílení podpory určené na modernizaci zemědělských podniků*, EÚD 2012.

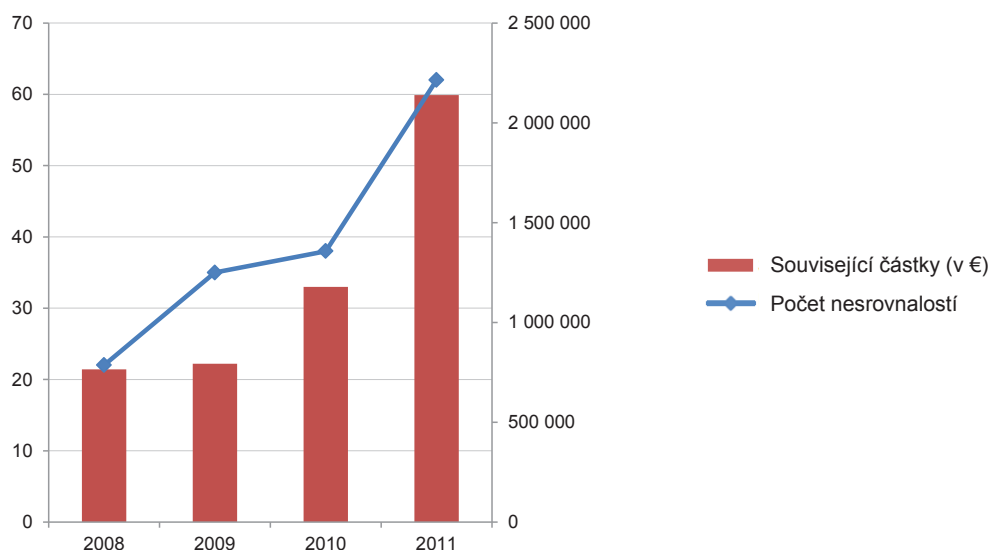
50 Zvláštní zpráva č. 11/2012 – *Přímá podpora na krávy bez tržní produkce mléka, bahnice a kozy v souvislosti s částečným prováděním opatření v rámci režimu jednotné platby*, EÚD 2012.

51 Zvláštní zpráva č. 16/2012 – *Účelnost režimu jednotné platby na plochu jako přechodného systému na podporu zemědělců v nových členských státech*, EÚD 2012.

52 Commission Staff Working Document: *Statistical Evaluation of Irregularities reported for 2011 Own Resources, Natural Resources, Cohesion Policy, Pre-Accession and Direct Expenditure*, SWD(2012) 229, 19. 7. 2012.

Vývoj hlášení nesrovnalostí za ČR v oblasti zemědělství a rybnářství je znázorněn v následujícím grafu.

Graf č. 10 – Hlášení nesrovnalostí za ČR v období 2008–2011

Zdroj: zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2011* a zprávy Komise za předchozí roky.

Legenda: Na levé svislé ose je vyznačen počet nesrovnalostí, na pravé dotčená částka v €.

Svoje povinnosti v oblasti hlášení nesrovnalostí splnila ČR celkově na 99 %, což je nejlepší výsledek za posledních pět let. ČR tak z hlediska kvality hlášení zaujala mezi členskými státy druhé místo společně se Slovenskem, přičemž na prvním místě byla Malta (100 %). ČR nezískala 100% úspěšnost pouze v oblasti včasnosti hlášení (94 %).

B.2.5 SZP a SRP v programovém období 2014–2020

Od roku 2014 má začít platit nová SZP. Reformu, která si klade za cíl změnit podobu obou jejích pilířů, tedy jak přímých plateb pro zemědělce a opatření na regulaci zemědělských trhů, tak i PRV, navrhla Komise v říjnu 2011. Cíli nové SZP jsou zejména:

- životaschopná produkce potravin,
- udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu,
- vyvážený územní rozvoj.

Podle české vlády jsou některá opatření v návrhu reformy SZP v rozporu se snahami, aby byla zemědělská politika spravedlivější, průhlednější a méně byrokratická. ČR má výhrady zejména k návrhu, podle něhož by 30 % plateb bylo vázáno na dodržování přísných ekologických pravidel. Pro ČR by to znamenalo nechat ležet ladem asi 250 tis. ha půdy⁵³.

Na úrovni orgánů EU však dochází ke značnému zpoždění v projednávání a přijímání nových nařízení EU, která by novou SZP implementovala. Definitivní znění předpisů EU ani přesný harmonogram jejich přijetí nejsou dosud přesně známy. Zejména prováděcí nařízení Komise mohou být přijímána až v závěru roku 2013, případně dokonce až v roce 2014, což může vyvolat značné obtíže v případě nutnosti reagovat na ně národní právní úpravou.

Nyní probíhají intenzivní jednání jak na expertní, tak na politické úrovni. Vzhledem ke stále nejasné výši budoucího rozpočtu pro oblast zemědělství lze považovat za pravděpodobné, že bude nutné zavést pro rok 2014 přechodné období.

MZe v lednu 2013 představilo návrh *Strategie pro růst – české zemědělství a potravinářství v rámci Společné zemědělské politiky EU po roce 2013*. Tato strategie určuje hlavní principy a cíle, kterými by se měla řídit zásadní rozhodnutí MZe při implementaci SZP v podmínkách ČR v období 2014–2020, zejména pak nastavení a distribuce

⁵³ Agroweb – zemědělský zpravodajský server, zpráva ze dne 21. ledna 2013.

přímých plateb a podpor v rámci PRV⁵⁴. Mezi konkrétní opatření patří například přechod na systém jednotné platby, tzn., že se z ČR stane jeden administrativní region, kam budou proudit dotace z rozpočtu EU. V souladu s cílem „ozelenění“ by měla být mj. zavedena povinnost střídat plodiny na orné půdě. Mělo by docházet ke zvýhodnění projektů, které vytvářejí udržitelná pracovní místa nebo které mají za cíl snižování energetické náročnosti. Více investic by mělo směřovat na pěstování ovoce a zeleniny a hlavně do oblasti živočišné výroby. Dále se počítá s podporou mladých začínajících zemědělců a podporou ekologického zemědělství. V potravinářství strategie navrhuje zvýhodnění projektů zavádějících do praxe inovace a podporu projektů propagujících regionální speciality.

Rovněž SRP prochází reformou, jejím cílem je zefektivnit tuto politiku tak, aby byly evropské rybářské flotily ekonomicky životaschopné, nedošlo ke zdecimování rybích populací, rybářská politika byla provázána s politikou námořní a aby byly pro spotřebitele zajištěny kvalitní potraviny.

V prosinci 2011 Komise předložila návrh na vytvoření ENRF, ze kterého budou financovány výdaje v rámci SRP v programovém období 2014–2020. V návrhu nařízení o tomto novém fondu nahrazujícím ERF je z pohledu ČR klíčová možnost pokračovat ve spolufinancování chovu sladkovodních ryb. Pro ČR je také důležité zařazení podpor na inovace a transfer technologií, stejně jako podpora produktivních investic do rybochovných zařízení akvakulturních podniků za účelem zvýšení konkurenceschopnosti.

B.3 Politika soudržnosti EU

Politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti (dále také kohezní politika či politika soudržnosti) je spolu se SZP nejdůležitější politikou EU. Cíle kohezní politiky⁵⁵ reagují na potřeby stávajících a přistupujících členů EU, a proto se v čase mění⁵⁶. Její podíl na celkových výdajích rozpočtu EU za celé současné programové období 2007–2013 by měl činit 35,7 %, tj. 347,41 mld. €.

B.3.1 Aktuální vývoj politiky soudržnosti v ČR

B.3.1.1 Programové období 2004–2006

Stav čerpání alokace ze SF

Alokace SF pro ČR činila v programovém období 2004–2006 celkem 1,69 mld. €. Celkově byla z těchto prostředků k 31. prosinci 2012 vyčerpána částka 1,67 mld. €, což představuje 98,6 % alokace. Předmětem dalšího jednání s Komisí je po 1. lednu 2013 částka cca 14,9 mil. €. Podrobnější informace o čerpání podává příloha č. 1.

Stav čerpání alokace z FS a ISPA⁵⁷

Alokace FS pro ČR činila v programovém období 2004–2006 celkem 1,23 mld. €. Celkově byla z těchto prostředků k 31. prosinci 2012 vyčerpána částka 1,16 mld. €, což představuje 94,4 % alokace.

B.3.1.2 Programové období 2007–2013

V současném programovém období 2007–2013 má kohezní politika tři cíle: 1) *Konvergence*, 2) *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost*, 3) *Evropská územní spolupráce*. Na tyto cíle je vyčleněno ve SF a FS pro celou EU na sedm let téměř 350 mld. €, z toho pro ČR 26,7 mld. €. Peněžní prostředky jsou v rámci této politiky čerpány prostřednictvím tří fondů⁵⁸.

54 *Principy nastavení a distribuce přímých plateb a opatření v rámci Programu rozvoje venkova v podmínkách ČR na období 2014–2020*, příloha tiskové zprávy MZe ze dne 21. ledna 2013.

55 Obecným cílem kohezní politiky je podle článku 174 Lisabonské smlouvy (konsolidovaného textu *Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie*) snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů, snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti za účelem harmonického vývoje EU.

56 Strategie *Evropa 2020*, sdělení Evropské komise schválené rozhodnutím Evropské rady dne 3. března 2010, je hlavní hospodářskou strategií EU do roku 2020. Strategie s podtitulem *Pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění* vychází z konzultačního dokumentu Komise vydaného dne 24. listopadu 2009 a následně veřejné konzultace. Navržená strategie *Evropa 2020* reaguje na nedostatky ekonomik členských států a měla by vyvést EU z hospodářské krize a zajistit jí růst a konkurenceschopnost. Strategie se promítá do národních strategických dokumentů. (Zdroj: <http://www.dotacni.info/strategicke-dokumenty-eu-a-jejich-vliv-na-tvorbu-narodnich-strategii/>.)

57 Nařízením Rady (ES) č. 1085/2006 byl ISPA nahrazen nástrojem představní pomoci IPA.

58 EFRR – podporuje investiční projekty, jako je například podpora začínajícím podnikatelům, investice do infrastruktury a spolupráce v příhraničních regionech; ESF – podporuje neinvestiční projekty, například programy pro znevýhodněné skupiny obyvatel, rozvoj vzdělávacích programů, requalifikace nezaměstnaných apod.; FS – financuje klíčové infrastrukturální projekty v oblasti dopravy a životního prostředí.

Stav čerpání alokace

Od počátku programového období do 31. prosince 2012 bylo v rámci EFRR, ESF a FS vyčerpáno (tj. certifikováno a předloženo Komisi) 8,08 mld. €, tj. pouze 30,2 % celkové alokace. Do konce programového období zbývá vyčerpat 18,68 mld. €. Podrobnosti jsou uvedeny v příloze č. 2.

Hlavní problémy čerpání alokace a stav jejich řešení

Podle NOK byly hlavní problémy při čerpání alokace v roce 2012 způsobeny pochybeními v oblasti řídicích a kontrolních systémů (viz též DAS 2011, podkapitola B.3.3.1 tohoto *EU reportu*), finančními opravami, problémy s plněním limitu čerpání v důsledku uplatnění pravidla $n+3/n+2$, nedostatečnou administrativní kapacitou (vyšší fluktuace), prodlužováním harmonogramu realizace větších projektů, problémy se zajištěním dostatečného kofinancování a chybami v oblasti zadávání veřejných zakázek. Důsledky uvedených pochybení jsou specifikovány v příloze č. 3.

Od března 2012 neprobíhalo předkládání žádostí o platbu k refundaci Komisi u všech OP spolufinancovaných z EFRR a FS. Byla to reakce na rozhodnutí Komise neproplácet žádosti o platbu u těchto OP z důvodu zjištění nedostatků ve fungování českých řídicích a kontrolních systémů. Komise vyzvala českou stranu, aby do konce června 2012 přijala příslušná nápravná opatření formulovaná v **Akčním plánu**.

Plnění požadavků *Akčního plánu*⁵⁹

1. **K řešení nedostatečné nezávislosti PAS** a zajištění oddělení řídicí a kontrolní funkce v rámci OP byly PAS vyňaty ze struktury řídicích orgánů a začleněny do centralizovaného auditního orgánu (MF). Současně byl připraven návrh nové organizační struktury MF, byla dohodnuta rotace a umístění auditorů a auditorských týmů a byl také stanoven harmonogram postupu při centralizaci auditů.⁶⁰
2. **K řešení nedostatků v činnosti auditního orgánu** (nedostatečná koordinace a dohled nad činností PAS, metodika pro provádění systémových auditů nepokrývala dostatečně všechny klíčové požadavky na fungování řídicích a kontrolních systémů) byla provedena revize *Manuálu pro audit řídicích a kontrolních systémů*, připraven plán doporučených vzdělávacích akcí pro roky 2012 a 2013, byly naplánovány re-performance auditů⁶¹ a došlo k dokončení systémových auditů v případě OP, pro které nebyla předložena auditní zpráva Komisi.
3. **K odstranění nedostatků systému pro řešení nesrovnalostí a k vymáhání neoprávněně vyplacených částek** byl upraven popis řídicích a kontrolních systémů. S účinností od 1. července 2012 byla revidována *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze SF, FS a Evropského rybářského fondu na programové období 2007–2013*, ve které byla stanovena lhůta pro řešení nesrovnalostí a upřesněny kompetence jednotlivých subjektů při řešení nesrovnalostí.
4. **Ke zvýšení kvality řídicí kontroly prováděné řídicími orgány a zprostředkujícími subjekty** zejména v oblasti zadávání veřejných zakázek a k souladu tohoto postupu s článkem 58 písm. c a článkem 60 písm. b nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (tzv. obecné nařízení) a článkem 13 odst. 2 a odst. 4 nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 došlo k přípravě kontrolních listů, a to v oblasti výkonu řídicí kontroly, veřejného zadávání a veřejné podpory. V oblasti řídicí kontroly dále došlo s účinností od 1. července 2012 k aktualizaci *Závazných postupů pro zadávání zakázek spolufinancovaných z fondů EU*, které nespádají pod aplikaci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Aktualizace spočívala zejména v upřesnění informací k postupu při zadávacích řízeních.
5. **K řešení problémů souvisejících s administrativní kapacitou** byla aktualizována metodika pro výběr zaměstnanců podílejících se na realizaci OP a byl připraven metodický pokyn k využívání služeb externích subjektů.

Podle sdělení Komise obsaženého v dopise ze dne 23. července 2012 pominuly důvody pro přerušení proplácení žádostí o platbu u sedmi OP, které byly předmětem *Akčního plánu*. Od září 2012 do listopadu 2012 bylo postupně obnoveno proplácení u dalších pěti OP. Ke konci roku 2012 nebyla dořešena refundace u *ROP Severozápad*, *ROP Severovýchod* a *ROP Střední Čechy*.

⁵⁹ Viz poznámka pod čarou č. 2.

⁶⁰ V květnu a září 2012 vláda ČR provedla změnu nastavení auditního systému u prostředků čerpaných ze SF, FS a ERF. Převedení pověřených auditních subjektů OP do auditního orgánu (MF) má pomoci vyřešit problémy spojené s nastavením systému auditní činnosti.

⁶¹ Re-performance auditů jsou auditů ověřující postupy a výsledky dříve provedených kontrol.

Finanční opravy⁶²

V roce 2012 byly uplatněny následující finanční opravy, které půjdou k tíži veřejných rozpočtů ČR:

1. U OP *Životní prostředí* byla aplikována finanční oprava ve výši 5 % z prostředků proplacených příjemcům. Nejčastější pochybení byla v oblasti realizace veřejných zakázek. Po provedení opravy byly platby ze strany Komise obnoveny.

Celková odhadovaná částka finanční opravy u OP *Životní prostředí* činí 1,95 mld. Kč.

2. U OP *Doprava* byla uplatněna finanční oprava 10 % z prostředků proplacených příjemcům. Nedostatky zjištěné na základě auditu evropských institucí se vztahovaly zejména k oblasti zadávání veřejných zakázek. Po provedení finanční opravy ve výši 5,7 mld. Kč byly také u tohoto programu obnoveny platby s tím, že další část opravy bude odečtena z následujících plateb.

U OP *Doprava* činí celková odhadovaná výše finanční opravy 11,2 mld. Kč.

3. Plošná finanční oprava byla provedena u OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. Také zde se nejčastěji zjištění vztahovala k oblasti zadávání veřejných zakázek.

Celková výše finanční opravy u OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* je odhadována přibližně na 1,66 mld. Kč.

Stav plnění pravidla n+3/n+2⁶³

K 31. prosinci 2012 mělo být naplněno pravidlo n+3 pro alokaci roku 2009 navýšenou o 1/6 alokace roku 2007⁶⁴. Od počátku programového období do konce roku 2012 musela výše certifikovaných výdajů, resp. žádostí o platbu zaslaných Komisi, dosahovat přibližně 31 % celkové alokace OP na programové období 2007–2013. Všechny OP limit čerpání v roce 2012 splnily, avšak s tím, že u některých bylo využito předběžných plateb, ev. ročních závazků velkých projektů předložených Komisi.⁶⁵

Z hlediska čerpání alokace bude klíčový rok 2013, kdy dojde k souběhu pravidla n+3 pro rok 2010 a n+2 pro rok 2011 (a 2/6 alokace 2007).⁶⁶

Zesílené řízení rizik

Podobně jako v roce 2011 (viz *EU report 2012*) vykonával NOK zesílené řízení rizik⁶⁷ i v roce 2012. S ohledem na tuto skutečnost vláda ČR v červenci 2012 přijala usnesení č. 498, k dokumentu *Rizikové operační programy – Návrhy opatření směřující k naplňování cílů Národního strategického referenčního rámce* (viz

62 Čl. 99 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, podle kterého může Komise provést finanční opravy zrušením celého příspěvku nebo jeho části na OP, jestliže po provedení nezbytných šetření dojde k závěru, že zejména v řídicím a kontrolním systému programu se vyskytují závažné nedostatky, které ohrožují příspěvek již vyplacený na program.

63 Pravidlo n+3/n+2 je považováno za administrativní nástroj k zajištění plynulosti čerpání peněžních prostředků ze SF a FS. Podle tohoto pravidla musí být alokace podpory pro n-tý rok vyčerpána v následujících třech/dvou kalendářních letech. Pro alokace roku 2008, 2009 a 2010 platí pravidlo n+3. Na alokace roku 2011 a 2012 se vztahuje pravidlo n+2. Část rozpočtových závazků dosud otevřená k 31. prosinci 2015, tj. alokace roku 2013, se automaticky zruší, pokud k ní Komise neobdrží přijatelnou žádost o platbu do 31. března 2017 ve smyslu ustanovení odst. 3 čl. 93 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Prostředky, které nejsou z příslušné alokace vyčerpány do konce daného roku, podléhají tzv. automatickému zrušení závazku. Znamená to, že alokace podpory na daný rok je snížena o nevyčerpané peněžní prostředky, které jsou navráceny zpět do rozpočtu EU.

64 Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 539/2010 z 16. června 2010 byla schválena změna nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 spočívající ve zrušení pravidla n+3 pro alokaci roku 2007 (novela čl. 93). Rozpočtový závazek na rok 2007 byl rovnoměrně rozdělen do šesti následujících let programového období.

65 V případě hrozby nenaplnění pravidla n+3/n+2 mohou být za účelem snížení rizika automatického zrušení závazku využity tzv. předběžné platby (zálohy). Jedná se o peněžní prostředky, které Komise poskytla ČR pro každý OP na počátku programového období. S ohledem na nastavení programového období doporučuje MMR-NOK ponechat možnost jejich případného využití na rok 2013, tj. rok, kdy dojde k souběhu pravidla n+3 pro alokaci 2010 a pravidla n+2 pro alokaci 2011, tedy kdy jednotlivé OP musí mít certifikovaný výdaje ve výši přibližně 65 % celkové alokace OP. Nicméně způsob implementace každého OP, resp. využití předběžných plateb, je plně v gesci a odpovědnosti řídicích orgánů jednotlivých OP.

Dalším nástrojem, který mohou některé OP využít za účelem splnění pravidla n+3/n+2, je specifický výpočet naplnění tohoto pravidla při realizaci velkých projektů. V tomto případě je možné alokaci OP, který implementuje část své alokace prostřednictvím velkých projektů, ponížít o roční rozpočtové závazky těch velkých projektů, které byly předloženy členskými státy ke schválení Komisi a současně splňují požadavky dle čl. 40 a čl. 94 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, a tím snížit limit čerpání v daném roce implementace. Rozpočtové závazky velkých projektů, jejichž pomocí došlo k ponížení limitu pro splnění pravidla n+3/n+2, je nutné vyčerpat do tří, resp. dvou let od vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace.

66 Výše certifikovaných výdajů, resp. žádostí o platbu zaslaných Komisi, musí dosáhnout přibližně 65 % celkové alokace OP na programové období 2007–2013. Tohoto limitu čerpání mohou řídicí orgány dosáhnout také s využitím předběžných plateb, příp. ročních závazků velkých projektů předložených Komisi ke schválení.

67 Zesílené řízení rizik spočívá v jednání s řídicími orgány ohledně vyhodnocování stavu OP.

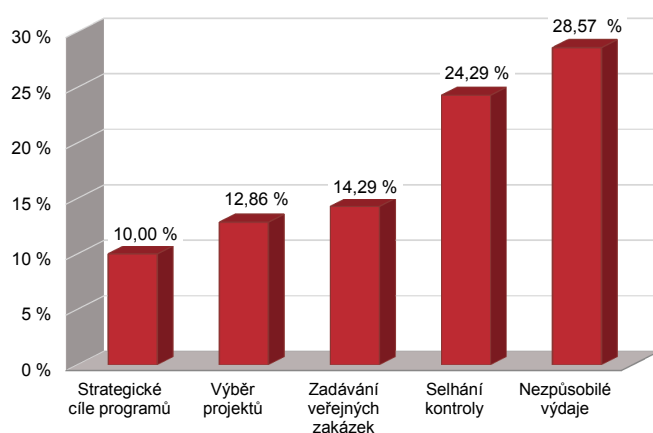
přehled usnesení vlády k SF a FS).⁶⁸ Součástí dokumentu bylo i plnění přijatých opatření ve formě tzv. akčních plánů⁶⁹. Z OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* byly dle tohoto usnesení přesunuty peněžní prostředky ve výši 1 mld. Kč do OP *Lidské zdroje a zaměstnanost* a část prostředků z cíle *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* do OPPA, a to z důvodu zachování poměrů mezi prostředky cíle *Konvergence* a cíle *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* ve všech OP. Usnesením vlády ČR ze dne 12. září 2012 č. 662 bylo rozhodnuto o dalším přesunu peněžních prostředků z OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* ve výši 1,6 mld. Kč do OP *Lidské zdroje a zaměstnanost* a do OPPA při zachování výše zmíněných poměrů. Těmito opatřeními se snížilo riziko nenávratné ztráty prostředků OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* v důsledku nesplnění pravidla $n+3/n+2$.

B.3.2 Kontrolní činnost NKÚ

V období let 2007–2012 NKÚ provedl celkem 33 kontrolních akcí zaměřených na programová opatření z oblasti politiky soudržnosti. Podle NKÚ spočívají příčiny problémového čerpání alokace u některých OP v chybách při implementaci, na což NKÚ v kontrolních závěrech opakovaně upozorňuje (viz také předchozí *EU reporty*). V období od začátku roku 2012 do redakční uzávěrky *EU reportu 2013* dokončil NKÚ celkem devět kontrolních akcí, které se svým zaměřením dotýkaly politiky soudržnosti EU. Přehled nejvýznamnějších skutečností zjištěných v rámci těchto kontrolních akcí obsahuje příloha č. 4. Jde o následující typy chyb:

1. **Strategické cíle programů** jsou často formulovány jen obecně a v řadě případů nejsou konkretizovány pomocí specifických cílů, dosažení cílů je těžko hodnotitelné, mnohdy nejsou řádně nastaveny monitorovací indikátory a monitoring selhává.
2. **Mechanismy pro výběr projektů k financování** selhávají, což někdy vede k porušování zásady řádného finančního řízení, tj. k porušování účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti.
3. **Zadávání veřejných zakázek** vykazuje časté chyby při uplatňování zásad transparentnosti, nediskriminace a rovného zacházení.
4. **Kontrolní systémy** vykazují vyšší míru chybovosti, a proto jsou v mnoha případech hodnoceny jen jako částečně účinné.
5. **Nezpůsobilé výdaje** tvoří nejpočetnější skupinu chyb. Jedná se například o výdaje uplatněné příjemci za dodávky a služby, které byly dodány v nedostatečném rozsahu nebo kvalitě, případně nebyly dodány vůbec.

Graf č. 11 – Procentní zastoupení nejvýznamnějších chyb na celkovém počtu zjištěných chyb

Zdroj: kontrolní závěry NKÚ uvedené v příloze č. 4 tohoto *EU reportu*.

68 Usnesení vlády ČR ze dne 4. července 2012 č. 498: „Vláda schvaluje část III materiálu č. j. 617/12 Rizikové operační programy – Návrhy opatření směřující k naplňování cílů Národního strategického referenčního rámce, a to včetně navržených opatření pro rizikové operační programy s tím že z Operačního programu *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* budou přesunuty finanční prostředky ve výši 1 mld. Kč do Operačního programu *Lidské zdroje a zaměstnanost* a část prostředků *Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost*, nutných pro zachování poměrů mezi prostředky *Cíle Konvergence* a *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* ve všech operačních programech, do Operačního programu *Praha Adaptabilita*.“

69 Samostatný akční plán byl vytvořen pro každý rizikový OP a představuje nástroj pro koordinaci a řízení rizik příslušného OP.

B.3.3 Auditní činnost EÚD

B.3.3.1 Výroční zpráva EÚD

Výroční zpráva EÚD k rozpočtu EU za rok 2011 obsahuje v kapitolách 5 a 6 podrobná auditní zjištění týkající se výdajů v oblasti skupin politik „regionální politika, energetika a doprava“ a „zaměstnanost a sociální věci“. Zvláštní posouzení vycházejí především z výsledků testování správnosti operací prováděného EÚD a z posouzení účelnosti hlavních systémů dohledu a kontroly, které se vztahují na příslušné příjmy a výdaje.

- **Regionální politika, energetika a doprava**

Na základě výsledků transakčních auditů vyslovil EÚD názor, že platby byly ve významném rozsahu zatíženy chybami.⁷⁰ EÚD konstatoval:

- V případě regionální politiky byly nedostatky v ověřování ze strany vnitrostátních orgánů zjištěny především u „primárních kontrol“, které provádějí řídicí orgány a zprostředkující subjekty.
- Pravidla EU a členských států v oblasti zadávání veřejných zakázek nebyla dodržována v 25 % kontrolovaných operací, přičemž v 9 % kontrolovaných operací byla pravidla porušena závažným způsobem⁷¹.
- Nezpůsobilé výdaje byly zjištěny u 12 % kontrolovaných operací.

- **Zaměstnanost a sociální věci**

Na základě výsledků transakčních auditů EÚD konstatoval⁷²:

- Ve 13 % ze 180 kontrolovaných operací byly proplaceny nezpůsobilé náklady (chyby ve způsobilosti), všechny tyto chyby ve způsobilosti se týkaly projektů ESF. Na tyto chyby připadá 77 % všech vyčíslitelných chyb a představují přibližně 73 % odhadované míry chyb pro tuto skupinu politik.
- V 3 % ze 180 kontrolovaných operací byly zjištěny chyby spočívající v nesprávném vypočtení nákladů předložených k proplacení (chyby v přesnosti). Tyto chyby tvoří 20 % všech vyčíslitelných chyb a zároveň představují přibližně 9 % celkové odhadované míry chyb.
- Téměř všechny operace, v nichž se vyskytly nevyčíslitelné chyby (40 ze 42), se týkaly různého nedodržování procedurálních požadavků ze strany řídicích orgánů a příjemců při řízení a provádění projektů ESF.

Systemový audit

V roce 2011 EÚD provedl vlastní šetření sedmi auditních orgánů a posoudil práci Komise, pokud jde o dohled nad těmito orgány.

EÚD označil fungování auditního orgánu ČR za neúčelné⁷³, protože téměř u všech klíčových požadavků byly zjištěny závažné problémy⁷⁴.

Uvedené hodnocení vedlo k pozastavení plateb – viz bod B.3.1.2, odstavec: *Hlavní problémy čerpání alokace a stav jejich řešení.*

B.3.3.2 Srovnání zjištění EÚD a NKÚ

Při porovnávání výsledků auditů EÚD a NKÚ je nezbytné vzít v úvahu dílčí metodické rozdíly především v oblasti výběru operací podrobených auditu.

⁷⁰ Bod 5.28 Výroční zprávy EÚD za rozpočtový rok 2011.

⁷¹ Typy závažného porušení pravidel:

- využití přímého zadání bez odůvodnění,
- přímé zadání dalších prací bez existence nepředvídatelných okolností,
- udělení zakázky jedinému uchazeči bez vyjednání nižší nabídkové ceny,
- umělé dělení zakázek,
- významné změny rozsahu zadávaných prací.

⁷² Bod 6.16–6.18 Výroční zprávy EÚD za rozpočtový rok 2011.

⁷³ EÚD posoudil auditní orgán jako „neúčelný“, jestliže zjistí významné nedostatky ve výroční kontrolní zprávě a/nebo výročním stanovisku nebo pokud v základních oblastech práce auditního orgánu existují plošné nedostatky, které ohrožují spolehlivost výročních kontrolních zpráv a výročních stanovisek.

⁷⁴ Body 5.35–5.51 a příloha 5.2 Výroční zprávy EÚD za rozpočtový rok 2011 uvádějí např. nedostatky v nastavení řídicích a kontrolních systémů OP s rozdělením a oddělením funkcí v auditních orgánech a mezi auditními orgány a nesoulad mezi zjištěními předloženými auditním orgánem Komise a mezi výsledky přezkoumání auditů provedeného EÚD.

EÚD provádí výběr kontrolovaného vzorku operací za konkrétní rozpočtový rok statistickými metodami. Rozsah auditu EÚD provedeného v ČR v roce 2011, resp. v roce 2012, je patrný z přílohy č. 5. Naproti tomu NKÚ prováděl v letech 2011 a 2012 výběr kontrolovaného vzorku multikriteriální metodou, a to za kontrolované období vesměs delší než jeden rozpočtový rok.

Přestože metody a způsoby provádění auditů NKÚ a EÚD nejsou stejné a jejich výsledky za daný rok se nedají jednoznačně srovnávat, dlouhodobé závěry ukazují, že mezi nálezy obou institucí je jasná korelace a obě instituce nacházejí chyby stejné povahy. Jde především o chyby v oblasti nezpůsobilých výdajů, zadávání veřejných zakázek a o nedostatky v účinnosti řídicích a především kontrolních systémů.

B.3.4 Ochrana finančních zájmů EU

Stav v celé EU

Politika soudržnosti je v rámci EU realizována formou tzv. sdíleného řízení rozpočtu, a proto mají odpovědnost za předcházení nesrovnalostem a za jejich odhalování, hlášení a nápravu jednotlivé členské státy.

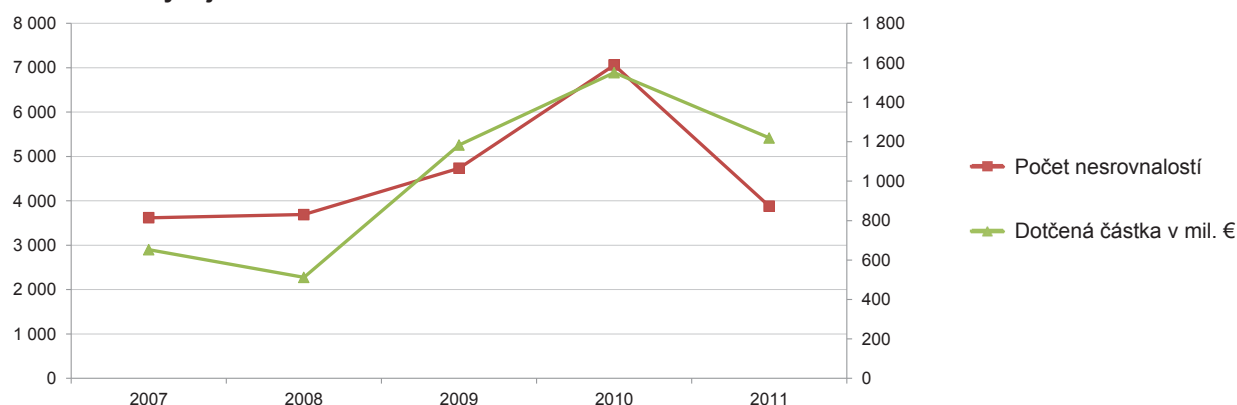
Dle údajů Komise⁷⁵ nesrovnalosti oznámené členskými státy v oblasti politiky soudržnosti představují podstatný podíl na celkovém počtu oznámených nesrovnalostí souvisejících s výdajovou částí rozpočtu EU (téměř 50 % případů oznámených v roce 2011). Stav hlášení nesrovnalostí v této oblasti v letech 2007–2011 a jejich dopady na rozpočet výdajů na politiku soudržnosti vyplývají z následující tabulky. Vývojové tendence jsou patrné z grafu č. 12. Po výrazném růstu počtu nesrovnalostí v roce 2010⁷⁶ se jejich hladina vrátila na úroveň běžnou v předchozích letech.

Tabulka č. 10 – Stav hlášení nesrovnalostí v letech 2007–2011 a dopady na rozpočet výdajů na politiku soudržnosti za celou EU

Rok	Počet nesrovnalostí	Dotčená částka (v mil. €)	Rozpočet celkem (v mil. €)	Vliv na celkový rozpočet (v %)
2007	3 619	652	45 327	1,44
2008	3 691	512	46 889	1,09
2009	4 737	1 183	48 400	2,44
2010	7 062	1 550	49 144	3,15
2011	3 880	1 219	50 100	2,43

Zdroj: výroční zprávy OLAF za rozpočtové roky 2007 až 2011.

Graf č. 12 – Vývojové tendence hlášení nesrovnalostí

Zdroj: Commission Staff Working Document: *Statistical Evaluation of Irregularities reported for 2011, Own Resources, Natural Resources, Cohesion Policy, Pre-Accession and Direct Expenditure* accompanying the document *Report from the Commission to the European Parliament to the Council Protection of the European Union's financial interests – Fight against fraud Annual Report 2011*.

Legenda: Na levé svislé ose je vyznačen počet hlášených nesrovnalostí, na pravé dotčená částka v mil. €.

⁷⁵ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2011*, KOM(2012) 408 ze dne 19. července 2012.

⁷⁶ Toto zvýšení bylo zapříčiněno intenzivnější kontrolní činností spojenou s ukončením programového období 2000–2006, plným naběhnutím programů programového období 2007–2013 a zavedením IMS.

Nejvyšší počet nesrovnalostí v rámci politiky soudržnosti v roce 2011 se týkal peněžních prostředků poskytovaných z EFRR (64 %) a ESF (26 %). Nejvíce nesrovnalostí nahlásilo následujících šest států: Polsko, Velká Británie, ČR, Španělsko, Německo a Litva. Největší podíl na peněžně vyjádřené hodnotě nesrovnalostí měly tyto země: ČR, Polsko, Řecko, Itálie, Litva a Španělsko.

V roce 2011 byly oznámené nesrovnalosti založeny na falešných nebo padělaných dokumentech, které většinou souvisely s prokazováním výdajů nebo jejich způsobilosti pro udělení podpory. Často se také vyskytovaly nesrovnalosti týkající se porušování pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

Česká republika

Programové období 2004–2006

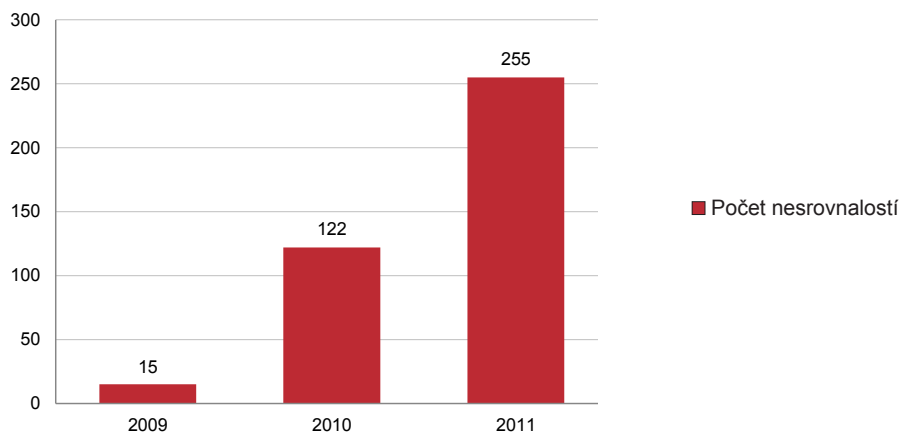
Za oblast SF a FS bylo za rok 2011 zasláno úřadu OLAF celkem 28 nových⁷⁷ hlášení nesrovnalostí v celkové výši 6,7 mil. €. Z toho 22 nesrovnalostí ve výši 2,0 mil. € se týkalo SF a k FS se vztahovalo zbývajících 6 nesrovnalostí ve výši 4,7 mil. €.

Nejčastěji byla porušována pravidla stanovená zákonem o veřejných zakázkách (35 % nesrovnalostí), dále podmínky stanovené v právních aktech souvisejících s poskytnutím podpor (32 %) a třetí nejčastější pochybení spočívalo v porušování rozpočtových pravidel (25 %).

Programové období 2007–2013

Za SF a FS bylo za rok 2011 úřadu OLAF nahlášeno celkem 255 nových⁷⁸ nesrovnalostí v celkové částce 184,67 mil. €. Následující graf zachycuje nové nesrovnalosti nahlášené úřadu OLAF za oblast SF a FS v jednotlivých letech.

Graf č. 13 – Počet nesrovnalostí nahlášených úřadu OLAF v jednotlivých letech za oblast SF a FS

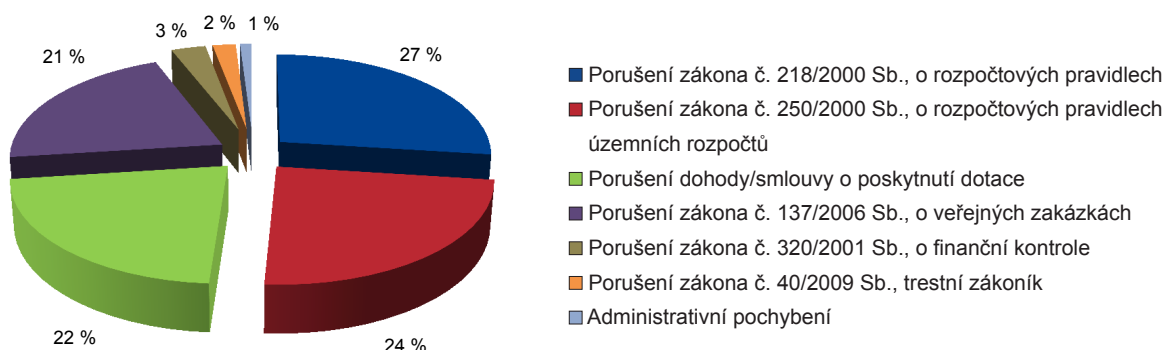
Zdroj: Zpráva o výsledcích finančních kontrol ve veřejné správě za rok 2011, MF 2012.

Následující graf rozlišuje nově nahlášené nesrovnalosti za oblast SF a FS v roce 2011 se vztahem k programovému období 2007–2013 podle právní kvalifikace porušení.

⁷⁷ Do součtu nejsou zahrnuty nově nahlášené nesrovnalosti, které byly v roce 2011 uzavřeny na základě nepotvrzeného podezření.

⁷⁸ Do součtu nejsou zahrnuty nově nahlášené nesrovnalosti, které byly v roce 2011 uzavřeny na základě nepotvrzeného podezření.

Graf č. 14 – Typy nedostatků zakládajících nesrovnalost v programovém období 2007–2013

Zdroj: Zpráva o výsledcích finančních kontrol ve veřejné správě za rok 2011, MF 2012.

B.3.5 Vytváření předpokladů pro programové období 2014–2020 v ČR

V roce 2012 pokračovaly v ČR přípravy na nové programové období (2014–2020).

Usnesením ze dne 22. srpna 2012 č. 610 vláda ČR schválila návrhy na snížení legislativních bariér pro implementaci SF a FS v programovém období let 2014–2020. Jednalo se o doporučení připravit novelu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, a zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR.

Usnesením ze dne 31. října 2012 č. 794 vláda ČR schválila aktualizovanou *Rámcovou pozici k návrhům nařízení pro politiku soudržnosti 2014–2020*.

Usnesením ze dne 28. listopadu 2012 č. 867 vzala vláda ČR na vědomí podklad pro přípravu *Dohody o partnerství pro programové období let 2014 až 2020*. Stejným usnesením schválila postup přípravy programů spolufinancovaných z fondů *Společného strategického rámce pro programové období let 2014 až 2020* v podmínkách České republiky a vymezení operačních programů pro *Evropský fond regionálního rozvoje*, *Fond soudržnosti* a *Evropský sociální fond* v rámci cíle *Investice pro růst a zaměstnanost*⁷⁹ a vymezení operačních programů pro *Evropský fond regionálního rozvoje* realizovaných v rámci cíle *Evropská územní spolupráce*⁸⁰.

79

1. OP *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*, řízený Ministerstvem průmyslu a obchodu,
2. OP *Výzkum, vývoj a vzdělávání*, řízený MŠMT,
3. OP *Zaměstnanost*, řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí,
4. OP *Doprava*, řízený Ministerstvem dopravy,
5. OP *Životní prostředí*, řízený Ministerstvem životního prostředí,
6. *Integrovaný regionální operační program*, řízený MMR,
7. OP *Praha – pól růstu ČR*, řízený Magistrátem hlavního města Prahy,
8. OP *Technická pomoc*, řízený MMR.

80

1. OP *Přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou*, řízený MMR,
2. OP *Přeshraniční spolupráce mezi Slovenskou republikou a Českou republikou*, na území ČR koordinovaný MMR,
3. OP *Přeshraniční spolupráce mezi Rakouskou republikou a Českou republikou*, na území ČR koordinovaný MMR,
4. OP *Přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Bavorsko a Českou republikou*, na území ČR koordinovaný MMR,
5. OP *Přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou*, na území ČR koordinovaný MMR,
6. OP *Nadnárodní spolupráce Central Europe*, na území ČR koordinovaný MMR,
7. OP *Nadnárodní spolupráce Danube*, na území ČR koordinovaný MMR,
8. Operační programy meziregionální spolupráce, na území ČR koordinované MMR.

Dále vláda uložila do 30. dubna 2013 předložit návrh systému pro zajištění efektivního řízení a koordinace naplňování cílů *Dohody o partnerství pro programy spolufinancované z fondů Společného strategického rámce* v podmínkách České republiky, do 31. května 2013 předložit návrh dohody o partnerství⁸¹ a návrhy OP (viz příloha III usnesení vlády ze dne 28. listopadu 2012 č. 867).

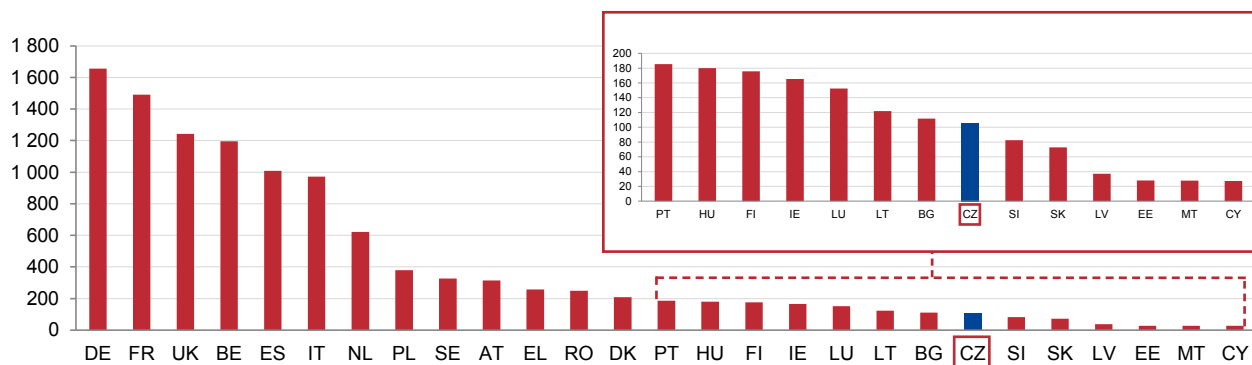
B.4 Ostatní finanční nástroje EU

Ostatní finanční nástroje EU zahrnují zejména peněžní prostředky přidělované z rozpočtu EU přímo žadatelům na základě veřejné soutěže, tedy nikoliv jednotlivým členským státům. Žadatelé proto musí se svými projekty uspět v mezinárodní konkurenci. Cílem podpory je zvýšení míry spolupráce mezi členskými státy a efektivnější řešení společných problémů v oblasti konkrétních politik EU. Obecným pravidlem pro získání podpory je vytvoření partnerství mezi subjekty z různých států a „evropská přidaná hodnota“, kterou projekty deklarují nadnárodní význam.

Ostatní finanční nástroje tvoří pouze nepatrnou část z celkového rozpočtu výdajů EU. Ve finanční perspektivě na období 2007–2013 jsou zařazeny především do kapitol *Udržitelný růst, Občanství, svoboda, bezpečnost a právo a EU jako globální hráč*. Financování je prováděno zejména prostřednictvím komunitárních programů. Mezi další zdroje financování patří i předvstupní nástroj IPA nebo fondy k naplňování cílů migrační a azylové politiky EU.

Následující graf zobrazuje čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů v jednotlivých členských státech EU v roce 2011. Největší objem prostředků vyčerpaly Německo (1,66 mld. €), Francie (1,49 mld. €), Velká Británie (1,24 mld. €) a Belgie (1,20 mld. €). ČR patří spolu s Litvou, Bulharskem, Slovinskem a Slovenskem do skupiny států s čerpáním kolem 100 mil. €. Nejméně čerpaly Estonsko (28 mil. €), Malta (28 mil. €) a Kypr (27 mil. €).

Graf č. 15 – Čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů v jednotlivých členských státech EU v roce 2011 (v mil. €)

Zdroj: *EU budget 2011 – Financial Report*, Evropská komise 2012.

Použité zkratky: viz legenda pod grafem č. 2 (str. 12).

81 Dne 22. listopadu 2012 zástupci generálních ředitelství Komise v Praze představili tzv. poziční dokument, který prezentuje priority Komise pro další využívání prostředků evropských fondů v ČR v programovém období 2014–2020. Poziční dokument vytváří podklad, na jehož základě bude Komise vyjednávat s ČR o obsahu dohody o partnerství a o programech *Společného strategického rámce*, což jsou klíčové dokumenty zakotvující zaměření a způsob čerpání peněžních prostředků z EU pro následující období.

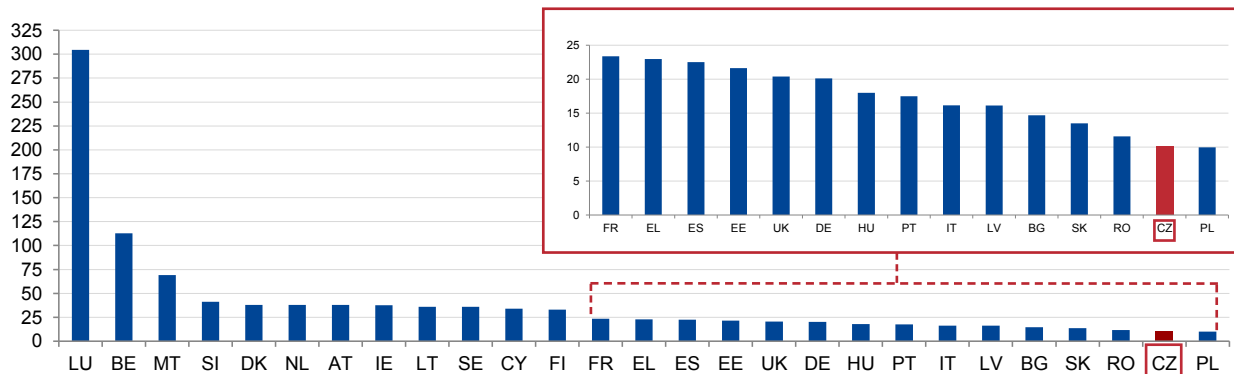
Komise českou stranu vyzývá k efektivnějšímu využívání zdrojů, na což je ČR připravena reagovat prostřednictvím užšího zaměření budoucích OP, nastavením přívětivějšího metodického prostředí a snížením počtu podporovaných aktivit. Komise apeluje konkrétně na vybudování efektivně fungující dopravní, informační, energetické a environmentální infrastruktury, na posílení územní soudržnosti a na efektivní veřejnou správu, která by zaručila kvalitní služby, transparentní podnikatelské prostředí a vymahatelnost práva.

Poziční dokument dále zmiňuje potřebu zvýšení konkurenceschopnosti českých firem a kritizuje nevhodně nastavený systém výzkumu a inovací. ČR s ohledem na tyto skutečnosti plánuje urychlit strukturální posun národního hospodářství směrem ke znalostní ekonomice, zvýšit konkurenceschopnost podniků prostřednictvím inovací a vytvořit kvalitnější vzdělávací systém úzce napojený na trh práce.

(Zdroj: <http://www.mmr.cz/cs/Evropska-unie/Kohezni-politika-EU/Informace-a-aktuality/Pozice-Evropske-komise-k-priprave-Dohody-o-partner>.)

ČR společně s Polskem zaujímá pozice na samém konci pořadí jednotlivých členských států EU v úspěšnosti čerpání ostatních finančních nástrojů. V přepočtu na jednoho obyvatele připadá ČR pouze cca 10 €, přitom průměrná hodnota tohoto ukazatele dosahuje přibližně 40 €. Naopak v čele pořadí je Lucembursko s více než 300 € na obyvatele.

Graf č. 16 – Čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů na jednoho obyvatele členského státu EU v roce 2011 (v €)

Zdroj: *EU budget 2011 – Financial Report*, Evropská komise 2012.

Použité zkratky: viz legenda pod grafem č. 2 (str. 12).

B.4.1 Ostatní finanční nástroje EU v ČR

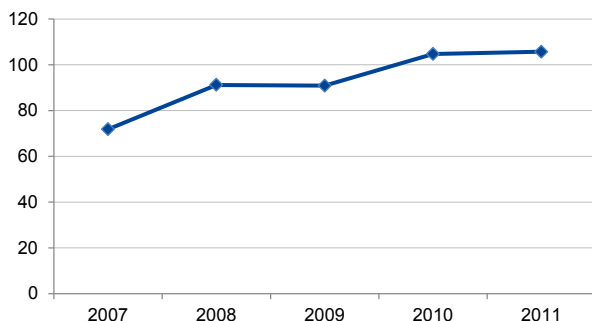
Ostatní finanční nástroje jsou ve většině případů administrovány přímo příslušným útvarem Komise v rámci přímého centralizovaného řízení a v ČR mají pouze své kontaktní místo u gestora programu. Existují však i výjimky, jako např. programy *Celoživotní učení* nebo *Mládež v akci*, které jsou implementovány formou nepřímého řízení prostřednictvím tzv. národních agentur.

Příjemci z ČR obdrželi v roce 2011⁸² v rámci ostatních finančních nástrojů celkem cca 105,7 mil. € (tj. přibližně 2,6 mld. Kč⁸³), tedy téměř stejnou částku jako v roce 2010 (104,7 mil. €).

Po postupném nárůstu čerpání těchto zdrojů ze strany subjektů v ČR v letech 2006–2008 došlo v dalším období ke stagnaci. Poměr částky čerpané v rámci ostatních finančních nástrojů v ČR k celkovému čerpání EU zůstává neměnný a představuje pouze 1 %.

Graf č. 17 zobrazuje vývoj čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů EU v ČR v letech 2007–2011.

Graf č. 17 – Čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů v ČR v letech 2007–2011 (v mil. €)

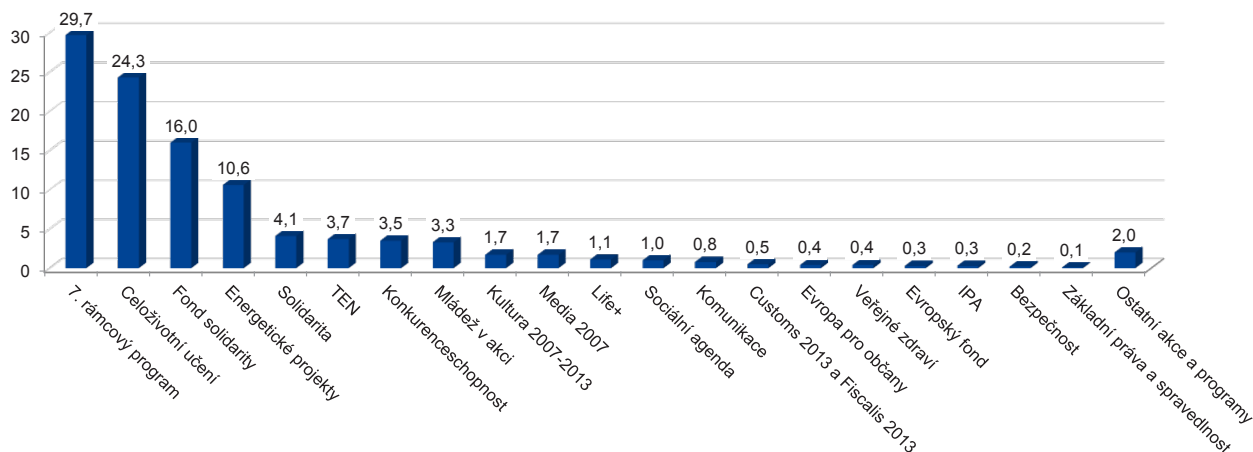
Zdroj: zprávy *EU budget – Financial Report* za roky 2007–2011, Evropská komise 2008–2012.

⁸² *EU budget 2011 – Financial Report*, Evropská komise 2012.

⁸³ Pro přepočet byl použit průměrný kurz za rok 2011 dle České národní banky: 24,586 Kč/€.

Podrobnou strukturu využití ostatních finančních nástrojů v ČR v roce 2011 znázorňuje následující graf.

Graf č. 18 – Využití ostatních finančních nástrojů v ČR v roce 2011 (v mil. €)

Zdroj: EU budget 2011 – Financial Report, Evropská komise 2012.

Celé názvy finančních nástrojů, které byly v grafu zkráceny: 7. rámcový program – *Sedmý rámcový program pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace*, Energetické projekty – *Energetické projekty pomáhající k hospodářské obnově*, Solidarita – *Solidarita a řízení migračních toků*, Konkurenceschopnost – *Konkurenceschopnost a inovace*, Veřejné zdraví – *Veřejné zdraví a ochrana spotřebitelů*, Evropský fond – *Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci*, IPA – *předvstupní nástroj*, Bezpečnost – *Bezpečnost a ochrana svobod*.

B.4.2 Finanční řízení a kontrola

B.4.2.1 Kontrolní činnost NKÚ

Kolegium NKÚ schválilo v červnu 2012 kontrolní závěr z kontrolní akce č. 11/27 – *Peněžní prostředky určené k naplnění cílů společné migrační a azylové politiky Evropské unie*, jejímž cílem bylo prověřit, zda při naplňování cílů společné migrační a azylové politiky EU byly dodržovány podmínky pro poskytování a čerpání prostředků z *Evropského fondu pro uprchlíky*, *Evropského návratového fondu*, *Fondu pro vnější hranice* a *Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí*. NKÚ při kontrole zjistil nedostatky řídicího a kontrolního systému v několika oblastech. Např.:

- výběrová kritéria pro hodnocení a výběr projektů nezahrnovala kritérium doplňkovosti hodnocených projektů k jiným programům financovaným z EU,
- z hlediska finančního a věcného monitorování nebyly na úrovni některých ročních programů stanoveny konkrétní cíle a měřitelné ukazatele pro hodnocení,
- na základě zpětného prověření kontrol před platbou zjistil NKÚ selhání v 7 z 10 kontrolovaných případů a u následných veřejnosprávních kontrol ve 2 z 3 kontrolovaných případů,
- u příjemců podpory byly zjištěny případy porušení zásad transparentnosti, nediskriminace a rovného zacházení při zadávání veřejných zakázek,
- další nedostatky spočívaly v úhradě výdajů v rozporu s pravidly způsobilosti v důsledku celkového řízení projektů na základě subdodavatelských vztahů a přijetí vadných, neprůkazných a nepotřebných plnění.

Míra zjištěných nedostatků kvalifikovaných NKÚ jako nezpůsobilé výdaje činila 6,7 %. Na základě prověření klíčových prvků řídicího a kontrolního systému byl tento systém celkově vyhodnocen jako částečně účinný.

B.4.2.2 Auditní činnost EÚD

Výroční zpráva EÚD za rok 2011 se zmiňuje o ostatních finančních nástrojích v rámci komentářů ke skupinám politik „*vnější vztahy, pomoc a rozšíření*“ a především „*výzkum a jiné vnitřní politiky*“.

EÚD v souvislosti s DAS konstatoval, že platby ve skupině politik „*vnější vztahy, pomoc a rozšíření*“ nebyly ve významném rozsahu postiženy chybami. Avšak přibližně třetina vyplacené částky, kterou představovaly

průběžné a konečné platby, chybami významně zatížena byla. Systémy dohledu a kontroly hodnotil EÚD na základě svého auditu jako částečně účinné. Při hodnocení skupiny politik „výzkum a jiné vnitřní politiky“ dospěl EÚD k závěru, že platby byly ve významném rozsahu zatíženy chybami. Systémy dohledu a kontroly pak hodnotil jako částečně účinné.

V září 2011 provedl EÚD v ČR audit (pro DAS 2011) zaměřený na realizaci výzkumného grantového projektu CAMINEMS náležejícího do *Sedmého rámcového programu pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace* v programovém období 2007–2013. Audit, který proběhl u Univerzity Pardubice, neshledal žádné nedostatky. Souhrnné výsledky auditu u vybraných členských států přitom prokázaly, že chybou bylo zatíženo 68 % testovaných operací (46 z 68), přičemž naprostá většina chyb (89 %) se týkala průběžných a konečných plateb.

V listopadu 2011 realizoval EÚD v ČR a dalších čtyřech členských státech⁸⁴ výkonnostní audit zaměřený na výdaje a řízení *Evropského fondu pro uprchlíky* a *Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí* s cílem posoudit, zda program SOLID⁸⁵ účelně přispívá k integraci státních příslušníků třetích zemí v EU. Audit se rovněž zaměřil na řídicí a kontrolní systémy členských států. Výstupem z auditu byla zvláštní zpráva č. 22/2012⁸⁶, která ve svých závěrech kritizuje především nedostatečnou účelnost fondů způsobenou nejednotností jejich koncepce, nedostatečnou provázaností s jinými fondy EU a dílčími nedostatky v řídicích a kontrolních systémech. EÚD konstatoval absenci účelných systémů pro monitorování a hodnocení a také nedostatky v zařazování SMART⁸⁷ cílů do programů. Pro hodnocení účelnosti nebyly rovněž stanoveny ukazatele, které by poskytovaly srovnatelné údaje.

B.4.3 Ochrana finančních zájmů EU

Přímé výdaje rozpočtu EU vynaložené v rámci přímého centralizovaného řízení prováděného Komisí, kam spadá i naprostá většina ostatních finančních nástrojů, jsou podchyceny v systému ABAC⁸⁸, který Komisi umožňuje provedení a monitorování všech rozpočtových a účetních operací. V roce 2011 v tomto systému Komise registrovala celkem 922 inkasních příkazů (0,8 % ze všech inkasních případů), které byly kvalifikovány jako nesrovnalosti v úhrnné částce 51,4 mil. €. ⁸⁹ Z toho 34 případů v celkové částce 1,5 mil. € bylo jako podezření na podvodné jednání oznámeno OLAF, který je oprávněn posuzovat povahu nesrovnalosti na základě provedeného šetření. Nejvíce podezření na podvodné jednání a současně i nejvyšší finanční objem se týkal rozpočtových položek z oblasti vnějších aktivit EU.

U subjektů se sídlem v ČR bylo v roce 2011 zjištěno 13 nesrovnalostí ve finančním objemu 42,9 tis. € a jedno podezření na podvodné jednání v objemu 10 tis. €.

84 Kromě ČR také v Německu, Lucembursku, Portugalsku a Velké Británii.

85 Obecný program *Solidarita a řízení migračních toků na období 2007–2013*, který je tvořen čtyřmi fondy (*Evropský fond pro uprchlíky, Evropský návratový fond, Fond pro vnější hranice* a *Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí*).

86 Zvláštní zpráva č. 22/2012 – *Přispívají Evropský fond pro integraci a Evropský uprchlický fond účelně k integraci státních příslušníků třetích zemí?* EÚD 2012.

87 Cíle SMART jsou konkrétní, měřitelné, dosažitelné, relevantní a termínované cíle (z anglického *specific, measurable, achievable, relevant, and timely*).

88 *Accrual Based Accounting* (účetnictví s časovým rozlišením).

89 Doprovodný dokument ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2011*, SWD(2012) 229 ze dne 19. července 2012.

C. Ostatní aktivity NKÚ v oblasti finančního řízení

C.1 Právní otázky

NKÚ své podněty k úpravám právního prostředí zveřejňuje ve schválených kontrolních závěrech z jednotlivých kontrolních akcí nebo je uplatňuje v rámci meziresortního připomínkového řízení, které je procesně upraveno *Legislativními pravidly vlády*.

Podle ustanovení § 6 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, jsou obě komory Parlamentu ČR a jejich orgány oprávněny vyžádat si od NKÚ stanoviska k návrhům právních předpisů týkajících se rozpočtového hospodaření, účetnictví, státní statistiky a výkonu kontrolní, dozorové a inspekční činnosti. Uvedené orgány však v roce 2012 tohoto svého oprávnění podáním formální žádosti nevyužily.

V minulých letech stála v popředí zájmu otázka možného rozšíření pravomoci NKÚ formou změny Ústavy ČR a zákona o NKÚ. Oba návrhy do připomínkového řízení předložila vláda.

K významným změnám právního prostředí uskutečněným v uplynulém období za aktivní účasti NKÚ patří novela zákona o NKÚ, přijetí nového zákona o kontrole a novela rozpočtových pravidel.

C.1.1 Návrh na rozšíření pravomoci NKÚ

V roce 2012 byl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR projednáván vládní návrh novely článku 97 Ústavy ČR, jehož cílem bylo rozšířit rozsah kontrolní působnosti NKÚ zejména s ohledem na možnost kontroly hospodaření s majetkem právnických osob veřejnoprávní povahy a územních samosprávných celků, a na něj navazující návrh novely zákona o NKÚ. Připomínky, které NKÚ k vládním návrhům uplatnil, byly prezentovány na jednáních příslušných výborů Poslanecké sněmovny. Oba návrhy byly Poslaneckou sněmovnou ve znění přijatých pozměňovacích návrhů schváleny, avšak Senát návrh novely Ústavy ČR nepřijal a návrh novely zákona o NKÚ zamítl. K přehlasování veta Senátu k novele zákona o NKÚ nebyla v Poslanecké sněmovně v důsledku nepřijetí související novely Ústavy nalezena shoda, a tak oba návrhy zůstaly v únoru 2013 neschváleny.

V současné době byly Poslanecké sněmovně předloženy k projednání dva obsahově do značné míry shodné poslanecké návrhy novely Ústavy a zákona o NKÚ, které vycházejí z nepřijatých vládních návrhů těchto novel.

C.1.2 Novelizace zákona o NKÚ

V roce 2012 byl dvakrát novelizován zákon o NKÚ, a to zákonem č. 239/2012 Sb. a zákonem č. 255/2012 Sb.

První novelizací byla rozšířena kontrolní oprávnění NKÚ o přístup k datům a informacím z centrálního systému účetních informací státu. Druhou novelizací bylo provedeno vymezení NKÚ z působnosti nového zákona o kontrole.

C.1.3 Zákon o kontrole

V roce 2012 vstoupil v platnost zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). Tento zákon s účinností od 1. ledna 2014 nahradí dosavadní zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

Základním cílem nové právní úpravy je v co největší míře zachovat a respektovat právní jistotu kontrolovaných osob, avšak současně umožnit kontrolnímu orgánu účinné vymáhání plnění s kontrolou souvisejících povinností, a tudíž účinnou a efektivní realizaci kontroly a jejího účelu. S tím přímo souvisí úprava donucovacích prostředků v podobě pokut, jejichž limitní částka je výrazně vyšší než dosavadní částka stanovená zákonem o státní kontrole či výše pořádkové pokuty dle správního řádu. Nový kontrolní řád také vytváří předpoklady pro spolupráci a koordinaci v oblasti kontrol a zveřejňování jejich výsledků za účelem zvýšení transparentnosti.

C.1.4 Novelizace předpisů v souladu s doporučeními NKÚ

V meziresortním připomínkovém řízení podle *Legislativních pravidel vlády* se NKÚ vyjadřuje k návrhům právních předpisů, které se ho týkají jako organizační složky státu nebo které se týkají jeho působnosti. V roce 2012 uplatnil NKÚ připomínky k 37 návrhům.

Zákonem č. 171/2012 Sb. byla vydána tzv. protikorupční novela zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. V rámci této novely se řeší zejména doplnění náležitostí žádosti o dotaci nebo návratnou finanční výpomoc o údaje o vlastnické a ovládací struktuře žadatelů o dotace a doplnění zákona č. 218/2000 Sb. o ustanovení ukládající povinnost zveřejňovat na internetu všechny informace, které s rozhodováním o dotacích a návratných finančních výpomocích souvisejí. Připomínky NKÚ, které se týkaly především preciznosti formulací, byly předkladatelem z větší části akceptovány.

C.1.5 Zatím nepřijatá doporučení NKÚ ke změnám právního řádu

V návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, byla zohledněna předchozí připomínka NKÚ k věcnému záměru zákona. Tato připomínka uplatněná v návaznosti na zjištění NKÚ v rámci kontrolní akce č. 09/26 – *Peněžní prostředky určené v rámci regionálních operačních programů na projekty dopravní infrastruktury* poukazovala na problematiku poskytování dotací regionálními radami regionů soudržnosti na základě soukromoprávních smluv⁹⁰. Podle návrhu novely se dotace nebo návratné finanční výpomoci mají poskytovat na základě veřejnoprávních smluv. Návrh této novely byl vládou projednán 27. března 2013 a Poslanecké sněmovně předložen 22. dubna 2013.

NKÚ se v roce 2012 podílel též na připomínkovém řízení k návrhu ústavního zákona o rozpočtové odpovědnosti, který předpokládá konzistentní pokrytí celého vládního sektoru numerickými fiskálními pravidly, zakotvení maximálního limitu pro výši státního dluhu, zpřísnění rozpočtových pravidel pro územní samosprávné celky, zřízení Národní rozpočtové rady a stanovení pravidel pro transparentní zveřejňování vybraných informací. Tímto návrhem má být do právního řádu ČR částečně promítnuta směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011, o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. Vládou schválený návrh ústavního zákona byl postoupen Poslanecké sněmovně, kde byl projednán v prvním čtení 6. února 2013 a přikázán k projednání rozpočtovému výboru.

C.2 Mezinárodní aktivity NKÚ

NKÚ v průběhu roku 2012 pokračoval ve společné auditní činnosti se SAI členských států EU zastávajícími postavení nezávislých externích auditorů veřejných prostředků. Zároveň se prostřednictvím svých zástupců podílel na aktivitách několika pracovních skupin, jejichž činnost a výstupy směřují k posuzování vývoje finančního řízení prostředků EU, a to včetně opatření přijímaných ke zmírnění dopadů ekonomické a finanční krize.

C.2.1 Auditní činnost

V roce 2012 probíhala bilaterální spolupráce NKÚ a BRH zaměřená na kontrolu zadávání veřejných zakázek a prevenci korupce zejména v oblasti výstavby dopravní infrastruktury. Na základě dílčích výsledků této spolupráce byly formulovány poznatky a doporučení k omezení korupčního jednání v procesu zadávání veřejných zakázek. Při porovnávání praxe zadávání veřejných zakázek v obou státech byly posuzovány nejen národní právní úpravy, ale zejména legislativní požadavky EU.

NKÚ koncem roku 2012 zahájil spolupráci rovněž s NIK. Předmětem této spolupráce je provedení koordinovaného auditu s cílem prověřit poskytování a čerpání peněžních prostředků určených na realizaci OP *Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013*. V rámci auditu se NKÚ a NIK zaměří na projekty financované z EFRR a posoudí fungování implementační struktury OP, kterou tvoří subjekty z obou států. Koordinovaný audit byl formálně zahájen podpisem společné dohody nejvyšších představitelů obou kontrolních institucí dne 27. února 2013.

90 Blíže viz *EU report 2011*, kapitola C.1.1 *Právní úprava smluv o poskytování dotací v rámci ROP*.

C.2.1.1 Auditní mise evropských institucí v ČR

Klíčové postavení v oblasti externího auditu prostředků rozpočtu EU zaujímá EÚD. V roce 2012 uskutečnil EÚD v ČR celkem sedm auditních misí, při kterých NKÚ vystupoval jako koordinátor výměny informací mezi EÚD a kontrolovanými subjekty. Kontroloři NKÚ se přímo účastnili těchto misí jako pozorovatelé. V několika dalších případech auditoři EÚD požádali NKÚ o spolupráci při získávání podkladů pro připravované studie nebo pro ověřování informací. Přehled provedených auditních misí EÚD včetně korespondenčních šetření je uveden v příloze č. 5.

Kontroloři NKÚ se v roce 2012 neúčastnili žádné auditní mise Komise. Zaměření a termíny celkem pěti auditů provedených Komisí během roku 2012 v ČR uvádí příloha č. 6.

C.2.1.2 Mezinárodní spolupráce v rámci aktivit Kontaktního výboru⁹¹

Hlavní témata jednání Kontaktního výboru byla v roce 2012 věnována úloze SAI při přípravě dlouhodobého finančního rámce EU na programové období 2014–2020 a zkušenostem s prováděním kontrol v oblastech, které aktuálně reagují na vývoj ekonomické a finanční krize EU. Zástupci NKÚ se v průběhu roku 2012 aktivně zapojili do činností níže uvedených pracovních skupin Kontaktního výboru.

Činnost pracovních skupin pro posouzení možností spolupráce SAI členských států EU s Eurostatem⁹² a národními statistickými institucemi vycházela ze současné koncepce Eurostatu, jejímž cílem je mj. posílit spolupráci se SAI členských států v oblasti zlepšení a zajištění kvality vládních statistik o rozpočtovém deficitu a veřejném dluhu. NKÚ zahájil v průběhu roku 2012 spolupráci s Českým statistickým úřadem v oblasti hodnocení spolehlivosti a porovnatelnosti zdrojových dat.

Pracovní skupina pro strukturální fondy V. se zabývala analýzou činností Komise vedoucích ke zjednodušení podmínek pro čerpání SF a posouzením implementace přijatých opatření s jejich dopadem v jednotlivých členských státech.

V rámci činnosti *Sítě pro zprávy SAI o finančním řízení prostředků EU* se NKÚ podílel na procesu mapování využitelných a spolehlivých informačních zdrojů. Připravil dotazníkové šetření zaměřené zejména na identifikaci a způsob přenosu relevantních informací. Jejich sdílení by mohlo přispět k rozšíření počtu SAI zpracovávajících tyto národní zprávy⁹³ a mohlo by vést i ke zvýšení míry srovnatelnosti takových zpráv.

Společná pracovní skupina pro auditní činnost usnadňuje a koordinuje předávání technických a odborných znalostí SAI zemí, které se ucházejí o vstup do EU. Pracovní skupina se ve spolupráci s organizací SIGMA⁹⁴ aktivně podílela na přípravě a organizačním zajištění semináře k řízení kvality auditu, který se uskutečnil v dubnu 2012 v Praze. Během semináře si účastníci vyměnili zkušenosti s implementací mezinárodních kontrolních standardů ISSAI a ISQC-1 v procesu zajišťování kvality kontrolní činnosti.

V rámci aktivit společné pracovní skupiny pro auditní činnosti se NKÚ dále podílel na přípravě mezinárodního semináře na téma audit výkonnosti pořádaného Komisí, který se uskutečnil v květnu 2013 v Belgii. Cílem semináře bylo zdůraznit význam auditu výkonnosti v oblasti kontroly veřejných financí a podpořit jeho dlouhodobě udržitelný rozvoj v SAI členských a kandidátských států EU.

V roce 2012 se NKÚ zapojil i do činnosti nově vzniklých pracovních skupin Kontaktního výboru, které se zabývají posuzováním úlohy externího veřejného auditu v podmínkách současného vývoje ekonomického řízení EU, otázkou vhodnosti použití mezinárodních účetních standardů pro veřejný sektor (IPSAS) a analýzou možností, jakým způsobem se mohou SAI aktivně podílet na procesu přípravy standardů EU.

Informace o činnosti všech pracovních skupin jsou dostupné na internetových stránkách Kontaktního výboru (www.contactcommittee.eu).

91 Kontaktní výbor je shromáždění vedoucích představitelů SAI členských států EU a EÚD.

92 Eurostat je statistický úřad EU.

93 Do konce roku 2012 zpracovalo alespoň jedno vydání zprávy o finančním řízení prostředků EU celkem 13 SAI.

94 SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management) je společná iniciativa EU a OECD (Organisation for Economic Co-operation Development) primárně financovaná z prostředků EU s cílem podporovat reformy veřejné správy v zemích kandidátských, potenciálně kandidátských a zemích zapojených do evropské sousedské politiky.

D. Prameny a literatura

- 1) Agroweb – zemědělský zpravodajský server, zpráva ze dne 21. ledna 2013.
- 2) *Akční plán pro zlepšení systému řízení a kontroly v rámci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v ČR*, součást dopisu generálního ředitele pro regionální politiku ze dne 20. března 2012.
- 3) *Aktuální stav implementace PRV na období 2007–2013*, materiál je dostupný na www.eagri.cz.
- 4) *Commission Staff Working Document: Statistical Evaluation of Irregularities reported for 2011 Own Resources, Natural Resources, Cohesion Policy, Pre-Accession and Direct Expenditure* SWD(2012) 229 ze dne 19. 7. 2012.
- 5) Doporučení Rady ze dne 6. července 2012 č. 11248/12.
- 6) Doprovodný dokument ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2011*, SWD(2012) 229 ze dne 19. července 2012.
- 7) *EU budget 2011 – Financial Report*, Evropská komise 2012.
- 8) EUCO 37/13 ze dne 8. února 2013.
- 9) Informace MF, odbor Národní fond.
- 10) Informace MF ze dne 21. února 2013, odbor Auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka.
- 11) KZ 09/26 – Peněžní prostředky určené v rámci regionálních operačních programů na projekty dopravní infrastruktury.
- 12) KZ 11/15 – Peněžní prostředky určené na zlepšování kvality života ve venkovských oblastech podle *Programu rozvoje venkova*.
- 13) KZ 11/16 – Peněžní prostředky určené na výstavbu silničního okruhu kolem hlavního města Prahy.
- 14) KZ 11/17 – Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené v rámci operačního programu *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* na prioritní osu *Počáteční vzdělávání*.
- 15) KZ 11/18 – Peněžní prostředky určené v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severovýchod pro období 2007–2013* na rozvoj městských a venkovských oblastí.
- 16) KZ 11/19 – Peněžní prostředky určené v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Jihozápad pro období 2007–2013* na stabilizaci a rozvoj měst a obcí
- 17) KZ 11/20 – Peněžní prostředky určené v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko pro období 2007–2013* na rozvoj měst.
- 18) KZ 11/27 – Peněžní prostředky určené k naplnění cílů společné migrační a azylové politiky Evropské unie.
- 19) KZ 11/35 – Peněžní prostředky z *Evropského sociálního fondu* předfinancované a spolufinancované ze státního rozpočtu určené na projekty realizované na území hlavního města Prahy.
- 20) KZ 12/02 – Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci *Integrovaného operačního programu*.
- 21) KZ 12/06 – Peněžní prostředky určené na realizaci projektů prioritní osy *Integrovaný rozvoj území* v rámci *Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Čechy pro období 2007–2013*.
- 22) KZ 12/10 – Peněžní prostředky určené na omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik.
- 23) *Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství* (2007/C 306/01) ze dne 13. prosince 2007.
- 24) *Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007–2013*, MMR.

- 25) *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013*, MMR, leden 2013.
- 26) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních ohledně *Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu*, jichž se týká *Společný strategický rámec*, o obecných ustanoveních ohledně *Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti* a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Pozměněný návrh nařízení KOM(2012) 496 v konečném znění schválen 11. září 2012.
- 27) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 539/2010 ze dne 16. června 2010, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, o obecných ustanoveních o *Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti*, pokud jde o zjednodušení určitých požadavků a o některá ustanovení týkající se finančního řízení.
- 28) Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, o obecných ustanoveních týkajících se *Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti*, a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006, o *Evropském fondu pro regionální rozvoj*.
- 29) Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství.
- 30) Nařízení Rady (EU) č. 967/2012 ze dne 9. října 2012, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 282/2011, pokud jde o zvláštní režimy pro neusazené osoby povinné k dani, které poskytují telekomunikační služby, služby rozhlasového a televizního vysílání nebo elektronické služby osobám nepovinným k dani.
- 31) Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006, o obecných ustanoveních o *Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti* a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999.
- 32) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy, ve kterých dochází k závažným obtížím, pokud jde o jejich finanční stabilitu v eurozóně, nebo jsou těmito obtížemi ohroženy, KOM(2011) 819 v konečném znění ze dne 23. listopadu 2011.
- 33) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních týkajících se sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zajišťování nápravy nadměrného rozpočtového schodku členských států v eurozóně, KOM(2011) 821 v konečném znění ze dne 23. listopadu 2011.
- 34) Návrh nařízení Rady, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 282/2011, pokud jde o místo poskytnutí služeb, KOM(2012) 763 ze dne 18. prosince 2012.
- 35) Návrh nařízení Rady, kterým se stanoví prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Evropské unie, KOM(2011) 511 ze dne 29. června 2011.
- 36) Návrh nařízení Rady, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020, KOM(2011) 398 ze dne 29. června 2011.
- 37) Návrh nařízení Rady o metodách a postupu pro poskytování tradičních vlastních zdrojů a vlastních zdrojů z HND a o opatřeních ke krytí hotovostních nároků, KOM(2011) 512 ze dne 29. června 2011.
- 38) Návrh rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropské unie, KOM(2011) 510 ze dne 29. června 2011.
- 39) Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o *mechanismus rychlé reakce* proti podvodům v oblasti DPH, KOM(2012) 428 ze dne 31. července 2012.
- 40) Podklady SZIF – přehled vyplacených finančních prostředků SZIF v hlavních oblastech SZP v roce 2012.
- 41) *Principy nastavení a distribuce přímých plateb a opatření v rámci Programu rozvoje venkova v podmínkách ČR na období 2014–2020*, příloha tiskové zprávy MZE ze dne 21. ledna 2013.

- 42) Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 815/2012 ze dne 13. září 2012, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (EU) č. 904/2010/ES, pokud jde o zvláštní režimy pro neusazené osoby povinné k dani, které poskytují telekomunikační služby, služby rozhlasového a televizního vysílání nebo elektronické služby osobám nepovinným k dani.
- 43) Publikace *Zemědělství 2011*, vydalo MZe 2012.
- 44) Rozhodnutí Rady č. 2007/436 (ES, Euratom), o systému vlastních zdrojů Evropských společenství.
- 45) Rozhodnutí komise o zřízení fóra EU pro DPH ze dne 3. července 2012 (*Úřední věstník EU*, C 198/05 ze dne 6. července 2012).
- 46) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Rozpočet – Evropa 2020* část II: kapitoly politik, KOM(2011) 500 ze dne 29. června 2011.
- 47) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o budoucnosti DPH. Pro jednodušší, stabilnější a účinnější systém DPH uzpůsobený jednotnému trhu, KOM(2011) 851 ze dne 6. prosince 2011.
- 48) Sdělení Komise: *Roční analýza růstu na rok 2012*, KOM(2011) 815 v konečném znění ze dne 23. listopadu 2011.
- 49) Sdělení Komise: *Roční analýza růstu na rok 2013*, KOM(2012) 750 v konečném znění ze dne 28. listopadu 2012.
- 50) Sdělení Komise: *Evropa 2020 Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*, KOM(2010) 2020 v konečném znění ze dne 3. března 2010.
- 51) Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie, KOM(2012) 363 ze dne 11. července 2012.
- 52) Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011, o požadavcích na rozpočtové rámce členských států.
- 53) Směrnice Rady 2010/45/EU ze dne 13. července 2010, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému DPH, pokud jde o pravidla fakturace.
- 54) Stanovisko EÚD č. 2/2012 ze dne 18. dubna 2012 k pozměněnému návrhu rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Evropské unie – KOM(2011) 739, k pozměněnému návrhu nařízení Rady, kterým se stanoví prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Evropské unie – KOM(2011) 740, k pozměněnému návrhu nařízení Rady o metodách a postupu pro poskytování *tradičních vlastních zdrojů* a *vlastních zdrojů z HND* a o opatřeních ke krytí hotovostních výdajů – KOM(2011) 742, k návrhu nařízení Rady o metodách a postupech pro poskytování *vlastního zdroje založeného na DPH* – KOM(2011) 737, k návrhu nařízení Rady o metodách a postupech pro poskytování *vlastního zdroje založeného na dani z finančních transakcí* – KOM(2011) 738.
- 55) Usnesení Evropského parlamentu o investování do budoucnosti: nový víceletý finanční rámec pro konkurenceschopnou, udržitelnou a inkluzivní Evropu, ze dne 8. června 2011 (*Úřední věstník EU*, C 380 E/89 ze dne 11. prosince 2012).
- 56) Usnesení vlády ČR ze dne 11. dubna 2012 č. 271, o *Národním programu reform České republiky 2012*.
- 57) Usnesení vlády ČR ze dne 25. dubna 2012 č. 309, ke *Konvergenčnímu programu České republiky*.
- 58) Usnesení vlády ČR ze dne 12. září 2012 č. 662, ke *zhodnocení analýzy naplnění pravidla n+3/n+2 v OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost v letech 2012–2015*.
- 59) Usnesení vlády ČR ze dne 4. července 2012 č. 498, k *dokumentu Rizikové operační programy – Návrhy opatření směřující k naplňování cílů Národního strategického referenčního rámce*.
- 60) Usnesení vlády ČR ze dne 22. srpna 2012 č. 610, k *návrhu na snížení legislativních bariér pro implementaci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie v programovém období let 2014 až 2020*.
- 61) Usnesení vlády ČR ze dne 31. října 2012 č. 794, o *aktualizované Rámcové pozici k návrhům nařízení pro politiku soudržnosti 2014–2020*.

- 62) Usnesení vlády ČR ze dne 28. listopadu 2012 č. 867, *k přípravě programů spolufinancovaných z fondů Společného strategického rámce pro programové období let 2014 až 2020 v podmínkách ČR.*
- 63) Výroční zpráva Nejvyššího kontrolního úřadu za rok 2012.
- 64) *Výroční zpráva EÚD za rozpočtový rok 2011*, EÚD 2012; zpráva je dostupná na www.eca.eu.
- 65) *Výroční zpráva o činnosti SZIF a čerpání finančních prostředků za rok 2009*, SZIF 2010.
- 66) *Výroční zpráva o činnosti SZIF a čerpání finančních prostředků za rok 2010*, SZIF 2011.
- 67) *Výroční zpráva o činnosti SZIF a čerpání finančních prostředků za rok 2011*, SZIF 2012.
- 68) Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.
- 69) Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.
- 70) Zákon č. 171/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- 71) Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.
- 72) Zákon č. 239/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- 73) Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- 74) Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).
- 75) Zákon č. 500/2012 Sb., o změně daňových, pojistných a dalších zákonů v souvislosti se snižováním schodků veřejných rozpočtů.
- 76) Zákon č. 502/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- 77) Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2009*, KOM(2010) 382 ze dne 14. července 2010.
- 78) Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodu – Výroční zpráva za rok 2010*, KOM(2011) 595 ze dne 29. září 2011.
- 79) Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2011*, KOM(2012) 408 ze dne 19. července 2012.
- 80) *Zpráva o výsledcích finančních kontrol ve veřejné správě za rok 2011*, MF 2012.
- 81) Zvláštní zpráva č. 7/2012: *Reforma společné organizace trhu s vínem: dosavadní pokrok*, EÚD 2012.
- 82) Zvláštní zpráva č. 8/2012: *Zacílení podpory určené na modernizaci zemědělských podniků*, EÚD 2012.
- 83) Zvláštní zpráva č. 11/2012: *Přímá podpora na krávy bez tržní produkce mléka, bahnice a kozy v souvislosti s částečným prováděním opatření v rámci režimu jednotné platby*, EÚD 2012.
- 84) Zvláštní zpráva č. 16/2012: *Účelnost režimu jednotné platby na plochu jako přechodného systému na podporu zemědělců v nových členských státech*, EÚD 2012.
- 85) Zvláštní zpráva č. 22/2012: *Přispívají Evropský fond pro integraci a Evropský uprchlický fond účelně k integraci státních příslušníků třetích zemí?* EÚD 2012.

Použité internetové servery:

- <http://www.agroweb.cz>
- <http://www.eagri.cz>
- <http://ec.europa.eu>
- <http://www.eca.eu>
- <http://www.eurosai.org>
- <http://www.intosai.org>
- <http://www.contactcommittee.eu>
- <http://www.dotacni.info/strategicke-dokumenty-eu-a-jejich-vliv-na-tvorbu-narodnich-strategii>
- <http://www.mfcr.cz>
- <http://www.mmr.cz/cs/Evropska-unie/Kohezni-politika-EU/Informace-a-aktuality/Pozice-Evropske-komise-k-priprave-Dohody-o-partner>
- <http://www.nku.cz>
- <http://www.strukturalni-fondy.cz>
- <http://www.szif.cz>
- <http://www.vlada.cz>

E. Přílohy

**Příloha č. 1 – Stav čerpání alokace za operační programy programového období 2004–2006
k 31. prosinci 2012**

Operační program	Alokace 2004–2006	Celkem proplaceno z EK	Vyčerpáno z alokace	Závěrečná platba obdržena dne	Částky, které jsou předmětem dalšího jednání s Komisí ¹
	(v €)	(v €)	(v %)		(v €)
Společný ROP – celkem	454 332 571	452 063 768	99,50 %		810 732
Společný ROP – EFRR	407 055 051	406 487 040	99,90 %	8. 8. 2012	568 011
Společný ROP – ESF	47 277 520	45 576 728	96,40 %	5. 10. 2011	242 721
OP RVMZ – celkem	173 901 427	169 158 216	97,30 %		
OP RVMZ – EZPZF	169 790 354	165 395 619	97,40 %	28. 12. 2011	
OP RVMZ – FNOR	4 111 073	3 762 597	91,50 %	23. 1. 2012	
OP <i>Průmysl a podnikání</i>	260 852 142	250 920 520	96,20 %	13. 8. 2012	7 949 043
OP <i>Infrastruktura</i>	246 360 355	243 032 860	98,60 %	13. 8. 2012	3 327 495
OP <i>Rozvoj lidských zdrojů</i>	318 819 283	318 819 283	100,00 %	15. 12. 2011	
Cíl 1 celkem	1 454 265 778	1 433 994 647	98,60 %		12 087 270
JPD 2	71 295 400	68 517 781	96,10 %	25. 7. 2012	2 777 619
JPD 3	58 793 363	58 793 363	100,00 %	11. 11. 2011	
JPD celkem	130 088 763	127 311 144	97,90 %		2 777 619
EQUAL	32 100 929	32 100 929	100,00 %	14. 9. 2011	
<i>Interreg Polsko²</i>	34 502 947	34 502 947	100,00 %	19. 1. 2011	
<i>Interreg Sasko</i>	13 036 240	12 384 357	95,00 %	X ³	
<i>Interreg Bavorsko</i>	8 600 000	9 003 055	104,70 %	30. 1. 2012	
<i>Interreg Slovensko</i>	8 999 999	8 999 999	100,00 %	10. 5. 2011	
<i>Interreg Rakousko</i>	11 000 000	11 332 254	103,00 %	14. 2. 2011	
Iniciativy celkem	108 240 115	108 323 542	100,10 %		
SF celkem	1 692 594 656	1 669 629 332	98,60 %		14 864 889

Zdroj: MF, odbor 55 – Národní fond (platební a certifikační orgán).

¹ Částky v jednání jsou pro účely tohoto přehledu pouze do výše alokace jednotlivých OP. Celkové částky v jednání však mohou být i vyšší.

² V rámci *Interreg III A ČR – Polsko* je zahrnuta i polská část.

³ Závěrečná žádost za *Interreg III A ČR – Sasko* dosud neobdržena.

Příloha č. 2 – Přehled čerpání jednotlivých OP programového období 2007–2013 k 31. prosinci 2012

Operační program	Cíl	Fond	Alokace 2007–2013	Vyčerpáno ¹	Vyčerpáno z alokace	Datum poslední certifikace výdajů
			(v €)	(v €)	(v %)	
OP Doprava	1	EFRR	1 217 852 810	628 199 128	51,60 %	12. 10. 2012
		FS	4 603 637 553	1 114 663 642	24,20 %	
OP Životní prostředí	1	EFRR	702 482 212	186 908 262	26,60 %	12. 10. 2012
		FS	4 215 384 886	1 043 681 375	24,80 %	
OP Podnikání a inovace	1	EFRR	3 120 690 664	1 002 152 855	32,10 %	15. 9. 2012
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	1	ESF	1 858 053 308	669 307 591	36,00 %	31. 10. 2012
	2	ESF	24 171 648	6 037 367	25,00 %	
OP Výzkum a vývoj pro inovace	1	EFRR	2 070 680 884	215 012 159	10,40 %	31. 10. 2012
Integrovaný OP	1	EFRR	1 591 356 687	406 158 101	25,50 %	19. 10. 2012
	2	EFRR	29 379 498	7 382 754	25,10 %	
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	1	ESF	1 778 912 800	419 928 432	23,60 %	7. 12. 2012
	2	ESF	13 186 738	3 940 072	29,90 %	
OP Technická pomoc	1	EFRR	191 767 501	57 350 417	29,90 %	30. 11. 2012
	2	EFRR	3 106 811	928 934	29,90 %	
ROP Severozápad	1	EFRR	762 765 901	186 184 514	24,40 %	30. 11. 2010
ROP Moravskoslezsko	1	EFRR	732 274 322	306 681 887	41,90 %	15. 8. 2012
ROP Jihovýchod	1	EFRR	720 363 547	419 859 751	58,30 %	15. 8. 2012
ROP Střední Morava	1	EFRR	672 244 025	353 481 543	52,60 %	15. 8. 2012
ROP Severovýchod	1	EFRR	671 291 163	315 530 718	47,00 %	15. 9. 2011
ROP Jihozápad	1	EFRR	633 653 121	281 417 461	44,40 %	15. 8. 2012
ROP Střední Čechy	1	EFRR	571 717 102	186 374 346	32,60 %	15. 9. 2011
OP Praha – Konkurenceschopnost	2	EFRR	241 205 606	79 880 888	33,10 %	16. 11. 2012
OPPA	2	ESF	113 471 498	52 443 258	46,20 %	15. 9. 2012
OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko	3	EFRR	219 459 344	133 624 816	60,90 %	27. 9. 2012
EFRR			14 152 291 198	4 767 128 537	33,70 %	
ESF			3 787 795 992	1 151 656 720	30,40 %	
FS			8 819 022 439	2 158 345 017	24,50 %	
CELKEM			26 759 109 629	8 077 130 273	30,20 %	
OP Rybářství		ERF	27 106 675	15 714 534	58,00 %	31. 10. 2012
CELKEM vč. ERF			26 786 216 304	8 092 844 807	30,20 %	

Zdroj: MF, odbor 55 – Národní fond (platební a certifikační orgán).

Pozn.: Dle informace MF podané k datu redakční závěrky požádal u OP *Praha – Konkurenceschopnost* řídicí orgán v únoru 2013 o stažení průběžné žádosti o platbu ve výši 4 174 734 €.

¹ Žádosti o platbu odeslané Komisi od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2012.

Příloha č. 3 – Informace o pozastavení a obnovení předkládání žádostí o platbu k refundaci Komisi

(Volná citace dle Měsíční monitorovací zprávy MMR o průběhu čerpání SF, FS a národních zdrojů v programovém období 2007–2013, zpráva za prosinec 2012, str. 31 a dále)

Od března 2012 neprobíhalo předkládání žádostí o platbu k refundaci Komisi u všech OP spolufinancovaných z EFRR a FS. Byla to reakce na rozhodnutí Komise neproplácet žádosti o platbu u těchto OP **z důvodu zjištění nedostatků ve fungování českých řídicích a kontrolních systémů v čerpání EFRR a FS**. Komise vyzvala českou stranu přijmout do konce června 2012 příslušná nápravná opatření.

V červnu 2012 došlo ze strany Komise v důsledku vysoké chybovosti vyplývající z výroční kontrolní zprávy k přerušení platební lhůty dle čl. 91 (1) nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 u OP *Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko*.

V praxi pozastavení předkládání žádostí o platbu znamená, že nedochází k refundaci finančních prostředků z rozpočtu EU na účet platebního a certifikačního orgánu, ze kterého jsou peněžní prostředky převáděny do těch kapitol státního rozpočtu, které je vydaly na předfinancování prostředků z rozpočtu EU.

Přestože byl tento finanční tok mezi Komisí a ČR pozastaven, na národní úrovni procesy pokračovaly. Docházelo k proplácení peněžních prostředků příjemcům, k předkládání souhrnných žádostí platebnímu a certifikačnímu orgánu a k refundaci prostředků do kapitol státního rozpočtu, které vydaly prostředky na předfinancování prostředků z rozpočtu EU, a k certifikaci výdajů k 30. dubnu 2012.

V reakci na realizovaná opatření informovala Komise v červenci 2012 českou stranu **o možnosti zasílání žádostí o platbu pro několik OP spolufinancovaných z EFRR**. Konkrétně jde o OP *Podnikání a inovace, Výzkum a vývoj pro inovace, Technická pomoc, Praha – Konkurenceschopnost a ROP Jihozápad, ROP Střední Morava a ROP Moravskoslezsko*.

Na základě splnění všech podmínek informovala Komise v dopise z 28. září 2012 o **obnovení zasílání žádostí o platbu do Komise a refundaci ze strany Komise pro OP Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko**.

V průběhu října 2012 v návaznosti na realizovaná opatření obnovila Komise zasílání žádostí o platbu pro některé z výše uvedených OP (konkrétně pro OP *Životní prostředí, OP Doprava a Integrovaný OP*).

Dopisem ze dne 20. listopadu 2012 Komise informovala řídicí orgán OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, že souhlasí s návrhem nápravných opatření. Tato opatření však musí být promítnuta do nejbližší žádosti o platbu zaslané Komisi. V současné době (prosinec 2012) je dokončována administrace certifikace výdajů k 22. listopadu 2012, jejímž výsledkem bude žádost o platbu očištěná o požadované korekce.

U dalších tří programů zůstává situace nezměněna, tzn., že nadále **nedochází k odesílání žádostí o platbu do Komise a refundaci ze strany Komise**. Jedná se o *ROP Severozápad, ROP Severovýchod a ROP Střední Čechy*.

(MMR, leden 2013)

Příloha č. 4 – Přehled kontrolních akcí provedených od začátku roku 2012 do redakční uzávěrky EU reportu 2013, které se svým zaměřením dotýkaly politiky soudržnosti EU

1. KA č. 11/16 – Peněžní prostředky určené na výstavbu silničního okruhu kolem hlavního města Prahy

KA⁹⁵ se zaměřila na poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na výstavbu SOKP. Kontrolou byly zjištěny tyto skutečnosti:

- Porušení zákona o veřejných zakázkách bylo zjištěno u devíti veřejných zakázek (bez zakázek malého rozsahu) zadávaných Ředitelstvím silnic a dálnic.
- Ředitelství silnic a dálnic nedoložilo nezbytnost realizace šesti veřejných zakázek malého rozsahu.
- Byly prosazovány stavební objekty a práce, které se stavbami SOKP měly jen nepřímou souvislost, bez úhrady nebo spoluúhrady od jejich žadatelů.
- Ředitelství silnic a dálnic neprokázalo, že by se aktivně zabývalo možnostmi snižování nákladů na výstavbu SOKP.

2. KA č. 11/17 – Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené v rámci operačního programu *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* na prioritní osu *Počáteční vzdělávání*

Cílem KA⁹⁶ bylo prověřit, zda kontrolované osoby v oblasti čerpání prostředků na počáteční vzdělávání z OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost* postupují v souladu s právními předpisy, účelně a hospodárně a zda implementační systém OP nevykazuje závažné nedostatky ohrožující čerpání prostředků poskytovaných z rozpočtu EU. Kontrole byl podroben systém administrace „individuálních projektů ostatních“ v oblastech podpory 1.1, 1.2 a 1.3 a systém administrace „individuálních projektů ostatních s aplikací standardní stupnice jednotkových nákladů“ v oblasti podpory 1.4 – tzv. projekty „EU peníze školám“. Kromě funkčnosti systému byl zkontrolován vzorek 43 individuálních projektů. Kontrolou byly zjištěny tyto skutečnosti:

- Nastavený systém věcného hodnocení projektových žádostí vykazuje od počátku realizace programu vysokou míru rizika subjektivního hodnocení a nerovného přístupu k žadatelům. Změnou v soustavě hodnotících kritérií, kterou MŠMT provedlo v květnu 2011, toto riziko ještě vzrostlo.
- MŠMT schválilo k financování projekty v celkové částce přesahující 80 mil. Kč, jejichž výběr byl proveden v rozporu s předem stanovenými pravidly pro výběr projektů a v rozporu se zásadami transparentnosti, rovného zacházení a nediskriminace.
- Systém a způsob monitorování dosaženého pokroku neumožňuje objektivně vyhodnotit plnění stanovených cílů a skutečný dopad intervencí. MŠMT nezajistilo vyhotovení evaluační studie zaměřené na hodnocení dosahování globálního cíle OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, která měla být hotova již v roce 2008. V důsledku toho nebude možné odpovídajícím způsobem vyhodnotit pokrok a případně reagovat na identifikované nedostatky.
- MŠMT zavedlo takový systém poskytování dotací v rámci šablon klíčových aktivit „inovace“ u projektů „EU peníze školám“, který příjemcům umožňuje v rozporu s obecným principem účelnosti pořizovat z prostředků OP *Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, resp. ESF také vybavení a majetek, který nesouvisí s realizací projektu a není pro projekt nezbytný.
- Na úrovni příjemců podpory byly zjištěny případy nedodržování podmínek stanovených v rozhodnutích o poskytnutí dotace, a to zejména v oblasti zadávání veřejných zakázek. Šlo zejména o nedodržování pravidla rovného zacházení a zákazu diskriminace v průběhu zadávání veřejných zakázek, oslovování nevhodných uchazečů v rámci výběrových řízení a nevyločení neúplných nabídek z hodnocení, chybné hodnocení nabídek uchazečů (s vlivem na výsledek výběrového řízení) a uzavírání smluv s jinými než vítěznými uchazeči.
- U příjemců bylo identifikováno podezření na porušení rozpočtové kázně (nezpůsobitelné výdaje za nedodržování podmínek stanovených v rozhodnutí o poskytnutí dotace v oblasti zadávání veřejných zakázek a v oblasti způsobilosti osobních výdajů) ve výši 3,6 mil. Kč, což představuje zároveň nesrovnalost dosahující 3 mil. Kč.

95 KA č. 11/16, částka 2/2012 *Věstníku NKÚ*.

96 KA č. 11/17, částka 4/2012 *Věstníku NKÚ*.

3. KA č. 11/18 – Peněžní prostředky určené v rámci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severovýchod pro období 2007–2013 na rozvoj městských a venkovských oblastí

Cílem KA⁹⁷ bylo prověřit, zda kontrolované osoby poskytují a čerpají peněžní prostředky na rozvoj regionálních center a na rozvoj měst a venkova v rámci prioritní osy II *ROP Severovýchod* v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami. Kontrolou byly zjištěny tyto skutečnosti:

- Při hodnocení technické kvality projektů v průběhu 2. a 9. kola výzev bylo porušeno „pravidlo čtyř očí“ – RR Severovýchod schválila 100 projektů s dotacemi za 3 mld. Kč na základě názoru jediného externího odborníka.
- Hodnocení potřebnosti a relevance projektů bylo subjektivní a fakticky nepřezkoumatelné.
- RR Severovýchod vybrala pro financování projekty, které neměly stanoven žádný monitorovací indikátor výsledků, jenž by umožňoval vyhodnotit dosažení konkrétního cíle projektu a jeho podíl na naplnění cílů prioritní osy.
- RR Severovýchod výrazně snížila plánované cílové hodnoty vybraných monitorovacích indikátorů, a to až na jednu třetinu původní plánované hodnoty.
- Na úrovni příjemců podpory byly zjištěny případy nedodržování podmínek stanovených v rozhodnutích o poskytnutí dotace, a to zejména v oblasti zadávání veřejných zakázek (např. nedodržování pravidla rovného zacházení a zákazu diskriminace, nevyloučení uchazeče, který nesplnil požadavky uvedené v zadávacích podmínkách, nebo zadání veřejné zakázky přímo jedinému dodavateli).
- Příjemci podpory v žádostech o platbu uplatnili nezpůsobilé výdaje ve výši 27 mil. Kč, čímž se dopustili porušení rozpočtové kázně a zároveň nesrovnalosti ve výši 25 mil. Kč.

4. KA č. 11/19 – Peněžní prostředky určené v rámci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Jihozápad pro období 2007–2013 na stabilizaci a rozvoj měst a obcí

Cílem KA⁹⁸ bylo prověřit, zda kontrolované osoby poskytují a čerpají peněžní prostředky na stabilizaci a rozvoj měst a obcí v rámci prioritní osy II *ROP Jihozápad* v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami. Kontrolou bylo zjištěno:

- RR Jihozápad se dopustila systémového pochybení při hodnocení přijatých projektů, neboť hodnocení projektů bylo v období let 2008–2010 prováděno finančními manažery RR Jihozápad společně, takže se shodovalo v počtu přidělených bodů i komentářích. RR Jihozápad nedodržela zásadu oddělení funkcí a pravidlo „kontroly čtyřma očima“.
- Kontrola prováděná RR Jihozápad nebyla u kontrolovaného vzorku projektů způsobilá zaručit, že financované projekty a vykázané výdaje byly ve všech ohledech v souladu s požadavky předpisů EU a s požadavky vnitrostátních právních předpisů.
- Na úrovni příjemců podpory byly zjištěny případy nedodržování podmínek stanovených v rozhodnutích o poskytnutí dotace.
- Příjemci podpory v řadě případů zahrnuli do způsobilých výdajů i výdajové položky nesouvisející s projektem, čímž se dopustili porušení podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace, resp. porušení rozpočtové kázně.

5. KA č. 11/20 – Peněžní prostředky určené v rámci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko pro období 2007–2013 na rozvoj měst

Cílem KA⁹⁹ bylo prověřit, zda kontrolované osoby poskytují a čerpají prostředky na podporu rozvojových pólů regionu a subregionálních center v rámci prioritní osy III *ROP Moravskoslezsko* v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami. Kontrolou byly zjištěny tyto skutečnosti:

- V nastaveném systému kontrol před provedením platby byly shledány nedostatky, které v několika případech vedly k jeho selhání. Jednalo se zejména o kontroly provedené RR Moravskoslezsko v oblasti zadávání veřejných zakázek a v oblasti věcné realizace projektů. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno neoprávněné proplacení výdajů v celkové výši 156 163 649 Kč.

97 KA č. 11/18, částka 3/2012 *Věstníku NKÚ*.

98 KA č. 11/19, částka 3/2012 *Věstníku NKÚ*.

99 KA č. 11/20, částka 3/2012 *Věstníku NKÚ*.

- V oblasti výběru dodavatelů bylo v některých případech zjištěno porušení zákona o veřejných zakázkách, přičemž ve třech případech postup zadavatele podstatně ovlivnil výběr nejvhodnější nabídky.
- U všech kontrolovaných projektů bylo zjištěno neoprávněné použití prostředků podpory na pokrytí úhrad nezpůsobilých výdajů.
- U některých projektů nedošlo v prvních letech doby udržitelnosti k naplnění předpokladu využití výsledků a výstupů projektu tak, jak bylo uvedeno v projektové žádosti.

6. KA č. 11/35 – Peněžní prostředky z Evropského sociálního fondu předfinancované a spolufinancované ze státního rozpočtu určené na projekty realizované na území hlavního města Prahy

Cílem KA¹⁰⁰ bylo prověřit poskytování, čerpání a užití peněžních prostředků určených na realizaci OPPA, jeho implementační systém a využití výstupů hodnocení *Jednotného programového dokumentu pro Cíl 3 regionu soudržnosti Praha* při nastavení a řízení OPPA. Kontrolou byly zjištěny tyto skutečnosti:

- Magistrát hlavního města Prahy nastavil v programovém dokumentu OPPA podmínky pro čerpání prostředků OPPA tak, že umožňují podpořit cílové skupiny bez vazby k uznatelnému regionu, tj. bez vazby k území hlavního města Prahy.
- Některé monitorovací ukazatele OPPA byly nastaveny tak, že nebylo možné ověřit pokrok v dosahování cílů OPPA ani vyhodnotit efektivnost a hospodárnost vynaložených prostředků.
- U jednoho příjemce bylo zjištěno závažné porušení pravidel OPPA při výběru dodavatelů, když příjemce zrušil výběrové řízení a následně neprovedl náhradní výběrové řízení, ale přímo oslovil dodavatele služeb.

7. KA č. 12/02 – Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci integrovaného operačního programu

Cílem KA¹⁰¹ bylo ověřit, zda kontrolované osoby poskytují a čerpají peněžní prostředky určené na IOP pro období 2007–2013 v souladu s právními předpisy a stanovenými podmínkami účelně a hospodárně. Kontrolou byly zjištěny tyto skutečnosti:

- V kontrolovaném období (2007–2011) nebyla zcela zajištěna funkční nezávislost PAS, jehož výkon zajišťoval odbor interního auditu a pověřeného auditního subjektu MMR.
- MMR ani MK nezajistily, aby podpora poskytovaná v rámci oblasti intervence 5.1 IOP byla v souladu s procedurálními a věcnými pravidly veřejné podpory.
- MK u dvou projektů poskytlo prostředky IOP mj. na obnovu objektů, které dle programového dokumentu neměly být podpořeny. V důsledku toho MK neoprávněně uhradilo nezpůsobilé výdaje, a dopustilo se tak porušení rozpočtové kázně až ve výši 185,4 mil. Kč a rovněž nesrovnalosti ve výši 157,6 mil. Kč.
- Stanovené indikátory výsledku a výstupu pro měření jednoho ze čtyř specifických cílů oblasti intervence 5.1 IOP poskytují pouze minimum informací nezbytných k tomu, aby bylo možné posoudit hospodárnost, účelnost a efektivnost vynaložených prostředků, a dávají jen omezenou možnost průběžně sledovat dosahování cílů a měření pokroku.
- Na úrovni příjemců podpory byly zjištěny případy nedodržování zákona o veřejných zakázkách. V jednom případě byla zadána zakázka uchazeči, který měl být vyloučen z důvodu nesplnění požadavku v zadávacích podmínkách, v druhém případě nebyl vyloučen uchazeč z důvodu neprokázání základního kvalifikačního předpokladu.
- V oblasti účetnictví byly odhaleny nedostatky u šesti příjemců, kteří nepostupovali v souladu se zákonem o účetnictví. Jednalo se například o nesprávné zaúčtování výdajů souvisejících s pořízením dlouhodobého hmotného majetku, neocenění a neúčtování o stavebních objektech souvisejících s realizací projektu a neprovedení řádné inventarizace majetku.

100 KA č. 11/35, částka 2/2012 *Věstníku NKÚ*.

101 KA č. 12/02, částka 4/2012 *Věstníku NKÚ*.

8. KA č. 12/06 – Peněžní prostředky určené na realizaci projektů prioritní osy *Integrovaný rozvoj území v rámci Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Čechy pro období 2007–2013*

Cílem KA¹⁰² bylo ověřit, zda kontrolované osoby poskytují a čerpají peněžní prostředky na realizaci projektů prioritní osy *Integrovaný rozvoj území* v rámci *ROP Střední Čechy* v souladu s právními předpisy a se stanovenými podmínkami; ověřit plnění opatření přijatých v této oblasti na základě předchozích kontrol. Kontrolou bylo zjištěno:

- Hodnoticí kritéria *ROP Střední Čechy* pro prioritní osu III do roku 2009 nedostatečně reflektovala požadavek na dodržení zásad řádného finančního řízení (tj. zásad hospodárnosti, účinnosti a efektivity) u vybírání projektů. Systém výběru projektů nebyl nastaven v souladu s požadavky čl. 27 nařízení Rady (ES) č. 1605/2002 a čl. 60 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.
- V řadě případů bylo zjištěno selhání kontrol ze strany RR Střední Čechy. Jednalo se zejména o kontroly v oblasti zadávání veřejných zakázek a v oblasti věcné realizace projektů (kontroly způsobilosti výdajů).
- U konečných příjemců byla zjištěna pochybení při výběru dodavatelů. Právní předpisy porušilo sedm z osmi kontrolovaných příjemců dotací. Docházelo k dělení zakázek na více částí, k zadávání zakázek bez výběrového řízení či k neoprávněnému zadání zakázky v jednacím řízení bez uveřejnění.
- V oblasti účetnictví někteří příjemci nepostupovali v souladu se zákonem o účetnictví, když nesprávně účtovali o pořízeném dlouhodobém hmotném majetku.

9. KA č. 12/10 – Peněžní prostředky určené na omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik

Cílem KA¹⁰³ bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik. Kontrolou bylo zjištěno:

- Převážná většina hodnoticích kritérií v OP *Životní prostředí* u prioritní osy V zaměřené na průmyslové znečištění a environmentální rizika nevychází z kvantitativních ukazatelů, ale jedná se zpravidla o slovní hodnocení. Některá kritéria, resp. jejich hodnocení, mají subjektivní charakter.
- Monitorovací indikátory sledující naplňování cílů a přínosů prioritní osy byly v průběhu řešení OP významně upraveny.
- Příjemce nepostupoval v souladu se zákonem o veřejných zakázkách, neboť z výběrového řízení nevyřadil uchazeče, který ve své nabídce nesplnil zadavatelem požadovaný rozsah vymezených činností. S tímto uchazečem následně uzavřel smlouvu, která nekorespondovala s jeho nabídkou ani se zadávací dokumentací.
- Indikátory projektů zaměřených na omezování znečištění nebo snižování environmentálních rizik jsou nastaveny tak, že po dokončení projektů nebude možné kvantitativně vyhodnotit, jak se v důsledku realizace celého programu snížilo znečištění nebo omezilo riziko způsobené relevantní látkou. Takto stanovené ukazatele nevypovídají o skutečné efektivitě využití peněžních prostředků určených na snižování objemu znečišťujících látek v ČR.

102 KA č. 12/06, částka 4/2012 *Věstníku NKÚ*.

103 KA č. 12/10, částka 4/2012 *Věstníku NKÚ*.

Příloha č. 5 – Přehled auditních misí EÚD 2011 a 2012

Rok	Datum provedení	Předmět auditu (program)	Typ auditu (DAS/audit výkonnosti)	Forma auditu (na místě/ dotazníkově)
2011	1 17. 1. – 4. 2.	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj, OP Doprava</i>	DAS	Na místě
	2 21. 3. – 25. 3.	Provádění právních předpisů EU týkajících se hygieny na jatkách v nových členských státech	Audit výkonnosti	Na místě
	3 1. 8. – 5. 8.	<i>Evropský zemědělský záruční fond</i>	DAS	Na místě
	4 22. 8. – 30. 8. 17. 10. – 25. 10.	Využití SF pro oblast energetické účinnosti	Audit výkonnosti	Na místě
	5 12. 9. – 14. 9.	Financování projektu CAMINEMS	DAS	Na místě
	6 3. 10. – 7. 10.	Podpora pro rozvoj venkova z <i>Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova</i>	DAS	Na místě
	7 17. 10. – 21. 10.	Obnova bývalých průmyslových a vojenských areálů spolufinancovaných z EFRR a jejich přeměny na centra generující zaměstnanost a ekonomickou aktivitu	Audit výkonnosti	Na místě
	8 24. 10. – 16. 11.	Přezkum práce auditního orgánu: OP <i>Jihovýchod</i> a OP <i>Doprava</i>	DAS	Na místě
	9 13. 11. – 25. 11.	<i>Evropský fond pro uprchlíky a Evropský integrační fond s ohledem na integraci</i>	Audit výkonnosti	Na místě
	leden	Prověrka částky cla stanovené v září 2010 orgány ČR	DAS	Dotazníkově
	červen	Systémy, které Komise a členské státy zavedly k posuzování účelnosti výdajů ESF na aktivní stárnutí	Audit výkonnosti	Dotazníkově
	červenec	Předběžná studie k případnému auditu efektivnosti a účelnosti investic na zkvalitnění řízení městské dopravy	Audit výkonnosti	Dotazníkově
listopad	Předběžná studie k případnému auditu efektivnosti a účelnosti opatření z oblasti biologické rozmanitosti	Audit výkonnosti	Dotazníkově	
2012	1 13. 2. – 2. 3.	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj: OP Podnikání a inovace</i>	DAS	Na místě
	2 14. 5. – 16. 5. 18. 6. – 22. 6.	Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova	Audit výkonnosti	Na místě
	3 1. 10. – 10. 10.	Opatření na podporu podnikatelských inkubátorů spolufinancovaných z <i>Evropského fondu pro regionální rozvoj</i>	Audit výkonnosti	Na místě
	4 22. 10. – 26. 10.	Podpora pro rozvoj venkova z <i>Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova</i> (platby 1. čtvrtletí 2012)	DAS	Na místě
	5 5. 11. – 8. 11.	<i>Program celoživotního učení</i>	DAS	Na místě
	6 5. 11. – 9. 11.	Podpora pro rozvoj venkova z <i>Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova</i> (platby 2. čtvrtletí 2012)	DAS	Na místě
	7 4. 12. – 6. 12.	Statistiky obsahující výsledky administrativních kontrol a kontrol na místě		Na místě
	únor	Žádost o informace o výdajích, které souvisejí s výzkumem a jsou financovány ze strukturálních fondů (EFRR)		Dotazníkově
	březen	Průzkum/přehled národních a/nebo regionálních plánů pro subvence na dopravní obslužnost v rámci aktivit pro přechod na jiný druh dopravy a zamezení dopravního ruchu/provozu – program <i>Marco Polo</i>		Dotazníkově
	květen	Průzkum zaměřený na systém dovozování jistoty v oblasti soudržnosti		Dotazníkově
	listopad	Žádost o informace o velkých projektech EFRR a rozsáhlých projektech FS v ČR za programové období 2007–2013		Dotazníkově
	prosinec	Návštěva v souvislosti s auditem reformy regulačního a dohledového systému, která byla zahájena Evropskou komisí s cílem reagovat na krizi v bankovním sektoru		Dotazníkově

Zdroj: NKÚ, odbor mezinárodních vztahů.

Příloha č. 6 – Přehled auditních a ověřovacích misí Komise v letech 2011 a 2012

Rok	Auditní mise	Datum	Operační program	Předmět auditu
2011	DG Empl	14. 2. – 18. 2. 2011	OP <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	Audit systému
	DG Empl	28. 2. – 4. 3. 2011 8. 3. – 10. 3. 2011	OP <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	Audit operací
	DG Regio	11. 4. – 15. 4. 2011 29. 8. – 2. 9. 2011	OP <i>Průmysl a podnikání</i>	Winding-up
	DG Empl	14. 6. – 17. 6. 2011	OPPA	Audit systému
	DG Empl	20. 6. – 24. 6. 2011	OPPA	Audit operací
	DG Regio	20. 6. – 24. 6. 2011	OP <i>Životní prostředí</i>	Audit systému
	DG Regio	29. 8. – 2. 9. 2011	OP <i>Průmysl a podnikání</i>	Winding-up
	DG Regio	12. 9. – 16. 9. 2011	IOP	Audit systému / audit operací
	DG Regio	17. 10. – 21. 10. 2011	OP <i>Doprava</i>	Audit operací
	DG Empl	3. 10. – 7. 10. 2011	OP <i>Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i>	Audit systému
	DG Empl	10. 10. – 17. 10. 2011	OP <i>Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i>	Audit operací
2012	DG Regio	19. 3. – 23. 3. 2012	OP <i>Výzkum a vývoj pro inovace</i>	Audit systému / audit operací
	DG Empl	14. 5. – 20. 6. 2012	OP <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	Audit systému se vzorkem operací
	DG Regio	4. 6. – 8. 6. 2012	ROP <i>Severozápad</i>	Audit systému / audit operací
	DG Regio	9. 7. – 13. 7. 2012	OP <i>Životní prostředí</i>	Audit systému / audit operací
	DG Regio	9. 7. – 13. 7. 2012	OP <i>Doprava</i>	Audit operací

Zdroj: MF (odbor 52 – Auditní orgán), informace ze dne 21. února 2013.

Příloha č. 7 – Přehled kontrolních akcí NKÚ ukončených v roce 2012 částečně či zcela zaměřených na prostředky rozpočtu EU

Číslo KA	Předmět kontroly	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ (částka/rok)
11/15	Peněžní prostředky určené na zlepšování kvality života ve venkovských oblastech podle <i>Programu rozvoje venkova</i>	2/2012
11/16	Peněžní prostředky určené na výstavbu silničního okruhu kolem hlavního města Prahy	2/2012
11/17	Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené v rámci operačního programu <i>Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i> na prioritní osu <i>Počáteční vzdělávání</i>	4/2012
11/18	Peněžní prostředky určené v rámci <i>Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Severovýchod pro období 2007–2013</i> na rozvoj městských a venkovských oblastí	3/2012
11/19	Peněžní prostředky určené v rámci <i>Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Jihozápad pro období 2007–2013</i> na stabilizaci a rozvoj měst a obcí	3/2012
11/20	Peněžní prostředky určené v rámci <i>Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Moravskoslezsko pro období 2007–2013</i> na rozvoj měst	3/2012
11/27	Peněžní prostředky určené k naplnění cílů společné migrační a azylové politiky Evropské unie	2/2012
11/35	Peněžní prostředky z <i>Evropského sociálního fondu</i> předfinancované a spolufinancované ze státního rozpočtu určené na projekty realizované na území hlavního města Prahy	2/2012
12/02	Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci <i>Integrovaného operačního programu</i>	4/2012
12/06	Peněžní prostředky určené na realizaci projektů prioritní osy <i>Integrovaný rozvoj území</i> v rámci <i>Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Čechy pro období 2007–2013</i>	4/2012
12/10	Peněžní prostředky určené na omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik	4/2012

Zdroj: Věstník NKÚ.

